

Ocena programowa
Profil praktyczny

Raport samooceny

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej oceniany kierunek studiów:

Państwowa Uczelnia Zawodowa im. prof. Stanisława Tarnowskiego
w Tarnobrzegu

Nazwa ocenianego kierunku studiów: Finanse i rachunkowość

1. Poziom/y studiów: pierwszy
2. Forma/y studiów: stacjonarne
3. Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek¹
Ekonomia i finanse

W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny:

- a. Nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku.

Nazwa dyscypliny wiodącej	Punkty ECTS	
	liczba	%
Ekonomia i finanse	164	91

- b. Nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku.

L.p.	Nazwa dyscypliny	Punkty ECTS	
		liczba	%
1.	Nauki o zarządzaniu i jakości	10	6
2.	Nauki prawne	6	3

Na studiach prowadzone jest kształcenie przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela

TAK x NIE

W przypadku zaznaczenia opcji TAK, proszę wskazać rodzaj zawodu nauczyciela, w zakresie którego prowadzone jest kształcenie (można zaznaczyć więcej niż jedną opcję):

- nauczyciel przedmiotu .....²
- nauczyciel teoretycznych przedmiotów zawodowych .....²
- nauczyciel praktycznej nauki zawodu .....²

¹Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych, Dz.U. 2018poz. 1818.

² Należy podać nazwę przedmiotu/zawodu/zajęć

- nauczyciel prowadzący zajęcia . . . . .²
- nauczyciel psycholog
- nauczyciel przedszkola i edukacji wczesnoszkolnej
- nauczyciel pedagog specjalny
- nauczyciel logopeda
- nauczyciel prowadzący zajęcia wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka

Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów

Symbol efektu uczenia się	Treść efekty uczenia się. Po ukończeniu studiów pierwszego stopnia na kierunku Finanse i rachunkowość o profilu praktycznym absolwent:
WIEDZA	
FIR_W01	Zna i rozumie w zaawansowanym stopniu wybrane fakty i zjawiska oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające złożone zależności między nimi w zakresie finansów i rachunkowości wraz z zastosowaniem praktycznej wiedzy w działalności zawodowej.
FIR_W02	Zna i rozumie prawne i formalne podstawy funkcjonowania systemu rachunkowości i finansów oraz rozpoznaje rolę tych systemów w funkcjonowaniu podmiotów gospodarujących i instytucji.
FIR_W03	Identyfikuje wzajemne relacje zachodzące wewnątrz podmiotów gospodarczych i pomiędzy nimi oraz ich determinanty w skali krajowej i międzynarodowej.
FIR_W04	Opisuje uwarunkowania funkcjonowania systemu finansów i rachunkowości.
FIR_W05	Zna i rozumie w zaawansowanym stopniu rolę zasobów (czynnika ludzkiego, kapitału finansowego, rzeczowego) w finansach i rachunkowości w organizacjach gospodarczych.
FIR_W06	Charakteryzuje systemy wspomagające podejmowanie decyzji w zakresie rachunkowości i finansów.
FIR_W07	Opisuje obowiązujące standardy i normy etyczne w zakresie finansów i rachunkowości.
FIR_W08	Opisuje uwarunkowania rozwoju organizacji i wskazuje czynniki warunkujące ten rozwój.
FIR_W09	Wyjaśnia podstawowe pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego.
FIR_W10	Opisuje zasady rachunkowości i finansów w odniesieniu do tworzenia i rozwoju indywidualnej przedsiębiorczości.
FIR_W11	Ma wiedzę na temat podstawowych grup regulacji ostrożnościowych wpływających na działalność instytucji finansowych, pośrednictwa finansowego, zakładów ubezpieczeń, doradztwa.
FIR_W12	Zna regulacje normatywne dotyczące prawa finansowego, systemu ubezpieczeń społecznych, zdrowotnych, gospodarczych i ich rozliczenia.
FIR_W13	Zna i rozumie wymogi formalno-prawne dotyczące kontroli finansowej i audytu wewnętrznego.
FIR_W14	Zna i rozumie w zaawansowanym stopniu system podatkowy na poziomie centralnym i lokalnym oraz wymogi prawa finansowego w odniesieniu do podmiotów gospodarczych i instytucji.

FIR_W15	Zna i rozumie w zaawansowanym stopniu zastosowanie wybranych metod matematycznych, statystycznych oraz narzędzi informatycznych służących do gromadzenia, analizy i prezentacji danych finansowych oraz ich praktyczne zastosowanie w działalności zawodowej.
FIR_W16	Zna i rozumie w zaawansowanym stopniu zastosowanie wybranych metod i systemów wspomagających procesy podejmowania decyzji oraz ich praktyczne wykorzystanie w działalności zawodowej.
UMIĘTNOŚCI	
FIR_U01	Potrafi obserwować i interpretować zjawiska oraz procesy ekonomiczno-finansowe w kontekście zmian prawnych, technologicznych, politycznych i kulturowych, a także formułować i rozwiązywać złożone i nietypowe problemy, wykonywać zadania w warunkach nie w pełni przewidywalnych.
FIR_U02	Potrafi przewidywać i analizować skutki zmian gospodarczych z wykorzystaniem metod i narzędzi z zakresu rachunkowości i finansów oraz ekonomii.
FIR_U03	Posługuje się systemami, normami i regułami, standardami w celu rozwiązania konkretnych zadań i problemów z zakresu rachunkowości i finansów.
FIR_U04	Potrafi przygotować dokumentację księgowo-finansową do celów ewidencyjno-decyzyjnych oraz dokonać analizy i oceny procesów przebiegających w organizacji wykorzystując umiejętności nabyte podczas praktyki zawodowej.
FIR_U05	Potrafi pozyskiwać i właściwie dobierać informacje z dokumentacji księgowo-finansowej, dokonywać oceny, krytycznej analizy i syntezy tych informacji oraz przedstawiać i oceniać różne opinie i stanowiska oraz dyskutować o nich.
FIR_U06	Potrafi analizować z wykorzystaniem nowoczesnych metod i narzędzi czynniki warunkujące zachodzące zjawiska ekonomiczne i społeczne.
FIR_U07	Potrafi przygotować pisemne raporty i wystąpienia ustne dotyczące zagadnień z zakresu ewidencji, sprawozdawczości i finansów w języku obcym, jak również posłużyć się oraz komunikować się z otoczeniem z użyciem specjalistycznej terminologii finansowej w języku obcym na poziomie zgodnym z wymaganiami określonymi dla poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego.
FIR_U08	Rozumie i identyfikuje czynniki ryzyka, potrafi ocenić ryzyko oraz zastosować modele zarządzania ryzykiem.
FIR_U09	Sprawnie oblicza wyniki, obciążenia fiskalne oraz tworzy symulacje i projekcje finansowe w zależności od formy zatrudnienia lub rodzaju prowadzonej działalności gospodarczej.
FIR_U10	Sprawnie liczy i interpretuje wskaźniki efektywności ekonomicznej podmiotów, porównuje je pod kątem efektywności finansowej i wskazuje na przyczyny różnic między nimi.
FIR_U11	Umie posługiwać się narzędziami matematycznymi, statystycznymi, ekonometrycznymi oraz informatycznymi.
FIR_U12	Potrafi samodzielnie planować i realizować własne uczenie się przez całe życie, w zakresie finansów i rachunkowości, w tym doskonalić umiejętności praktyczne.
FIR_U13	Potrafi planować i organizować pracę indywidualną oraz zespołową, a także współdziałać z innymi osobami w ramach prac zespołowych.
KOMPETENCJE	
FIR_K01	Rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie uwzględniając ciągłe zmiany regulacji

	prawnych z zakresu rachunkowości i finansów.
FIR_K02	Jest gotów do krytycznej oceny posiadanej wiedzy, uznania znaczenia wiedzy z zakresu ekonomii, zarządzania, finansów, prawa dla rozwiązywania problemów poznawczych i etycznych oraz zasięgania opinii ekspertów w sytuacji trudności samodzielnego rozwiązania problemów.
FIR_K03	Identyfikuje i rozstrzyga dylematy oraz obowiązki związane z wykonywaniem zawodu finansisty i księgowego w warunkach społecznie odpowiedzialnego biznesu.
FIR_K04	Umie przygotowywać projekty społeczne wykorzystując wiedzę i umiejętności uwzględniające aspekty prawne i ekonomiczne.
FIR_K05	Myśli i działa w sposób przedsiębiorczy, jako pracownik, kierownik lub osoba pracująca na własny rachunek.
FIR_K06	Ma świadomość znaczenia wiedzy z zakresu finansów dla rozumienia wydarzeń społeczno-gospodarczych i jej zmienności, co w konsekwencji powoduje, że uzupełnia swoją wiedzę w obszarze zmian prawnych i ekonomii. Ma potrzebę samokształcenia i rozwoju umiejętności nabytych.
FIR_K07	Jest gotów do inicjowania działań w społeczeństwie oraz do rozwiązywania problemów z zakresu rachunkowości i finansów w ramach zespołu.

Skład zespołu przygotowującego raport samooceny

Imię i nazwisko	Tytuł lub stopień naukowy/stanowisko/funkcja pełniona w uczelni
Aleksander Kasprzyk	dr inż., Dziekan Wydziału Nauk Technicznych i Ekonomicznych
Monika Piątek	dr, Prorektor ds. Kształcenia
Anna Chochowska	dr, adiunkt
Maria Borowska	dr hab., profesor uczelni
Robert Rogowski	dr, adiunkt
Tomasz Dziechciarz	dr, adiunkt
Aneta Lipczyńska	dr, adiunkt
Agata Pierścieniak	dr hab., profesor uczelni
Joanna Sepioło	dr, adiunkt

Spis treści

Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów	3
dr hab., profesor uczelni	5
dr, adiunkt	5
Wskazówki ogólne do raportu samooceny	7
Prezentacja uczelni	8
Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu praktycznym	9
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	9
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	13
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	23
Załącznik nr 1. Zestawienia dotyczące ocenianego kierunku studiów	27
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	35
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	43
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	49
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	52
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	57
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	63
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	64
Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów	71
Część III. Załączniki	73
Załącznik nr 1. Zestawienia dotyczące ocenianego kierunku studiów	73
Załącznik nr 2. Wykaz materiałów uzupełniających	79

Wskazówki ogólne do raportu samooceny

Raport samooceny przygotowywany przez uczelnię jest jednym z podstawowych źródeł informacji wykorzystywanych przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w procesie oceny programowej. Jego głównym celem jest prezentacja koncepcji i programu studiów, uwarunkowań jego realizacji oraz miejsca i roli kształcenia w otoczeniu społecznym i gospodarczym, w odniesieniu **do szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia** określonych w załączniku do Statutu Polskiej Komisji Akredytacyjnej, a także refleksja nad stopniem spełnienia tych kryteriów.

Istotnymi cechami raportu samooceny jest analityczne i autorefleksyjne podejście do prezentowanych w nim treści oraz poparcie przedstawianych w raporcie aspektów programu studiów i jego realizacji specyficznymi przykładami stosowanych rozwiązań, ze szczególnym uwzględnieniem wyróżniających je cech oraz dobrych praktyk. Raport powinien być zwięzły, w części I jego objętość nie powinna przekraczać 40 000 znaków.

We wzorze raportu samooceny zawarte zostały wskazówki mówiące o tym, co warto rozważyć i do czego odnieść się w raporcie. Zwrócono w nich uwagę na te elementy, odpowiadające szczegółowym kryteriom oceny programowej i przyjętym standardom jakości, do których odniesienie się umożliwi dokonanie pełnej samooceny, a następnie przeprowadzenie rzetelnej oceny przez zespół oceniający PKA.

Wskazówek tych nie należy traktować jako obligatoryjnych dla uczelni przygotowującej raport samooceny. Uczelnia w samoocenie każdego kryterium ma prawo w pełni autonomicznie przedstawiać kluczowe czynniki uwiarygadniające jego spełnienie. Wyłącznym celem wskazówek jest pomoc w zrozumieniu istoty każdego z kryteriów, wskazanie informacji najważniejszych dla procesu oceny oraz zainspirowanie do formułowania pytań, na które warto poszukiwać odpowiedzi w procesie samooceny i opracowywania raportu, a także w celu doskonalenia jakości kształcenia na ocenianym kierunku.

Należy pamiętać, że zgodnie z § 17 ust. 3 statutu PKA z dnia 13 grudnia 2018 r. ze zm., Uczelnia powinna opublikować raport samooceny na swej stronie internetowej przed wizytacją zespołu oceniającego.

Prezentacja uczelni

Państwowa Uczelnia Zawodowa im. prof. Stanisława Tarnowskiego w Tarnobrzegu została utworzona 1 czerwca 2001 roku pod nazwą Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Tarnobrzegu. W lipcu 2003 roku Uczelnia wybrała za patrona prof. Stanisława Tarnowskiego. 1 września 2019 roku Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego rozporządzeniem z dnia 12 sierpnia 2019 roku nadał Uczelni nową nazwę, tj. Państwowa Uczelnia Zawodowa im. prof. Stanisława Tarnowskiego w Tarnobrzegu.

W jej strukturze funkcjonują trzy jednostki organizacyjne: Wydział Nauk Technicznych i Ekonomicznych, Wydział Nauk Społecznych i Humanistycznych oraz Wydział Nauk Medycznych i Nauk o Zdrowiu. Uczelnia aktualnie realizuje kształcenie na studiach:

- 1) pierwszego i drugiego stopnia na kierunku Ekonomia menedżerska,
- 2) pierwszego stopnia na kierunku Finanse i rachunkowość,
- 3) pierwszego i drugiego stopnia na kierunku Bezpieczeństwo wewnętrzne,
- 4) pierwszego i drugiego stopnia na kierunku Pielęgniarstwo,
- 5) pierwszego stopnia na kierunku Ratownictwo medyczne,
- 6) jednolitych magisterskich na kierunku Psychologia.

Wymienione wyżej kierunki realizowane są głównie w formie stacjonarnej. Programy studiów dla poszczególnych kierunków zostały dostosowane do obowiązujących przepisów prawa, w tym także do Polskiej Ramy Kwalifikacji. Wszystkie kierunki studiów przyporządkowane zostały do nowych dyscyplin naukowych, określonych w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 11 października 2022 w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych.

Uczelnia podejmuje stałą współpracę z pracodawcami, włączając ich w proces doskonalenia jakości kształcenia. Doświadczenia lokalnych przedsiębiorców wykorzystywane są do konstruowania programów kształcenia, programów praktyk zawodowych, ustalania oraz modyfikacji efektów kształcenia. Współpraca z interesariuszami zewnętrznymi pozwala identyfikować oczekiwania pracodawców i projektować ofertę dydaktyczną oraz program studiów, by optymalnie dostosować realizowane kształcenie do wyzwań współczesności. W efekcie tych działań Uczelnia staje się bardziej otwarta na potrzeby gospodarki, jednocześnie umacniając swą pozycję w regionie i kraju. Stałe doskonalenie jakości kształcenia i poszukiwanie optymalnych metod dydaktycznych stanowi jedną z najistotniejszych płaszczyzn działalności tarnobrzezkiej Uczelni. Stąd też podejmowane są inicjatywy rozwoju posiadanej bazy dydaktycznej, ze szczególnym uwzględnieniem kształcenia praktycznego na wszystkich kierunkach studiów. Ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Marszałka Województwa Podkarpackiego, Prezydenta Miasta Tarnobrzega oraz ze środków Uczelni utworzono nowoczesne pracownie dydaktyczne na potrzeby prowadzonych kierunków studiów, zapewniając studentom nowoczesne środki i narzędzia niezbędne do kształcenia umiejętności praktycznych na najwyższym poziomie.

Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu praktycznym

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Koncepcja kształcenia na kierunku *Finanse i rachunkowość* jest odpowiedzią na istniejące zapotrzebowanie rynku pracy na specjalistów ds. finansów i rachunkowości. Program studiów (*Finanse i rachunkowość*) wpisuje się w Strategię Państwowej Uczelni Zawodowej im. prof. Stanisława Tarnowskiego w Tarnobrzegu na lata 2021 – 2025 ([Strategia Uczelni 2021-2025](#)).

W ramach zdefiniowanej misji Uczelni za najważniejszy cel przyjęła wysoką jakość kształcenia zawodowego, opartą na wiedzy i realnie odwzorowanych warunkach przyszłej pracy zawodowej. W tak rozumianym przesłaniu mieści się także uczestniczenie Uczelni w rozwoju osobowości i kształtowaniu postaw studentów. Koncepcja kształcenia na kierunku *Finanse i rachunkowość* wpisuje się w misję Uczelni, gdyż zakłada przygotowanie absolwentów do podjęcia pracy na stanowiskach związanych z księgowością i finansami w różnych przedsiębiorstwach i instytucjach. Zakłada się także, że absolwent uzyskuje kompetencje pozwalające na prowadzenie własnej działalności gospodarczej poprzez praktyczne przygotowanie do podjęcia pracy w prowadzeniu usług rachunkowych i podatkowych.

Koncepcja kształcenia powiązana jest z głównymi celami strategicznymi ([Strategia Uczelni](#)). Na przykład cel strategiczny „*Rozwój zawodowy nauczycieli akademickich oraz wysoka jakość kształcenia*” jest realizowany poprzez m.in. kształcenie studentów zgodnie z tendencjami na rynku pracy (wpisując się tym samym w jeden z celów operacyjnych), czy też poprzez wprowadzenie nowych technologii w kształceniu studentów (np. poprzez wykorzystanie platformy MS Teams 365). Cel strategiczny „*Rozwój infrastruktury Uczelni*” w ramach ocenianego kierunku studiów jest realizowany m.in. poprzez wprowadzenie nowego systemu komputerowego obsługi studentów i pracowników (CloudA). Natomiast poprzez systematyczną współpracę z podmiotami otoczenia społeczno-gospodarczego kierunek wpisuje się w cel strategiczny „*Współpraca z otoczeniem*”.

Koncepcja kształcenia odpowiada aktualnym wyzwaniom w obszarze rozwoju gospodarczego i społecznego regionu, które zostały skonkretyzowane w [Strategii rozwoju miasta Tarnobrzega do 2030 roku](#). Dotyczą one m.in. tworzenia warunków do powstawania i rozwoju nowoczesnych miejsc pracy oraz pracy zdalnej, budowy kompetencji miasta w obrębie tworzenia centrów usług wspólnych, a także wykorzystania potencjału ARP i TSSE Euro-Park WISŁOSAN do pozyskiwania inwestorów oraz TPPT dla ułatwiania startu początkującym mikro przedsiębiorcom. Wszystkie te zamierzenia mogą być wspierane przez specjalistów ds. finansów. Koncepcja kształcenia jest także zgodna ze [Strategią Rozwoju Województwa Podkarpackiego 2030](#). Jednym z jej celów jest wzmocnienie kapitału ludzkiego i społecznego jako podstawy umożliwiającej rozwój regionu oraz podnoszenie poziomu życia mieszkańców, co ma się przejawiać w poprawie jakości edukacji i dostępności usług edukacyjnych na wszystkich poziomach nauczania, a także rozwijania współpracy z podmiotami sektora szkolnictwa wyższego oraz instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego i wykorzystania ich potencjału w procesie dydaktycznym. Województwo podkarpackie wraz z Tarnobrzegiem mają szerokie możliwości rozwojowe. Powstające nowe przedsiębiorstwa, realizowane i planowane inwestycje będą w przyszłości oznaczały zapotrzebowanie na finansistów. Warto dodać, że w kontekście rozwijanych usług finansowych realizowanych w formie zdalnej, absolwenci będą mogli także konkurować na rynku pracy poza miejscem swojego zamieszkania. Niewątpliwie ważnym czynnikiem prorozwojowym dającym nowe możliwości dla absolwentów kierunku jest [Program Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej na lata 2021-2027](#), którego celem jest utrwalenie warunków sprzyjających konkurencyjności makroregionu oraz wyższej jakości życia w Polsce Wschodniej.

Realizacja koncepcji kształcenia jest wspierana, zgodnie z polityką jakości Uczelni, przez Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia ([Opis Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia](#)).

Kierunek Finanse i rachunkowość jest kierunkiem praktycznym i jest przypisany do trzech dyscyplin naukowych (ekonomia i finanse, nauki o zarządzaniu i jakości oraz nauki prawne). Dyscypliną wiodącą jest ekonomia i finanse. Opis efektów uczenia się uwzględnia uniwersalne charakterystyki pierwszego i drugiego stopnia określone w ustawie z dnia 22 grudnia 2015 roku o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 226) oraz Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji (Dz. U. 2018, poz. 2218). Odpowiadają one kwalifikacjom na poziomie 6 Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Koncepcja kształcenia jest zorientowana na **potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego** i w tym w szczególności zawodowego rynku pracy, co przejawia się uwzględnieniem w programie studiów współczesnych trendów praktyki finansowej i praktyki rachunkowości, czy też zagadnień podatkowych. Proces uczenia się jest permanentnie doskonalony pod względem dostosowania oferty studiów do zmieniających się potrzeb pracodawców i otoczenia społeczno-gospodarczego Uczelni. Potrzeba kształcenia specjalistycznej wysoko wykwalifikowanej kadry z zakresu finansów i rachunkowości, dostosowanej do lokalnego i regionalnego rynku pracy, jest zgłaszana przez interesariuszy zewnętrznych. Pracodawcy, eksperci i goście, uczestnicy różnych wydarzeń na Uczelni (cyklicznie corocznie organizowanego od 2019 roku Uczelnianego Kubka Biznesu oraz Akademii Menedżera i Finansisty, eventów, Sympozjum biznesowo-naukowego, eksperckiego forum „*Uczelnia Zawodowa w otoczeniu społeczno-gospodarczym – Studenci, Absolwenci, Pracodawcy*”), w tym przedstawiciele instytucji (m.in. ZUS, Urzędu Skarbowego, Banku Spółdzielczego, Tarnobrzelskiej Agencji Rozwoju Regionalnego) i podmiotów gospodarczych (np. Zakładów Chemicznych Siarkopol sp. z o.o., Agencji Rozwoju Przemysłu S.A. Oddział w Tarnobrzegu) podkreślają, że bardzo dobrze wykształcona kadra finansistów stanowi kluczowy zasób każdej współczesnej firmy/instytucji/organizacji, a także źródło rozwoju i przemian w Tarnobrzegu, subregionie tarnobrzelskim i całej gospodarce. Przedsiębiorcy wykazują zainteresowanie włączeniem się w proces kształcenia praktycznego, także poprzez oferowanie możliwości odbywania praktyk zawodowych przez studentów. Uczelnia monitoruje potrzeby rynku pracy i poznaje opinie pracodawców, także poprzez różne działania wpisujące się w procedury Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia np. spotkania Rady Pracodawców i Przedstawicieli otoczenia biznesowego Uczelni, w ramach których ma miejsce wymiana doświadczeń oraz dyskusja nad programem studiów. Ponadto, nauczyciele akademicy, prowadzący własną działalność gospodarczą lub pracujący w podmiotach zewnętrznych, uwzględniają w treściach kształcenia potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego i rynku pracy. Zarówno pracownicy, jak i studenci wchodzi w skład Rady Wydziału, która opiniuje zmiany w programie studiów (szczegółowy opis roli różnych grup interesariuszy, a także sposób projektowania i monitorowania programu studiów zostały przedstawione w kryterium 6 i 10).

W ramach koncepcji kształcenia zakłada się, że **absolwent** będzie posiadał interdyscyplinarną i specjalistyczną wiedzę z zakresu nauk społecznych. Będzie potrafił identyfikować, planować i koordynować przedsięwzięcia o charakterze biznesowym, wykorzystując nowoczesne techniki zarządzania przedsiębiorstwem. W szczególności nabeędzie umiejętności z zakresu finansów, bankowości, zarządzania ryzykiem, matematyki finansowej, rachunkowości zarządczej, informatyki oraz rynku kapitałowego i pieniężnego. Dzięki temu będzie przygotowany do podjęcia pracy na stanowiskach związanych z księgowością i finansami w różnych przedsiębiorstwach i instytucjach. Absolwent będzie posiadał praktyczne przygotowanie do prowadzenia usług rachunkowych i podatkowych, a także zarządzania finansami w podmiotach gospodarczych. Zakłada się również, że absolwent będzie przygotowany do podjęcia w przyszłości własnej działalności gospodarczej. Absolwent kierunku może także kontynuować naukę na studiach drugiego stopnia oraz w ramach studiów podyplomowych.

Kierunek Finanse i rachunkowość **wyróżnia się** poprzez położenie dużego nacisku na praktyczne przygotowanie do zawodu. W toku studiów ponad 77 % ogółu punktów ECTS (w cyklu kształcenia 2022/2025, 2023/2024 oraz ponad 74% ogółu punktów ECTS w cyklu kształcenia 2021/2024) zdobywane jest na zajęciach o charakterze praktycznym, wszystkie zajęcia praktyczne realizowane są

w małych grupach, w pracowniach i symulatorach, gdzie studenci wykorzystują różne narzędzia i programy stosowane w praktyce zawodowej (wyposażenie sal opisano w kryterium 5). Ponadto często organizowane są spotkania na terenie Uczelni z przedstawicielami biznesu i różnych instytucji, co pozwala studentom zapoznać się z aktualnymi tendencjami na rynku pracy bezpośrednio od pracodawców. Przykładem są realizowane dla studentów warsztaty przez Fundację Kubek Biznesu w Mielcu albo organizowana cyklicznie Akademia Finansisty. Studenci w ramach wizyt studyjnych mają możliwość uczestniczenia w zajęciach warsztatowych. Taka praktyka w procesie dydaktycznym przyczynia się do uwzględnienia w pełniejszym stopniu aktualnych problemów i zagadnień z zakresu finansów i rachunkowości. Przykładem są zajęcia warsztatowe przeprowadzone przez Naczelnika Urzędu Skarbowego z zakresu controlingu i weryfikacji dokumentacji kierowanej przez podatników, a także wykład na temat roli controlingu w działalności organów administracji publicznej. Wizyty studyjne miały też miejsce w Inspektoracie ZUS, czy też w Oddziale PZU w Tarnobrzegu (szczegółowy opis współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym został opisany w kryterium 6). Kierunek wyróżnia się również dużą liczbą przedmiotów do wyboru, stanowią one ponad 38,9 % ogółu punktów ECTS oraz relatywnie dużym wymiarem godzinowym nauki języków obcych (120 godzin).

Efekty uczenia się podporządkowane są realizacji głównego celu kształcenia, jakim jest wyposażenie absolwentów nie tylko w wiedzę teoretyczną, ale przede wszystkim w umiejętności praktyczne oraz kompetencje społeczne i zawodowe, niezbędne w przyszłej pracy zawodowej finansisty. Program studiów zawiera 36 kierunkowych efektów uczenia się. W zakresie wiedzy jest 16 efektów uczenia się, w kategorii umiejętności 13 efektów uczenia się w ramach kompetencji społecznych jest 7 efektów uczenia się.

Efekty uczenia się w zakresie wiedzy dotyczą teorii finansów i rachunkowości, ich roli w funkcjonowaniu podmiotów gospodarczych oraz podmiotów publicznych, formalno-prawnych aspektów finansów i rachunkowości oraz metod statystyczno-matematycznych wykorzystywanych w finansach. Przykładami takich efektów są: FIR_W04, FIR_W05, FIR_W06, FIR_W11, FIR_W15, FIR_W16. Część efektów uczenia się odnosi się do dyscypliny prawo, co wynika z faktu, iż normy prawne stanowią istotny wyznacznik decyzji finansowych. Przykładami takich efektów są: FIR_W02, FIR_W12, FIR_W13, FIR_W14.

W zakresie **kluczowych** umiejętności efekty uczenia się obejmują m.in. stosowanie metod i narzędzi z zakresu finansów i rachunkowości, posługiwanie się obowiązującymi regulacjami i standardami w finansach i rachunkowości, obliczanie i interpretowanie wyników, czy też prowadzenie dokumentacji finansowo-księgowej, także z wykorzystaniem narzędzi informatycznych. Umiejętności nabywane są przez studentów i rozwijane w ramach zajęć praktycznych, także z wykorzystaniem specjalistycznego oprogramowania. Przykładami takich efektów są: FIR_U03, FIR_U04, FIR_U05, FIR_U06, FIR_U11.

W obszarze kompetencji społecznych nacisk położony jest na kształtowanie świadomości potrzeby rozwijania swych umiejętności i poszerzania wiedzy w zakresie finansów i rachunkowości, czy też gotowości do przestrzegania norm prawnych i etycznych w działalności zawodowej. Studenci rozwijają także swoją gotowość do krytycznej oceny posiadanej wiedzy oraz zasięgania opinii ekspertów w sytuacji trudności samodzielnego rozwiązania problemów. Przykładami takich efektów są: FIR_K01, FIR_K02, FIR_K03, FIR_K06.

Tak zaprojektowane kierunkowe efekty uczenia się, uszczegółowione na poziomie przedmiotowych efektów uczenia się w ramach poszczególnych zajęć, uwzględniają aktualny stan wiedzy i jej zastosowanie w zakresie finansów oraz uwzględniają stan praktyki w obszarze działalności zawodowej finansisty.

Program studiów przewiduje realizację zajęć z języka angielskiego lub języka niemieckiego na poziomie biegłości B2 (wg Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego). Zajęcia z języka obcego są realizowane przez 4 semestry w łącznym wymiarze 120 godzin. Studenci mają także możliwość kontynuowania nauki języka angielskiego i niemieckiego lub rozpoczęcia nauki języka hiszpańskiego, francuskiego, rosyjskiego i włoskiego na zajęciach fakultatywnych, które Uczelnia oferuje wszystkim studentom Uczelni. W ramach programu studiów student może także wybrać

zajęcia w języku angielskim z takich przedmiotów jak: *Accounting in English, Finance in English* oraz *Business and management*.

Efekty uczenia się w ramach zajęć realizowane są przez kadre, na bieżąco doskonalącą swoje kompetencje. Wykładowcy rozwijają swój warsztat naukowy (publikacje, udział w konferencjach naukowych), a także biorą udział w szkoleniach. Część wykładowców posiada bogate doświadczenie zawodowe zdobyte poza Uczelnią. Ten fakt przyczynia się do osiągania przez studentów w większym stopniu efektów uczenia się zgodnych z aktualnym stanem wiedzy i trendami rozwojowymi.

Aktualnie na rynku pracy w regionie jest duże zapotrzebowanie na finansistów oraz zawody pokrewne. W województwie podkarpackim, w tym w powiecie tarnobrzeskim i mieście Tarnobrzeg jest zgłaszany deficyt w zawodach: pracownicy ds. rachunkowości i księgowości, samodzielni księgowi (Barometr zawodów 2023). Ponadto w województwie małopolskim, w tym w powiecie sandomierskim także prognozowany jest deficyt pracowników ds. rachunkowości i księgowości (Barometr zawodów 2023). Na podstawie cyklicznych konsultacji prowadzonych z Urzędem Pracy w Tarnobrzegu oraz pracodawcami prognozuje się dalszą potrzebę kształcenia specjalistów z zakresu finansów i rachunkowości.

Biuro Karier monitoruje losy zawodowe absolwentów Uczelni. Wprowadzony w Uczelni system ma umożliwić wykorzystywanie pozyskanych informacji do przystosowania programów studiów do potrzeb i oczekiwań studentów, ale przede wszystkim do wymagań coraz trudniejszego rynku pracy.

Absolwenci kierunku Finanse i rachunkowość podejmują pracę na lokalnym rynku pracy, w subregionie tarnobrzeskim i sąsiednich województwach, a także w Euregionie Karpackim oraz na terenie całego kraju. Na podstawie przeprowadzonych diagnoz przez PUP w Tarnobrzegu, na liście bezrobotnych nie notuje się absolwentów, którzy ukończyli kierunek Finanse i rachunkowość. W związku z powyższym, przyjęta koncepcja kształcenia praktycznego jest właściwa, a nabyta wiedza, umiejętności i kompetencje społeczne są zgodne z oczekiwaniami pracodawców i rynku pracy.

Zalecenia i opis realizacji dotyczące kryterium 1 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę prezentuje tabela 1.

Tabela 1. Zalecenia i opis realizacji dotyczące kryterium 1 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę.

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 1 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	Rozwijać w koncepcji kształcenia orientację na procesy umiędzynarodowienia np. wprowadzając obowiązkowy moduł w j. obcym.	Uczelnia zapewnia studentom możliwości kontynuowania nauki języka obcego w ramach zajęć fakultatywnych. W ramach programu studiów student może wybrać dodatkowe specjalistyczne zajęcia w języku angielskim. W bieżącym roku akademickim zadeklarowali wybór przedmiotu w języku angielskim Fir 44 Business and management (15 godzin zajęć praktycznych).

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Treści programowe

Program studiów I stopnia o profilu praktycznym na rok akademicki 2023/2024 został zaktualizowany i zatwierdzony przez Senat Uczelni Uchwałą nr 16/2023 z dnia 28 czerwca 2023 roku w sprawie ustalenia programu studiów I stopnia na kierunku Finanse i rachunkowość o profilu praktycznym prowadzonym na Wydziale Nauk Technicznych i Ekonomicznych. Treści kształcenia realizowane na kierunku w ramach poszczególnych przedmiotów są przygotowane na podstawie szczegółowych efektów uczenia się w zakresie: wiedzy, umiejętności, kompetencji społecznych oraz są ściśle powiązane z kierunkowymi efektami uczenia się i zostały dobrane w taki sposób, aby student zrealizował wszystkie zakładane efekty uczenia się. Szczegółowe powiązania treści kształcenia z efektami uczenia się przypisanymi dla każdego przedmiotu, zwarte są w przedmiotowych sylabusach. Doboru i opracowania treści kształcenia w ramach prowadzonych przedmiotów dokonują nauczyciele akademicy w konsultacji z koordynatorami przedmiotów w oparciu o konsultacje z interesariuszami zewnętrznymi i wewnętrznymi (procedura przeglądu i doskonalenia programu studiów, w tym treści kształcenia została opisana w kryterium 10). Ponadto w kryterium 6 przedstawiono opis wpływu konsultacji z podmiotami otoczenia społeczno-gospodarczego na treści kształcenia.

Kluczowe treści kształcenia na ocenianym kierunku determinowane są:

- praktycznym implementowaniem wiedzy w zakresie trzech dyscyplin naukowych (ekonomii i finansów, nauki o zarządzaniu i jakości oraz nauk prawnych), którym przyporządkowano kierunek,
- praktycznym ukierunkowaniem wiedzy i umiejętności zawodowych w zakresie finansów i rachunkowości oraz prowadzeniem własnej działalności gospodarczej,
- normami, zasadami, narzędziami wpisującymi się we współczesne wymagania aktualnej praktyki rynkowej w obszarach działalności zawodowej.

Treści kształcenia zostały powiązane z dyscyplinami naukowymi, do których przyporządkowany jest kierunek studiów i zgodne są z koncepcją i profilem sylwetki absolwenta charakteryzowanego w kryterium I. Główne treści programowe obejmują **dyscyplinę ekonomii i finansów** i nabywane są przez studentów w trakcie realizacji takich przedmiotów jak np.: *Podstawy rachunkowości, Rachunkowość finansowa II, Programy finansowo-księgowo specjalistyczne, Rynki finansowe, Finanse publiczne, Makroekonomia i Mikroekonomia, Finanse przedsiębiorstwa, Bankowość.*

W ramach przedmiotu *Podstawy rachunkowości* studenci zapoznają się z zasadami ewidencji, dokonują właściwych księgowania na kontach, całościowo sporządzają bilans „od otwarcia do jego zamknięcia”, korygują błędy księgowe i wykonują inne czynności rozliczeniowe, co odpowiada nabyciu następujących efektów (FIR_W01, FIR_W04, FIR_W10, FIR_U02, FIR_K02, FIR_U04).

Z kolei treści przedmiotu *Rachunkowość finansowa II* dotyczą budżetowania i planowania finansowego przedsięwzięcia biznesowego, wyceny składników majątkowych, inwentaryzacji składników majątkowych, ustalania wyniku finansowego - wariant porównawczy i kalkulacyjny (FIR_W02, FIR_W03, FIR_W04, FIR_W06, FIR_W16, FIR_U05, FIR_U13, FIR_K05).

W przedmiocie *Programy finansowo-księgowo specjalistyczne* treści kształcenia zostały dopasowane tak, aby student nabył umiejętność praktycznego posługiwania się programami księgowymi Symfonia Sage 2,0. lub Comarch ERP Optima w pracy księgowego, a także w ramach prowadzenia własnego biznesu (FIR_W15, FIR_U05, FIR_U02, FIR_U06, FIR_K01).

Istotne treści programu dotyczą również funkcjonowania rynku kapitałowego oraz pieniężnego i realizowane są w ramach przedmiotu *Rynki finansowe*, który obejmuje wiedzę i umiejętności z

zakresu zasad inwestowania na rynku finansowym, wycenę instrumentów na rynku pieniężnym na przykładach oraz wieloelementowy portfel inwestycyjny (FiR_W01, FiR_W11, FiR_U02, FiR_U01, FiR_U06, FiR_K03). Ponadto w ramach przedmiotu *Finanse publiczne* realizowane są zagadnienia dotyczące wybranych teorii, funkcji i zadań finansów publicznych w formie analiz praktycznych sprawozdań budżetowych i systemów podatkowych.

Przedmioty *Makro i mikroekonomia* pozwalają nabyć studentowi wiedzę, umiejętności i kompetencje w zakresie popytu i podaży, dochodu narodowego, wzrostu i rozwoju gospodarczego, inflacji i bezrobocia. Przedmiot *Finanse przedsiębiorstwa* implementuje wiedzę i umiejętności w zakresie majątku i źródeł finansowania, oceny sytuacji finansowej przedsiębiorstwa, dźwigni i ryzyk finansowych, mierników wartości przedsiębiorstwa. Natomiast w ramach przedmiotu specjalistycznego *Bankowość* student nabywa wiedzę z systemu bankowego i jego struktury, kapitału własnego banku, zarządzania ryzykiem, bankowych rachunków depozytowych, kształtowania pasywów i aktywów banku, kredytów w gospodarce banków.

Odnosząc się do **nauk o zarządzaniu i jakości** przedmiot *Podstawy organizacji i zarządzania* ukazuje studentom m.in. różne struktury organizacyjne i dobór zasobów: rzeczowych, ludzkich i finansowych, stylów kierowania, zarządzania zmianą i innowacjami, w tym praktycznych aspektów zarządzania. Z kolei przedmiot *Marketing w przedsiębiorstwie* obejmuje treści dotyczące instrumentów marketingowego oddziaływania przedsiębiorstwa na rynek zarządzania marketingiem oraz praktyczne aspekty kształtowania strategii marketingowej.

W obszarze **nauk prawnych** zawarto takie przedmioty jak: *Podstawy prawa* (stosowanie i przestrzeganie prawa, wykładnia prawa, uwarunkowania prawne funkcjonowania przedsiębiorców w otoczeniu krajowym i międzynarodowym, prawne podstawy funkcjonowania systemu rachunkowości i finansów), *Prawo podatkowe* (podatek dochodowy od osób fizycznych i prawnych, odpowiedzialność prawno-podatkowa podatnika, płatnika i inkasenta, podatek od towarów i usług, akcyzowy i inne), *Ubezpieczenia społeczne i prawo pracy* (system ubezpieczeń społecznych, obowiązki oraz prawa pracownika i pracodawcy, formy nawiązania stosunku pracy, rodzaje umów o pracę).

Treści kształcenia realizujące kierunkowe efekty uczenia się dla kierunku *Finanse i rachunkowość* o profilu praktycznym zostały tak dobrane, aby absolwent mógł podjąć pracę w przedsiębiorstwach różnych sektorów w dziale księgowości do prowadzenia ksiąg rachunkowych, a także uproszczonych form księgowości na potrzeby sprawozdawczości finansowej, rozliczeń podatków, ubezpieczeń społecznych, opłat i różnych obciążeń podmiotów. Ponadto nabyta przez absolwenta wiedza, umiejętności i kompetencje dają możliwość podjęcia pracy w instytucjach finansowych i bankowości na stanowiskach operacyjnych i kierowniczych do obsługi bankowej i finansowej klientów indywidualnych i instytucjonalnych MŚP i dużych przedsiębiorstw (w zakresie oceny i analizy potrzeb finansowych i zdolności kredytowej, analizy sytuacji ekonomiczno-finansowej kredytobiorców, negocjacji i sprzedaży usług/produktów finansowych), a także umożliwiają świadczenie pracy w sektorze prywatnym w firmach pośrednictwa i doradztwa finansowego, towarzystwach ubezpieczeniowych oraz w sektorze budżetowym w działach finansów oraz organizacjach pozarządowych. Treści kształcenia dotyczące praktycznego przygotowania do prowadzenia własnej działalności gospodarczej zostały ujęte w przedmiotach: *Przedsiębiorczość*, *Biznes plan*, *Etyka gospodarcza*, *Komunikacja w biznesie*. Przedmiot *Przedsiębiorczość* realizuje treści kształcenia obejmujące proces założycielski, model biznesowy, źródła finansowania rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw oraz aktywne wprowadzenia do środowiska wirtualnej organizacji poprzez kształcenie na symulacjach procesów biznesowych REVAS. Natomiast przedmiot *Biznes plan* zawiera elementy biznes planu i główne etapy jego przygotowania, budowy części finansowej biznes planu w

podejściu dochodowym, kosztowym i w zależności od wielkości uzyskiwanego zysku, analizy przyjętych założeń oraz kryteria oceny biznes planu. Problemy etyczne w życiu gospodarczym stanowią dopełnienie treści programowych prezentowanego kierunku i przedstawiane są w ramach przedmiotów *Etyka gospodarcza*. Ważne treści dotyczą również przedmiotu *Komunikacja w biznesie*, odnoszą się one do kanałów komunikacji, komunikacji w negocjacjach biznesowych, uwarunkowań wykorzystania elementów kulturowych w komunikacji.

Zajęcia związane z przygotowaniem praktycznym studentów prowadzone są w warunkach symulujących i odzwierciedlających czynności właściwe dla danego zakresu działalności zawodowej i są wsparte praktykami zawodowymi oraz wizytami studyjnymi, które umożliwiają nabycie odpowiednich umiejętności praktycznych preferowanych na współczesnym rynku pracy. Zajęcia praktyczne realizowane są m.in. w Symulatorze Firmy (który umożliwia pracę w sieci, z dostępem do specjalistycznych programów księgowych), Inkubatorze Przedsiębiorczości (przygotowanym do pracy w wirtualnym środowisku biznesu z wykorzystaniem branżowych symulacji biznesowych REVAS), Pracowni Finansów i Rachunkowości z dostępem do programów z oprogramowaniem Symfonia Sage 2,0, Comarch ERP OPTIMA, e-Płatnik), Pracowni Komputerowej z oprogramowaniem Symfonia Sage 2,0, Comarch ERP OPTIMA, Pracowni Procesów Biznesowych (z dostępem do gier decyzyjnych), które symulują środowisko pracy firmy/organizacji/institucji zgodne z wymogami pracodawców. Uczelnia dysponuje niezbędną infrastrukturą, którą cyklicznie unowocześniana w konsultacji z pracodawcami, a także stwarza warunki do symulowania prowadzenia własnej działalności gospodarczej. Działania te mają na celu stworzenie komfortowych warunków do przekazywania i ugruntowywania specjalistycznej wiedzy, rozwijania praktycznych umiejętności zgodnych z oczekiwaniami pracodawców.

Koncepcja programu studiów zakłada gradację stopnia trudności treści kształcenia od modułów podstawowych po kierunkowe, a następnie specjalnościowe. Od bardziej ogólnych zagadnień (pierwsze semestry) do bardziej wyspecjalizowanych (semestry kolejne). Przy czym student osiąga efekty uczenia się ze znajomości języka obcego podczas dwóch pierwszych lat w wymiarze 120 godzin, natomiast nabywanie wiedzy i umiejętności z wybranego specjalistycznego zakresu tematycznego w języku obcym jest możliwe na trzecim roku studiów.

Zajęcia powierzane są poszczególnych nauczycielom akademickim w taki sposób, aby jak najlepiej wpisywały się w ich doświadczenie zawodowe, wykształcenie, w tym studia podyplomowe, dorobek naukowy i dydaktyczny, ukończone kursy, szkolenia.

Metody kształcenia stosowane podczas realizacji treści kształcenia są opisane w przygotowanym przez koordynatora przedmiotu sylabusie. Prowadzący zajęcia dopasowują metody dydaktyczne do formy zajęć tj. zajęć teoretycznych (wykładów) i zajęć praktycznych oraz do treści kształcenia. Stosowane metody kształcenia są również skorelowane z efektami uczenia się. Ze względu na fakt, że kierunek Finanse i rachunkowość jest kierunkiem o profilu praktycznym, metody kształcenia mają najczęściej charakter aktywizujący studentów do nabywania i rozwijania umiejętności zawodowych.

Podczas zajęć praktycznych, w trakcie których realizowane są efekty z zakresu umiejętności, studenci wykonują czynności i zadania typowe dla działalności finansisty, księgowego w organizacji/institucji oraz w biznesie, a także osoby prowadzącej własną działalność gospodarczą. Dla przykładu są to: metody problemowe (Ekonomia matematyczna), metody projektowe (indywidualne i zespołowe, Przedsiębiorczość), rozwiązywanie zadań (Finanse przedsiębiorstwa), burza mózgów (Podstawy prawa), dyskusje (Ubezpieczenia gospodarcze), case study (Analiza ekonomiczna), metody

symulacji (Podstawy organizacji i zarządzania), gry strategiczne (Strategie finansowe przedsiębiorstw), praca indywidualna i grupowa (Matematyka finansowa), gry decyzyjne z wykorzystaniem Revas (Podstawy organizacji i zarządzania), analizy dokumentów źródłowych, aktów normatywnych – praca z tekstem (Rachunkowość zarządcza), rozwiązywanie przypadków (Finanse i rachunkowość), sporządzanie raportów (Strategie finansowe przedsiębiorstw, Sprawozdawczość finansowa wg MSSF), analiza schematów (Rachunkowość zarządcza), sporządzanie bilansów (Rachunkowość finansowa przedsiębiorstw), które wprost nawiązują do realnych procesów i operacji zachodzących na stanowisku pracy. Zaimplementowana na zajęciach kultura organizacji motywuje studentów do doświadczenia realnych operacji i udziału w rozwiązywaniu różnych zadań problemowych na poziomie operacyjnym, taktycznym oraz strategicznym.

W kształtowaniu umiejętności posługiwania się **językiem obcym** wykorzystywane są przede wszystkim: metody podające (pogadanka), metody aktywizujące (metoda sytuacyjna, inscenizacja), metody programowe z użyciem komputera i z użyciem podręcznika programowego, metody praktyczne (pokaz, ćwiczenia przedmiotowe). W ramach wybranych zajęć stosowane są również metody dydaktyczne oparte na opisywanych powyżej narzędziach informatycznych.

Z kolei zajęcia teoretyczne – wykłady, na których realizowane są głównie efekty z zakresu wiedzy prowadzone są z wykorzystaniem metod podających, takich jak wykłady konwersatoryjne z wykorzystaniem prezentacji multimedialnych, z elementami dyskusji, które mają funkcję informacyjną i kształcącą, a także aktywizującą studentów. Metody te wykorzystywane są na wykładach i powiązane są z efektami uczenia się w zakresie wiedzy, np. FIR_W01, FIR_W02, FIR_W04, FIR_W07, FIR_W09 i kompetencji społecznych: FIR_K01, F FIR_K06.

Kompetencje społeczne kształtowane są z wykorzystaniem różnych form dyskusji, pracy w zespole, wzajemnej oceny przedstawianych referatów (FIR_K01, FIR_K02, FIR_K03, FIR_K06).

Specyfika kształcenia na kierunku Finanse i rachunkowość pozwala, aby część efektów uczenia się z zakresu wiedzy mogła być uzyskana w ramach zajęć teoretycznych prowadzonych z użyciem **metod i technik na odległość**, przy wykorzystaniu posiadanej infrastruktury Uczelni i oprogramowania zapewniającego synchroniczną i asynchroniczną interakcję między studentami a nauczycielami akademickimi. Informacje dotyczące opcjonalnego kształcenia w formie zdalnej lub hybrydowej zostały zamieszczone w sylabusach (Załącznik nr 1, Program studiów dla kierunku Finanse i rachunkowość, Sylabusy).

Studenci i nauczyciele akademicy mają możliwość korzystania z platformy MS Teams. Wykorzystywana ona była bezpłatnie do realizacji konsultacji ze studentami i pracownikami. Studenci korzystają z usługi MS Teams 365, aplikacji internetowej Wirtualny Dziekanat oraz uczelnianego systemu CloudA.

Od roku akademickiego 2022/2023 obowiązuje Zarządzenie Rektora, które zakłada możliwość prowadzenia zajęć w formie wykładów z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, a decyzje w tym zakresie podejmuje dziekan Wydziału.

Wsparcie w procesie uczenia się osób z niepełnosprawnościami

Proces nauczania dostosowany jest do zróżnicowanych potrzeb indywidualnych i grupowych studentów. Uczelnia stwarza możliwość realizowania indywidualnych ścieżek kształcenia (indywidualnego programu studiów) zgodnie z § 21 Regulaminu studiów Uczelni. Natomiast o indywidualną organizację studiów zgodnie z § 20 Regulaminu studiów mogą ubiegać się: studentki w ciąży, studenci będącym rodzicami, studenci z niepełnosprawnością oraz w innych uzasadnionych przypadkach. Decyzję o udzieleniu indywidualnej organizacji studiów podejmuje dziekan na wniosek

studenta dla studentów chcących rozwijać swoje zainteresowanie oferuje się szerokie możliwości aktywności i pracy w studenckich kołach naukowych.

Uczelnia podejmuje aktywne i profilaktyczne działania mające na celu dostosowanie procesu dydaktycznego i infrastruktury obiektów dla potrzeb osób z niepełnosprawnościami, a Pełnomocnik Rektora ds. Osób Niepełnosprawnych wspiera studentów w rozwiązywaniu spraw i problemów związanych z procesem kształcenia. W uzasadnionych przypadkach, wynikających z rodzaju niepełnosprawności student może starać się o:

- zmianę formy egzaminów i zaliczeń dostosowaną do możliwości studenta, w tym wydłużenie czasu pisania testu, kolokwium do 60 %,
- zmianę warunków uczestnictwa w zajęciach, indywidualną organizację studiów,
- uczestnictwo w zajęciach asystenta osoby z niepełnosprawnością,
- wykonanie materiałów dydaktycznych w formie dostosowanej do jego potrzeb i możliwości, np. druk powiększony,
- możliwość zdawania materiału w mniejszych częściach.

W Uczelni wprowadzono udogodnienia architektoniczne dla osób z niepełnosprawnościami tj.:

- miejsca parkingowe przeznaczone dla osób niepełnosprawnych,
- podjazd przy wejściach do budynków Uczelni,
- w budynkach Uczelni znajdują się toalety dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych,
- posadzki, nakładki na schody oraz wykładziny antypoślizgowe,
- nakładki na poręcze oraz drzwi w języku braill'a,
- rampa likwidująca różnice poziomu kondygnacji oraz winda,
- w aulach audytoryjnych ze stałymi siedziskami oraz pracowni informatycznej znajdują się miejsca przeznaczone dla osób niepełnosprawnych na wózku.

Biblioteka Uczelni wyposażona jest w system IbukLibra pozwalający na dostęp do publikacji w wersji elektronicznej.

Proces kształcenia jest indywidualnie dopasowany do potrzeb i możliwości danej osoby, np. wsparcie asystenta dydaktycznego, tłumacza języka migowego, możliwość korzystania ze sprzętu przystosowanego dla studentów z niepełnosprawnościami (np. stanowiska dla osób niedowidzących/niewidomych). Studenci z niepełnosprawnościami mogą również skorzystać z wypożyczalni urządzeń specjalistycznych (ZARZĄDZENIE NR 6/2023 Rektora Państwowej Uczelni Zawodowej im. prof. Stanisława Tarnowskiego w Tarnobrzegu z dnia 19 stycznia 2023 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Wypożyczalni Urządzeń Specjalistycznych dla osób niepełnosprawnych prowadzonej przez Pełnomocnika Rektora ds. osób niepełnosprawnych Państwowej Uczelni Zawodowej w Tarnobrzegu).

Nauczyciele akademicy biorą udział w szkoleniach związanych z dostosowaniem procesu uczenia się do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Wszyscy studenci potrzebujący wsparcia mają możliwość bezpłatnego korzystania z konsultacji psychologicznych (*dyżury specjalistów*). Konsultacje odbywają się w Akademickim Centrum Diagnozy i Pomocy Psychologicznej w Gabinetach terapii i wspomagania rozwoju oraz Gabinetach pomocy psychologicznej. Termin konsultacji jest wyznaczony w harmonogramie dyżurów i uzgadniany telefonicznie z psychologiem lub psychoterapeutą.

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć

Harmonogram realizacji programu studiów na kierunku Finanse i rachunkowość wynika z planu studiów (Załącznik nr 1, Program studiów dla kierunku Finanse i rachunkowość, Załącznik nr 3. Harmonogram zajęć na studiach stacjonarnych). Informacja o organizacji zajęć jest dostępna w systemie CloudA. Plan studiów na kierunku Finanse i rachunkowość obejmuje 180 pkt ECTS i zawiera moduły przedmiotów podstawowych, uzupełniających, kierunkowych oraz specjalnościowych.

Struktura przedmiotów w cyklu kształcenia 2023/2024 w ramach poszczególnych modułów oraz liczba godzin i punktów ECTS przedstawia się następująco:

- moduł przedmiotów nauk podstawowych: Matematyka, Mikroekonomia, Makroekonomia, Statystyka opisowa, Podstawy prawa, Ekonometria, Podstawy organizacji i zarządzania, Podstawy rachunkowości, Finanse, Przedsiębiorczość lub Małe i średnie przedsiębiorstwa w gospodarce, Psychologia lub Socjologia organizacji, Etyka gospodarcza lub Filozofia – 540 godzin, 43 pkt. ECTS;
- moduł przedmiotów uzupełniających: Technologie informacyjne, Język obcy, Ochrona własności intelektualnej lub Prawo patentowe, Wychowanie fizyczne – 260 godzin, 19 pkt. ECTS;
- moduł przedmiotów kierunkowych: Matematyka finansowa lub Ekonomia matematyczna, Rachunkowość finansowa przedsiębiorstw, Analiza ekonomiczna, Rachunkowość zarządcza, Finanse publiczne, Bankowość, Prawo podatkowe, Rynki finansowe, Seminarium dyplomowe, Praktyka zawodowa – 1425 godzin, 75 pkt. ECTS;
- moduł przedmiotów specjalnościowych: Rachunkowość finansowa II lub Rachunek kosztów, Organizacja prac księgowych lub Rachunkowość podatkowa, Ekonomia i organizacja przedsiębiorstw lub Controlling strategiczny i operacyjny, Finanse instytucji bankowych i ubezpieczeniowych lub Rynki i inwestycje finansowe, Programy finansowo-księgowe specjalistyczne, Ubezpieczenia społeczne i prawo lub Ubezpieczenia gospodarcze pracy, Biznes plan *lub* Plan marketingowy, Marketing w przedsiębiorstwie *lub* Strategie finansowe przedsiębiorstw, Sprawozdawczość finansowa wg MSSF *lub* Doradztwo podatkowe, Analiza finansowa *lub* Optymalizacja podatkowa, Pośrednictwo finansowe i usługi finansowe *lub* Rewizja ksiąg rachunkowych, przedmioty do wyboru I (Logistyka w działalności gospodarczej, Zasady prowadzenia działalności gospodarczej, System ubezpieczeń w Unii Europejskiej), przedmioty do wyboru II (Analiza opłacalności inwestycji, Rachunkowość małych firm, Otoczenie instytucjonalne biznesu, Marketing usług finansowych, e-Płatnik, Finance in English), przedmioty do wyboru III (Komunikacja w biznesie, Accounting in English, Metody szacowania ryzyka, Rachunkowość korporacyjna, Dokumentacja kadrowo-płacowa, Sektor publiczny w gospodarce), przedmioty do wyboru IV (Prawo gospodarcze, Prawo umów w obrocie gospodarczym, Podstawy matematyki aktuarialnej, Techniki sprzedaży, Business and management, Scornigowe modele pomiaru ryzyka) – 660 godzin, 40 pkt. ECTS.

Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi osiągnąć w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich na studiach stacjonarnych wynosi 114,4 pkt. ECTS, tj. 63,6 % w cyklu kształcenia 2022/2025, 2023/2026 oraz 131,1 pkt. ECTS, tj. 72,2 % w cyklu kształcenia 2021/2024.

Student powinien uzyskać 11 pkt. ECTS w ramach nauk o zarządzaniu i jakości, do których przypisano punkty z następujących przedmiotów: Podstawy organizacji i zarządzania (4 ECTS), Biznes plan *lub* Plan marketingowy (4 ECTS), Marketing w przedsiębiorstwie (2 ECTS), Komunikacja w biznesie (1 ECTS) *lub* Techniki sprzedaży (1 ECTS).

Natomiast 6 pkt. ECTS w zakresie nauk prawnych, do których zaliczono przedmioty: Podstawy prawa (3 ECTS), Ochrona własności intelektualnej lub Prawo patentowe (1 ECTS), Prawo podatkowe (2 ECTS).

Z kolei nakład pracy własnej studenta, który odzwierciedlony jest w liczbie punktów ECTS przypisanych do każdej formy zajęć uwzględnia, m.in. pisanie prac, przygotowanie do zaliczenia/egzaminu, samodzielne studiowanie literatury zalecanej przez nauczycieli akademickich, przygotowanie projektów do zajęć praktycznych, przygotowanie studium przypadku, przygotowanie prezentacji.

Rozkład zajęć realizowanych w sześciu semestrach, zakłada, że studenci w pierwszej kolejności realizują zajęcia z przedmiotów podstawowych, następnie uzupełniających, kierunkowych, a od semestru piątego specjalnościowych (są to przedmioty do wyboru, w tym trzy przedmioty w języku obcym).

W ogólnej liczbie 2915 godz. zajęć, 960 godzin zaplanowano na praktyki zawodowe, liczba godzin wykładów wynosi 625 godzin (co stanowi 21,4% wszystkich godzin zajęć), seminariów – 75 godzin (2,5%), zajęć praktycznych – 1 255 godzin (co stanowi 43,0% - w tym 120 godzin z języka obcego (4,1%)).

W programie studiów zdecydowanie przeważają zajęcia o charakterze praktycznym, co stanowi 55,8 punktów ECTS.

Zajęcia powiązane z praktycznym przygotowaniem do zawodu (w formie zajęć praktycznych, praktyk zawodowych) obejmują:

- przedmioty: Język obcy, Technologie informacyjne;
- przedmioty z zakresu ekonomii i finansów: Makroekonomia, Mikroekonomia, Podstawy rachunkowości, Finanse, Rynki finansowe, Rachunkowość finansowa przedsiębiorstw, Analiza ekonomiczna, Rachunkowość zarządcza, Przedsiębiorczość, Finanse przedsiębiorstwa, Finanse publiczne, Bankowość oraz moduł przedmiotów specjalnościowych, w tym przedmiotów do wyboru II, III, IV;
- przedmioty z zakresu nauk o zarządzaniu i jakości: Podstawy organizacji i zarządzania, Marketing w przedsiębiorstwie, Biznes plan lub Plan marketingowy, Komunikacja w biznesie, Techniki sprzedaży;
- przedmioty z nauk prawnych: Podstawy prawa, Prawo podatkowe;
- Praktyka zawodowa.

Zajęcia związane z przygotowaniem praktycznym studentów są prowadzone w warunkach symulujących dany obszar i zakres działalności zawodowej, przy odpowiedniej infrastrukturze, która sprzyja prawidłowej realizacji zakładanych celów kształcenia. Studenci kształcą się w Symulatorach Firmy, Inkubatorze Przedsiębiorczości, Pracowni Finansów i rachunkowości oraz Komputerowej, w których pracują na programie Symfonia Sage 2,0, Comarch ERP OPTIMA i w sposób praktyczny doskonalą swoją wiedzę, umiejętności oraz rozwijają kompetencje społeczne. Dodatkowym niepowtarzalnym atutem praktycznego podejścia do kształcenia praktycznego jest praca w wirtualnym środowisku branżowych symulacji biznesowych REVAS, np. w prowadzeniu wirtualnego Biura rachunkowego lub innej nowej atrakcyjnej działalności gospodarczej np. Agencji Interaktywnej.

Organizacja procesu nauczania i uczenia się

Organizację roku akademickiego, w tym sesji zaliczeniowej i egzaminacyjnej corocznie reguluje stosowne Zarządzenie Rektora. Plany zajęć oraz terminy sesji zamieszczone są w systemie CloudA.

Liczebność grup studenckich jest uzależniona od charakteru prowadzonych zajęć, tak aby możliwa była regularna interakcja między prowadzącym a studentem.

Liczebność grup studenckich na kierunku Finanse i rachunkowość wynosi:

- 10-30 studentów na zajęciach praktycznych,
- 10-15 studentów na seminariach dyplomowych.

Liczebność grup studenckich na kierunku Finanse i rachunkowość przedstawiono poniższej tabeli 2.

Tabela 2. Liczebność grup studenckich na kierunku Finanse i rachunkowość.

Lp.	Wyszczególnienie	I rok	II rok	III rok
1.	Liczba studentów	13	16	15

Praktyki zawodowe

Integralną składową procesu uczenia się stanowią praktyki zawodowe realizowane w środowisku pracodawcy firmy/institucji/organizacji i biznesu. Realizacja praktyk zawodowych na kierunku Finanse i rachunkowość odbywa się na podstawie: programu studiów dla kierunku Finanse i rachunkowość, Regulaminu praktyk zawodowych w Państwowej Uczelni Zawodowej im. prof. Stanisława Tarnowskiego w Tarnobrzegu oraz Regulaminu studiów Państwowej Uczelni Zawodowej im. prof. Stanisława Tarnowskiego w Tarnobrzegu.

Zgodnie z programem studiów dla kierunku Finanse i rachunkowość studia pierwszego stopnia praktyki zawodowe trwają sześć miesięcy czyli 960 godzin i odbywają się w semestrze drugim (350 godzin dydaktycznych), trzecim (200 godzin dydaktycznych), czwartym (250 godzin dydaktycznych) i piątym (160 godzin dydaktycznych). Studenci w ramach praktyk zawodowych osiągają 39 pkt ECTS.

Celem praktyki zawodowej jest weryfikacja wiedzy teoretycznej na gruncie działań praktycznych, a w szczególności doskonalenie umiejętności, kompetencji społecznych z zakresu finansów i rachunkowości. Efekty uczenia się przewidziane dla praktyk zawodowych są zdefiniowane w sylabusach dla praktyk zawodowych. Program praktyk ustalany jest zgodnie z programem studiów tak, aby student mógł zrealizować wszystkie efekty uczenia się przypisane praktykom zawodowym w danym semestrze. Studenci odbywają praktyki według planu ustalonego z opiekunem praktyk z ramienia uczelni i opiekunem praktyk z ramienia pracodawcy.

Baza miejsc odbywania praktyk zawodowych cyklicznie się poszerza, jednak w wyniku niespełnienia przez część podmiotów kryteriów kwalifikacji, z części miejsc odbywania praktyk zawodowych zrezygnowano. Aktualnie Uczelnia współpracuje z 82 instytucjami otoczenia biznesu, jednostkami samorządu terytorialnego, small biznesem, przedsiębiorstwami.

Praktyki zawodowe odbywają się m. in w: instytucjach finansowych (biura rachunkowe, urzędy skarbowe, kancelarie podatkowe, banki), instytucjach ubezpieczeniowych (np. ZUS, KRUS, przedsiębiorstwa ubezpieczeniowe), podmiotach publicznych (instytucjach państwowych i samorządowych), przedsiębiorstwach zorganizowanych wg różnych form prawno-organizacyjnych, (np. zajmujących się działalnością usługową, handlową, produkcyjną).

Uczelnia zapewnia studentom I, II i III roku studiów miejsca praktyk. Studenci mają także możliwość samodzielnego wyboru instytucji (przedsiębiorstwa), w której odbędą praktykę zawodową. Wybrane instytucje muszą spełniać kryteria doboru wymagane do realizacji praktyk na danym kierunku studiów. Kryterium doboru placówki jest jej działalność wpisująca się w obszar finansów i rachunkowości.

Uczelnia współpracuje z różnego rodzaju instytucjami/zakładami pracy, do których kieruje studentów kierunku Finanse i rachunkowość na praktyki zawodowe. Jest to współpraca oparta na

podstawie zawartych na czas nieokreślony porozumień, a student odbywa praktykę zawodową na podstawie umowy zawartej pomiędzy Uczelnią a podmiotem, w którym będzie odbywana praktyka.

Informacje o praktykach zawodowych, jak: organizacja praktyk zawodowych, informacja o opiekunie praktyk, kryteria wyboru instytucji do realizacji praktyk zawodowych, ocena miejsca praktyk, ocena pracodawcy znajduje się na stronie Uczelni w zakładce **Praktyki zawodowe**.

W 2020 roku w ramach doskonalenia procesu realizacji praktyk zawodowych dokonano kilku zmian, które obejmowały:

- rezygnację z praktyk zawodowych w VI semestrze.
- wprowadzenie zasad doboru opiekunów praktyk z ramienia zakładów pracy (weryfikacja ich kwalifikacji do sprawowania tej funkcji),
- wprowadzenie analizy kryteriów, które powinien spełniać podmiot przyjmujący na praktyki.

Z kolei w 2022 r. na wniosek dziekana Wydziału powołano uczelnianego koordynatora ds. praktyk zawodowych, posiadającego kilkuletnie doświadczenie zawodowe oraz dwóch opiekunów praktyk.

Praktyki zawodowe podlegają obowiązkowemu zaliczeniu po zakończeniu semestru, na którym realizowana była praktyka zgodnie z planem studiów. Zaliczenia praktyki dokonuje opiekun praktyk z ramienia Uczelni. Zaliczenie praktyki odbywa się na podstawie: dzienniczka praktyk, a po zakończeniu wszystkich praktyk przewidzianych do zrealizowania przez studenta, w piątym semestrze odbywa się egzamin. Realizację praktyk nadzoruje Dział Kształcenia. Praktyki hospitowane są przez opiekunów praktyk z ramienia Uczelni.

Realizując zapisy Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w Państwowej Uczelni Zawodowej im. prof. Stanisława Tarnowskiego w Tarnobrzegu w roku akademickim 2022/2023 w semestrze zimowym i letnim przeprowadzono wśród studentów anonimową ankietę zawierającą pytania dotyczące praktyk zawodowych realizowanych przez studentów PUZ, a także wśród pracodawców, u których studenci odbywali praktyki.

Zalecenia i opis realizacji dotyczące kryterium 2 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę w tabeli 3.

Tabela 3. Zalecenia i opis realizacji dotyczące kryterium 2 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę.

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 1 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	Należy przypisać punkty ECTS w przypadku niektórych przedmiotów, w taki sposób, aby występowały całe punkty, a nie ich dziesiąte części.	Zgodnie z zaleceniami PKA przypisano całe punkty ECTS, w miejsce ich dziesiątych części, które były w niektórych przedmiotach.
2.	Wprowadzić do programu kształcenia w celu wzmocnienia osiągania efektów w zakresie umiejętności analitycznych, większy udział zajęć o	Na Wydziale wprowadzono zajęcia o charakterze projektowym np. Analiza finansowa, Biznes plan, które pozwalają na osiąganie efektów w zakresie umiejętności analitycznych i realizowane są przez wykładowców – praktyków, posiadających wieloletnie doświadczenie w tym zakresie.

	charakterze projektowym.	
3.	W celu dostosowania sposobów weryfikacji efektów kształcenia dla potrzeb profilu praktycznego, należy opracować standardy dla prac projektowych stanowiących podstawę oceny umiejętności analitycznych, prognostycznych, projektowych i zasady ich weryfikacji.	Zgodnie z zaleceniami zostały opracowane standardy dla prac projektowych stanowiących podstawę oceny umiejętności analitycznych, prognostycznych, projektowych i zasady ich weryfikacji.
4.	Wprowadzić wspólny standard dla prac licencjackich.	Na Wydziale wprowadzono wspólny standard dla prac dyplomowych na kierunkach ekonomicznych.
5.	Promować zastosowanie metod statystyczno-ekonometrycznych w pracach dyplomowych.	Zgodnie z zaleceniami PKA wprowadzono cykliczne seminaria dla promotorów, których celem jest prezentowanie różnych metod statystycznych, ekonometrycznych, w kontekście ich implementacji w analizie danych empirycznych. Ponadto promuje się, zgodnie z zaleceniami, stosowanie metod statystyczno-ekonometrycznych w pracach dyplomowych na Wydziałowych seminariach oraz podczas spotkań ze studentami.
6.	Bardziej zróżnicować wybór promotorów.	Na Wydziale zróżnicowano wybór promotorów prac dyplomowych.
7.	Zrezygnować z egzaminów ustnych na korzyść egzaminów pisemnych takich przedmiotów jak: matematyka i statystyka, ponieważ nie zapewniają one porównywalności oceny między studentami, jak też nie weryfikują w odpowiednim stopniu umiejętności.	Zgodnie z zaleceniami zrezygnowano z prowadzenia egzaminów w formie ustnej z matematyki i statystyki na rzecz formy pisemnej.
8.	Wprowadzić szczegółowe pytania z matematyki i statystyki.	Wprowadzono szczegółowe pytania z matematyki i statystyki w formie pisemnej.
9.	Należy monitorować zawartość treści pytań egzaminacyjnych i zaliczeniowych ze względu na stopień trudności i zakres wymagań.	Koordinator przedmiotu zobowiązany jest do monitorowania treści pytań egzaminacyjnych i zaliczeniowych ze względu na ich stopień trudności i zakres wymagań. Na Wydziale monitoruje się zawartość pytań egzaminacyjnych i zaliczeniowych na podstawie wytworów prac potwierdzających osiągnięcie efektów uczenia się przez specjalnie powołaną do tego celu komisję, po zakończeniu każdego semestru i sporządza protokoły z losowo przeprowadzanej kontroli.

10.	Dokonać weryfikacji efektów osiąganych na praktykach zawodowych na podstawie wykonywanych zadań.	Opiekun praktyk zawodowych wraz z Radą programową dla kierunku Finanse i rachunkowość dokonali weryfikacji efektów osiąganych na praktykach zawodowych na podstawie wykonywanych zadań, dokonano zmian w przedmiotowych efektach uczenia się dla praktyk zawodowych.
11.	Ujednolicić opis efektów kształcenia ujętych w sylabusach i dzienniczkach praktyk.	Zgodnie z zaleceniami PKA dokonano ujednolicenia efektów uczenia się w sylabusach i dzienniczkach praktyk zawodowych.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

W Państwowej Uczelni Zawodowej w Tarnobrzegu kwestię przyjęcia na studia określa Regulamin studiów, który stanowi, że przyjęcie na studia może nastąpić poprzez: rekrutację, przez potwierdzenie efektów uczenia się, przeniesienie z innej uczelni oraz wznowienie studiów. Każda z tych ścieżek jest regulowana przez Regulamin studiów lub odrębne przepisy szczegółowe

Podstawowym sposobem przyjmowania nowych studentów jest rekrutacja. Wymagania stawiane kandydatom przystępującym do postępowania rekrutacyjnego na kierunek *finanse i rachunkowość* Uczelnia określa w uchwałach Senatu, regulujących te zasady dla poszczególnych, następujących po sobie latach akademickich. Warunki, tryb, termin rozpoczęcia i zakończenia oraz sposób przeprowadzenia rekrutacji dla poszczególnych kierunków studiów na rok akademicki 2023/2024 zostały wprowadzone uchwałą nr 20/2022 Senatu Państwowej Uczelni Zawodowej im. prof. Stanisława Tarnowskiego w Tarnobrzegu z dnia 22 czerwca 2022 r. Na podstawie Uchwały nr 26/2019 w sprawie zasad przyjmowania na studia laureatów i finalistów olimpiad stopnia centralnego na rok akademicki 2023/2024 Uczelnia określiła tryb przyjmowania tych kandydatów z pominięciem postępowania rekrutacyjnego.

Informacje dotyczące rekrutacji udostępniane są kandydatom za pośrednictwem witryny internetowej Uczelni, Biuletynu Informacji Publicznej PUZ w Tarnobrzegu, w Dziekanatach Wydziałów i w Punkcie Rekrutacyjnym.

System Internetowej Rejestracji Kandydatów (SIRK) umożliwia przeprowadzenie pełnego zakresu czynności wymaganych od kandydatów aplikujących na wybrany kierunek studiów, tj.: wprowadzenie danych osobowych, informacji o ukończonej i potwierdzonej stosownymi dokumentami edukacji i wykształceniu, załączenie wymaganych dokumentów i weryfikację etapów rekrutacji.

Postępowanie rekrutacyjne obejmuje: rejestrację kandydatów w SIRK, postępowanie kwalifikacyjne, sporządzenie list osób przyjętych i wpisanych na listę studentów oraz podjęcie decyzji administracyjnych o odmowie przyjęcia na studia. Celem postępowania kwalifikacyjnego jest sporządzenie listy rankingowej kandydatów na studia na podstawie uzyskanych przez kandydatów wyników.

Postępowanie kwalifikacyjne na I rok studiów pierwszego stopnia stacjonarnych na kierunku *finanse i rachunkowość* odbywa się w trybie konkursu świadectw dojrzałości dla kandydatów posiadających świadectwo uzyskane w trybie nowej lub starej matury. Kryterium w postępowaniu kwalifikacyjnym dla kandydatów, którzy uzyskali świadectwo dojrzałości w trybie **nowej matury**, stanowią wyniki procentowe ze wszystkich przedmiotów obowiązkowych na egzaminie pisemnym, natomiast dla kandydatów, którzy uzyskali świadectwo dojrzałości w trybie

starej matury, stanowią oceny uzyskane ze wszystkich przedmiotów na egzaminie maturalnym w części pisemnej. Wyniki procentowe i oceny przeliczane są na punkty rankingowe według określonych w Uchwale zasad. Suma punktów uzyskanych na podstawie opisanych kryteriów stanowi podstawę do ustalenia listy rankingowej.

W uchwale dotyczącej warunków przeprowadzenia rekrutacji określone zostały również zasady postępowania dla kandydatów ze *świadcstwem matury międzynarodowej*, ze *świadcstwem maturalnym uzyskanym za granicą* oraz dla kandydatów cudzoziemców.

Rektor stosownym zarządzeniem powołuje Międzywydziałową Komisję Rekrutacyjną (MKR), która jest odpowiedzialna za przeprowadzenie postępowania rekrutacyjnego. Kandydaci na każdym etapie rekrutacji są informowani o swoich statusach. Wyniki postępowania kwalifikacyjnego są ogłaszane na tablicach ogłoszeń oraz w systemie SIRK. Proces rekrutacji zarówno podczas bezpośredniej obsługi kandydatów w punkcie rekrutacyjnym, jak i w systemie informatycznym MKR prowadzi przejrzystość z poszanowaniem anonimowości.

Uczelnia monitoruje zainteresowanie kandydatów poszczególnymi kierunkami studiów i przeprowadza wśród osób, które decydują się podjąć studia w danym roku akademickim badanie ankietowe, którego wyniki są analizowane i prezentowane corocznie w postaci raportów, te z kolei umożliwiają opracowanie strategii promocji oferty kształcenia w kolejnych latach.

Przyjęcie na studia poprzez **potwierdzenie efektów uczenia się** poza systemem studiów, określa § 8 Regulaminu studiów oraz Regulamin potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów stanowiący załącznik do uchwały nr 27/2019 Senatu z dnia 25 czerwca 2019 r. Dotychczas w Uczelni nie było kandydatów zainteresowanych rozpoczęciem studiowania według tego trybu.

Przyjęcie na studia w trybie przeniesienia z innej uczelni, zgodnie z Regulaminem studiów może nastąpić nie wcześniej niż po zaliczeniu pierwszego roku studiów. Decyzję w sprawie przyjęcia w trybie przeniesienia podejmuje Dziekan, o ile student spełnił obowiązki wynikające z przepisów uczelni w której studiował, potwierdzone zaświadczeniem wydanym przez uczelnię. Dziekan biorąc pod uwagę osiągnięte dotychczas przez studenta efekty uczenia się, wyznacza studentowi przenoszącemu się z innej uczelni termin i sposób uzupełnienia różnic programowych.

Ponowne przyjęcie na studia osoby (przywrócenie w prawach studenta), która została skreślona z listy studentów, zgodnie z Regulaminem studiów, następuje w trybie wznowienia studiów na Uczelni. Wznowienie studiów jest dopuszczalne tylko w stosunku do osoby, która została skreślona z listy studentów Uczelni, z wyjątkiem skreślenia z powodu ukarania karą dyscyplinarną wydalenia z Uczelni. Przywrócenie w prawach studenta jest możliwe wyłącznie w przypadku, gdy w Uczelni jest prowadzony dany kierunek studiów. Decyzję w sprawie wznowienia studiów podejmuje Dziekan na wniosek studenta, jeżeli od daty skreślenia nie upłynęło więcej niż trzy lata. Wznowienie studiów jest możliwe po zaliczeniu pierwszego roku studiów. W przypadku uzyskania zgody na wznowienie studiów, student studiuje według programu studiów obowiązującego w danym roku akademickim. Dziekan wyznacza studentowi wznawiającemu studia termin i sposób uzupełnienia różnic programowych.

Zasady, warunki i tryb dyplomowania są opisane w Regulaminie studiów oraz w Zasadach dyplomowania dla kierunku Finanse i rachunkowość, a także w Regulaminie weryfikacji pisemnych prac dyplomowych z wykorzystaniem Jednolitego Systemu Antyplagiatowego. Szczegółowe zasady dyplomowania, dotyczące wymogów merytorycznych i formalnych oraz przygotowania i złożenia pracy dyplomowej zostały zaktualizowane i przyjęte przez Radę Wydziału.

Ważną część procesu dyplomowania stanowi Seminarium dyplomowe, które na kierunku Finanse i rachunkowość realizowane jest w semestrze czwartym w wymiarze 15 godzin (1 pkt. ECTS), w semestrze piątym w wymiarze 30 godzin (5 pkt. ECTS) oraz w semestrze szóstym w wymiarze 30 godzin (5 pkt. ECTS).

Student do końca semestru poprzedzającego semestr rozpoczęcia seminarium dokonuje wyboru promotora, spośród wskazanych przez Dziekana nauczycieli akademickich, posiadających co najmniej stopień doktora. Nauczyciele akademicy zobowiązani są do udostępnienia studentom obszarów tematycznych lub tematów dla prac dyplomowych realizowanych pod ich kierunkiem. Promotor jest odpowiedzialny za temat pracy, nadzór merytoryczny nad jej przygotowaniem, doбором metod i narzędzi badawczych, monitorowaniem postępów studenta podczas pozyskiwania danych ze źródeł pierwotnych i wtórnych, dokonywanych analiz uzyskanych danych, w tym statystycznych, redagowania poszczególnych rozdziałów w celu uzyskania wyznaczonych efektów uczenia się.

Tematyka prac dyplomowych w zdecydowanej większości przypadków jest bliska zainteresowaniom studentów i powstaje w drodze konsultacji i dyskusji z promotorem. Obejmuje ona aktualne zagadnienia dotyczące działalności przedsiębiorstw, jednostek samorządu terytorialnego, spółek prowadzących działalność na lokalnym rynku lub w regionie i ukierunkowana jest na aspekty finansowe. Ponadto obszary tematyczne prac dyplomowych obejmują zagadnienia analizy finansowej i kondycji przedsiębiorstwa, oceny budżetu jednostki samorządu terytorialnego, diagnozy nowoczesnego systemu usług bankowych, analizy rozliczenia międzyokresowego kosztów i przychodów w przedsiębiorstwie, oceny poziomu zapasów w kontekście aktywów obrotowych przedsiębiorstwa. Prace dyplomowe mają na celu dokonanie diagnozy i zaproponowanie rozwiązania istotnego problemu w danym podmiocie gospodarczym. Studenci zobowiązani są do przygotowywania pisanych prac dyplomowych w ramach dyscypliny wiodącej, tzn. ekonomia i finanse.

Poniższe tabele prezentują przykładową tematykę prac dyplomowych.

Tabela 4. Prace o charakterze analitycznym ukierunkowane na analizy i zagadnienia finansowe – podmiotów.

Temat pracy
Analiza finansowa przedsiębiorstwa Polskie Zakłady Lotnicze Sp. z o.o. w latach 2019-2021.
Rozliczenia międzyokresowe kosztów i przychodów jako przykład zachowania zasad rachunkowości w przedsiębiorstwie.
Zapasy jako istotny element aktywów obrotowych przedsiębiorstwa.
Analiza finansowa przedsiębiorstwa Superior Industries Production Poland Sp. z o.o.
Wpływ pandemii Covid-19 na rentowność firmy FCC Tarnobrzeg Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością.

Tabela 5. Prace o charakterze analitycznym ukierunkowane - instytucje finansowe i banki.

Temat pracy
Bankowość elektroniczna jako element nowoczesnego systemu usług bankowych na przykładzie wybranych banków,
Instrumenty pochodne jako narzędzie zabezpieczające przed ryzykiem,
Metody płatności BLIK alternatywą dla tradycyjnych przelewów i płatności zbliżeniowych,

Tabela 6. Prace o charakterze analitycznym ukierunkowane ocenę sytuacji finansowej JST.

Temat pracy
Analiza budżetu miasta i gminy Kolbuszowa.
Analiza budżetu gminy Rytwiany w latach 2019-2021.
Analiza budżetu gminy Łoniów w latach 2019-2021.
Analiza budżetu Gminy Trzydnik Duży w latach 2019-2021.
Analiza budżetu miasta Tarnobrzeg w latach 2019 – 2021.
Budżet gminy Zawichost w latach 2019-2021.

Praca dyplomowa jest samodzielnym wytworem, opracowaniem zagadnienia praktycznego, prezentującym ogólną i specjalistyczną wiedzę studenta nabytą podczas studiów oraz umiejętności samodzielnego analizowania i wnioskowania. Opiniowanie tematów prac dyplomowych w zakresie zgodności z profilem absolwenta, celami i metodami kształcenia na kierunku dokonywane jest przez Wydziałowe komisje do zatwierdzania tematów prac dyplomowych. Wymogi dotyczące pisania prac dyplomowych są powszechnie dostępne i są zamieszczone są w systemie CloudA. Ponadto omawiane są podczas seminariów przez promotorów, którzy obowiązani są zgłosić przyjęte na seminarium tematy prac licencjackich do 6 tygodni po rozpoczęciu semestru, w którym zaczyna się seminarium dyplomowe. Ewentualne uwagi Wydziałowych komisji przekazywane są promotorom. Jeżeli po zatwierdzeniu tematów student składa do Promotora wnioski o zmianę tematu pracy dyplomowej, promotor jest zobowiązany do zaopiniowania zmiany. Następnie przekazuje nowy temat pracy dyplomowej do Dziekana, a ten przedkłada go Wydziałowej komisji do zatwierdzania tematów prac dyplomowych, która zatwierdza nowy temat pracy dyplomowej.

Istniejąca procedura doboru i opiniowania tematu pracy dyplomowej i jego ewentualnej zmiany jest spójna i elastyczna. Umożliwia reakcję na indywidualne zainteresowania studenta wyrażone w podjętym temacie pracy dyplomowej oraz wsparcie merytoryczne zarówno studenta, jak i promotora.

Oceny pracy dyplomowej dokonują promotor oraz recenzent po obowiązkowym sprawdzeniu jej w Jednolitym Systemie Antyplagiatowym, determinującym jej dopuszczenie do dalszego procedowania przez promotora.

Obowiązkiem studenta jest złożenie pracy dyplomowej w terminie 14 dni po uzyskaniu zaliczeń i zdaniu egzaminów przewidzianych w programie studiów, nie później niż do dnia 30 czerwca. Na wnioski studenta, w szczególnych uzasadnionych przypadkach, dopuszcza się przedłużenie terminu złożenia pracy na okres nie dłuższy niż 3 miesiące. Zaliczenie Seminarium dyplomowego w szóstym semestrze studiów determinowane jest zakończeniem pracy dyplomowej wraz z jej zatwierdzeniem przez promotora i jej złożeniem w dziekanacie.

Warunkiem dopuszczenia do egzaminu dyplomowego jest spełnienie wszystkich wymogów określonych w programie studiów, uzyskanie oceny co najmniej dostatecznej z pracy dyplomowej oraz złożenie w dziekanacie wymaganych dokumentów. Dziekan powołuje Komisję egzaminacyjną na co najmniej miesiąc przed planowanym egzaminem dyplomowym. O terminie egzaminu dyplomowego student jest informowany co najmniej siedem dni przed przystąpieniem do egzaminu. Egzamin dyplomowy jest egzaminem ustnym i protokołowanym, rozpoczyna się od zaprezentowania tematu, podstawowych zagadnień treści podejmowanych w pracy. Po dyskusji dotyczącej pracy dyplomowej student odpowiada na trzy pytania (dwa z zakresu treści pracy dyplomowej, a trzecie z zakresu zajęć realizowanych na kierunku studiów). Zagadnienia stanowiące przedmiot egzaminu dyplomowego proponują pracownicy Wydziału, a zatwierdza je dziekan Wydziału po konsultacji z

Radą Programową dla kierunku Finanse i rachunkowość. Odpowiedzi studenta udzielne na każde pytanie podlegają ocenie. Ocena z egzaminu dyplomowego jest średnią arytmetyczną uzyskanych ocen z prezentacji pracy dyplomowej i odpowiedzi na pytania. Ostateczny wynik studiów ustala komisja egzaminu dyplomowego. Podstawą obliczenia ostatecznego wyniku studiów są: średnia arytmetyczna ocen z egzaminów i zaliczeń całego cyklu kształcenia (2/3), sposób zreferowania i obrona pracy przez studenta oraz odpowiedzi na pytania potwierdzające wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne nabyte w całym toku studiów (1/6), jak również ocena pracy dyplomowej (1/6).

Warunkiem ukończenia studiów i otrzymania dyplomu ukończenia studiów jest uzyskanie efektów uczenia się określonych w programie studiów, złożenie egzaminu dyplomowego i pozytywna ocena pracy dyplomowej.

Cyklicznie, corocznie dokonywana jest ocena poziomu przygotowania prac dyplomowych oraz złożonych przez promotora i recenzenta recenzji prac. Oceny dokonuje Komisja powołana przez Dziekana. Po dokonaniu analizy jakości każdej z prac dyplomowych sporządzany jest protokół wraz z zaleceniami i wnioskami. Komisja oceniająca prace i recenzje przekazuje protokoły przewodniczącemu Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia oraz dziekanowi, który raz w roku przedstawia wnioski z analizy jakościowej prac dyplomowych członkom Rady Wydziału.

Uczelnia corocznie ustala liczbę miejsc na poszczególne kierunki studiów stacjonarnych. W latach akademickich 2017/2018, 2018/2019, 2019/2020, 2020/2021 zostały określono limity przyjęć na kierunek Finanse i rachunkowość w oparciu o analizowane koszty kształcenia, zainteresowanie kierunkiem w poprzednich latach, dane dotyczące odsiewu. W Uczelni prowadzony jest monitoring liczby kandydatów na kierunek Finanse i rachunkowość oraz bieżąca analiza liczby studentów służąca dostosowywaniu liczebności grup zajęciowych.

Załącznik nr 1. Zestawienia dotyczące ocenianego kierunku studiów

Zestawienia liczbowe dotyczące ocenianego kierunku przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 7. Liczba studentów ocenianego kierunku.³

Poziom studiów	Rok studiów	Studia stacjonarne	
		Dane sprzed 3 lat (2019/2020)	Bieżący rok akademicki (2022/2023)
I stopnia	I	21	13
	II	20	16
	III	22	15
Razem:		63	44

³ Należy podać liczbę studentów ocenianego kierunku, z podziałem na poziomy, lata i formy studiów (z uwzględnieniem tylko tych poziomów i form studiów, które są prowadzone na ocenianym kierunku).

Tabela 8. Liczba absolwentów ocenianego kierunku w ostatnich trzech latach poprzedzających rok przeprowadzenia oceny.

Poziom studiów	Rok ukończenia	Studia stacjonarne	
		Liczba studentów, którzy rozpoczęli cykl kształcenia kończący się w danym roku	Liczba absolwentów w danym roku
I stopnia	2020	34	22
	2021	27	18
	2022	21	15
Razem:		82	55

Odsetek studentów, którzy kończą studia (dla kierunku Finanse i rachunkowość średnio z trzech ostatnich lat wynosi 67,07%) stanowi to podstawę do szacowania liczebności studentów w celu zaplanowania obciążenia pracowników dydaktycznych oraz rozpoczęcie przygotowania harmonogramów studiów z odpowiednim wyprzedzeniem, pozwalającym na sprawne rozpoczęcie kolejnych semestrów studiów.

Tabela 9. Cykl kształcenia 2017 – 2020.

Poziom studiów	Studia stacjonarne		Odsiew
	Liczba studentów, którzy rozpoczęli cykl kształcenia	Liczba absolwentów	Ponad 35 %
I stopnia	34	22	12
Przyczyny odsiewu	Rezygnacja 4 Skreślenie za niezaliczenie semestru 8		
Kandydaci 37	Przyjęci 35		
Liczba studentów kończących studia w terminie	15 osób – lipiec 2020 7 osób – październik 2020		

Tabela 10. Cykl kształcenia 2018 – 2021.

Poziom studiów	Studia stacjonarne		Odsiew
	Liczba studentów, którzy rozpoczęli cykl kształcenia	Liczba absolwentów	Ponad 30 %
I stopnia	27	18	9
Przyczyny odsiewu	Rezygnacja 1 Skreślenie za niezaliczenie semestru 3 Skreślenie za niepodjęcie studiów 2 Skreślenie za niezłożenie pracy dyplomowej 2 Skreślenie po urlopie - 1		
Kandydaci 32	Przyjęci 32		
Liczba studentów	17 osób – lipiec 2021		

kończących studia w terminie	1 osoba – wrzesień 2021
------------------------------	-------------------------

Tabela 11. Cykl kształcenia 2019 – 2022.

Poziom studiów	Studia stacjonarne		Odsiew
	Liczba studentów, którzy rozpoczęli cykl kształcenia	Liczba absolwentów	Okolo 30 %
I stopnia	21	15	6
Przyczyny odsiewu	Rezygnacja 1 Skreślenie za niezaliczenie semestru 5		
Kandydaci 24	Przyjęci 24		
Liczba studentów kończących studia w terminie	14 osób – lipiec 2022 1 osoba – wrzesień 2022		
Poziom studiów	Studia stacjonarne		Odsiew
	Liczba studentów, którzy rozpoczęli cykl kształcenia	Liczba absolwentów	Ponad 42 %
I stopnia	26	15	11
Przyczyny odsiewu	Skreślenie za niezaliczenie semestru 9 Przeniesienie na inną uczelnię 2		
Kandydaci 30	Przyjęci 27		
Dyplomowani w terminie regulaminowym	15 osób – czerwiec/lipiec 2023		

Weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczania poszczególnych semestrów i lat

Ogólne zasady weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się studentów określa Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia, natomiast szczegółowe zasady oceny poziomu osiągnięcia danego efektu uczenia i sposoby weryfikacji wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych są przedstawione w sylabusach do poszczególnych przedmiotów. Nauczyciel na pierwszych zajęciach przedstawia tematykę zajęć oraz zbiór oczekiwanych efektów, sposób ich realizacji i szczegółowe kryteria zaliczenia przedmiotu, w tym danych efektów uczenia się.

Weryfikacja osiągnięcia efektów uczenia się odbywa się przez bieżącą (w trakcie zajęć), końcową (w czasie zaliczeń i egzaminów) oraz sumaryczną (podczas egzaminu dyplomowego) ocenę wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.

Weryfikacja efektów uczenia się prowadzona jest w odniesieniu do każdego przedmiotu i obejmuje sprawdzenie wyników pracy studenta w celu określenia, czy i w jakim stopniu zostały przez niego osiągnięte przedmiotowe efekty uczenia się zdefiniowane w sylabusie przedmiotu, które odnoszą się do wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Sposoby weryfikacji efektów uczenia się są zróżnicowane i adekwatnie do przekazywanej wiedzy, nabywanych i rozwijanych umiejętności praktycznych czy kompetencji społecznych w ramach modułów przedmiotów: podstawowych, uzupełniających, kierunkowych i specjalnościowych. Poziom **wiedzy** osiągananej w ramach

przedmiotowych efektów uczenia się weryfikują m.in. **prace pisemne, kolokwia, testy, egzaminy pisemne, zadania problemowe, eseje, kazusy**. Umiejętności weryfikują metody służące aktywizacji i samodzielnej lub zespołowej pracy studenta m.in. **projekty, mini zadania, zadania praktyczne realizowane podczas praktyk zawodowych, prezentacje, obserwacje studenta podczas wykonywania zadań, w tym pracy w zespole**. Kompetencje społeczne i zawodowe są oceniane również z wykorzystaniem wyżej wymienionych metod.

Sposoby weryfikacji efektów uczenia się są adekwatne dla kształcenia na kierunku Finanse i rachunkowość i pozwalają właściwie zweryfikować wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne. Na przykład: weryfikację uszczegółowionych przedmiotowych efektów uczenia się w zakresie wiedzy – FIR_W01, umiejętności – FIR_U04 i kompetencji społecznych FIR_K02 prowadzi się ramach przedmiotu *Podstawy rachunkowości* poprzez zaliczenie pisemne dotyczące praktycznego wykorzystania wiedzy z podstaw prawnych z zakresu rachunkowości do interpretacji rzeczywistych zdarzeń gospodarczych, a także znajomości zasad prawidłowego sporządzenia bilansu, zasad wyceny bilansowej oraz ewidencji na kontach wraz z ich interpretacją. Kolokwium pisemne powala na zweryfikowanie w praktyce wykorzystania poznanych zasad ewidencji do księgowania operacji gospodarczych na kontach bilansowych i wynikowych, wykorzystując do tego celu w pełnym zakresie materiały źródłowe przekazane przez pracodawców. Zajęcia odbywają się w symulatorze firmy w środowisku odzwierciedlającym procesy zachodzące w firmie/organizacji/instytucji przy pełnym wsparciu, konsultacji prowadzonych operacji, interpretacji i korygowaniu ewentualnych błędów księgowych przez nauczyciela akademickiego (eksperta, rekomendującego się wieloletnim doświadczeniem zawodowym). Innym przykładem weryfikacji przedmiotowego efektu uczenia się *Potrafi wykorzystać poznane zasady inwestowania na rynku finansowym tworząc portfel inwestycyjny* jest rozwiązanie problemowego zadania na przedmiocie *Rynki finansowe*.

Uszczegółowiony efekt uczenia się *Potrafi umiejętnie wykorzystać wiedzę z zakresu analizy finansowej i praw ekonomicznych w procesie oceny bieżącej sytuacji finansowej przedsiębiorstw* realizowany jest na przedmiocie *Analiza finansowa* w formie projektu. Ten sposób weryfikuje się umiejętność zastosowania metody analizy finansowej w ocenie sytuacji finansowej przedsiębiorstw, przy uwzględnieniu zdarzeń gospodarczych zachodzących na rynku. Metoda projektu sprzyja poprawie efektywności kształcenia, inspiruje do dodatkowej aktywności na zajęciach, rodzi potrzebę obserwacji i diagnozy zmian na rynku, pomaga odkryć szansę na dobrą pracę połączoną z pasją. Zajęcia z *Biznes planu* weryfikowane są przez projekt polegający na opracowaniu swojego autorskiego biznes planu, który może posłużyć założeniu własnej działalności gospodarczej. Projekt pozwala na zweryfikowanie efektów uczenia się z tego przedmiotu: **wiedzy w zakresie zasad metodycznych przygotowania biznes planu i obszarów jego zastosowania w praktyce**, jak również **umiejętności praktycznych potrafi użyć odpowiednie metody i narzędzia do opisu oraz analizy problemów i obszarów działalności organizacji**. Sprzyja interaktywnemu rozwojowi **kompetencji społecznych: potrafi współpracować z innymi nad rozwiązywaniem postawionych problemów**.

Student realizując w/w projekt korzysta z dotychczasowej wiedzy z zakresu *Prawa podatkowego*, a jednym z elementów weryfikowania przedmiotowych efektów uczenia się: *Rozumie podstawowe zasady rządzące prawem podatkowym, potrafi dostrzegać i interpretować zdarzenia prawne i faktyczne w tym obszarze* jest praca zaliczeniowa. Student podstawową wiedzę z zakresu prawa (FIR_W02) zdobywa na pierwszym roku studiów w ramach przedmiotu *Podstawy prawa*, gdzie poprzez analizowanie kasusów służących rozwiązywaniu zagadnień prawnych weryfikowane są uszczegółowione efekty uczenia się w zakresie umiejętności (FIR_U01) i kompetencji społecznych (FIR_K01). Studenci bazują na aktualnej wykładni prawa, dokonują interpretacji przepisu w

odniesieniu do danego problemu występującego w praktyce społeczno-gospodarczej. Następnie prowadzona jest dyskusja dydaktyczna, której założeniem jest weryfikowanie poprawności udzielonej odpowiedzi i przeanalizowanie następstw podjętych decyzji wraz ze wskazaniem dobrych rozwiązań.

Natomiast na przedmiocie *Rachunkowość finansowa II* weryfikuje się wieloaspektowo efekt przedmiotowy egzaminem pisemnym i kolokwium pisemnym: *Posiada wiedzę o regulacjach normatywnych, standardach krajowych i instytucji finansowych regulujących rozwiązania księgowe w ujęciu obszarowym-syntetycznym i analitycznym do wykonywania konkretnych zadań. Rozpoznaje wymagania współczesnych systemów ewidencyjnych i uzupełnia swoją wiedzę w obszarze zmian prawnych i ekonomii*, w którym kumuluje się wiedza podstawowa, kierunkowa i specjalistyczna nabywana w trakcie całego procesu uczenia się, w tym też szeroki zakres umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych.

Przedmiotowe efekty uczenia się na przedmiocie: *Programy finansowo-księgowe specjalistyczne* weryfikowane są na podstawie pracy studenta wykonanej w formie: *opracowania w programie finansowo-księgowym*, gdzie w trakcie zajęć praktycznych realizuje on operacje w programie Symfonia Sage 2,0. Zajęcia realizowane są przy aktywnym udziale studenta i wsparciu merytorycznym nauczyciela akademickiego w zakresie m.in. obsługi modułów „Ewidencje księgowe” oraz „Ewidencje pomocnicze”, w tym definiowanie dekretowanie i księgowanie dokumentów księgowych w oparciu o realne przykłady ewidencyjne, sporządzanie sprawozdań proforma i ewidencji analitycznych. W pracowni komputerowej student realizuje operacje księgowe i rozwiązuje realne zadania wykonywane lub powierzane przez pracodawcę w swojej firmie/organizacji/instytucji. Rekomendowana przez środowisko praca na danych z dokumentów źródłowych udostępnionych przez pracodawców Uczelni służy także do zweryfikowania uszczegółowionych efektów uczenia się m.in. *Obsługuje wybrane moduły programu finansowo-księgowego (Kasa Bank, Kadry Płace)*.

Tematyka zajęć ukierunkowana jest na aktualne zagadnienia i uwzględnia zmiany zachodzące w obszarze nauki i praktyki gospodarczej, a ponadto pozwalana na właściwe konstruowanie zagadnień do prac etapowych i egzaminacyjnych. Przykładem rodzaju oraz tematyki prac etapowych z zakresu przedmiotów podstawowych jest wstawianie odpowiedniej informacji do nieuzupełnionego tekstu na podstawie analizy przypadku (*Podstawy prawa*). W ramach przedmiotu *Rachunkowość finansowa przedsiębiorstw* prowadzący zajęcia konstruuje zaliczenie pisemne m.in. wokół zagadnień związanych ze stosowaniem odpowiednich metod do przedstawienia i interpretacji zdarzeń podlegających ewidencji w jednostce gospodarczej na bazie znajomości obowiązujących zasad rachunkowości. W ramach zajęć *Analiza finansowa* prowadzący zajęcia konstruuje swój egzamin m.in. na kanwie zagadnień obejmujących wybrane uwarunkowania finansowe związanych z prowadzeniem działalności przedsiębiorstw, a ponadto pojęć i roli bilansu oraz rachunku zysków i strat, wykorzystywanych w analizie finansowej. Z obu ww. przedmiotów studenci podczas zaliczenia egzaminu pisemnego zobligowani są, m. in., podać odpowiedzi na pytania oraz wyjaśnić pojęcia, przedstawić uwarunkowania oraz rozwiązać zadania i problemowy przygotowane przez nauczycieli akademickich. Podczas zajęć praktycznych na przedmiocie *Biznes plan* dominują różnego rodzaju zagadnienia finansów, ekonomii i zarządzania w powiązaniu z uwarunkowaniami prawnymi oraz społeczno-gospodarczymi związanymi z zakładaniem własnej działalności gospodarczej, gdzie prowadzący poszczególne zajęcia konstruuje prace etapowe, pozwalające na przygotowania projektu własnego biznesu, z wykorzystaniem założeń merytorycznych biznesplanu.

Zdefiniowane efekty uczenia się dla praktyk zawodowych osiągnane są w środowisku pracodawców i w podmiotach, których działalność rynkowa jest zgodna z kierunkiem studiów. Podczas praktyk zawodowych studenci poznają struktury, kulturę organizacyjną, specyfikę i zakres

działalności gospodarczej/usługowej/społecznej realizowanych zadań i pełnionych funkcji w otoczeniu społeczno-gospodarczym. Dla przykładu, w biurze rachunkowym student nabywa umiejętności weryfikowania dokumentów, wykorzystania technik rozliczania podatku VAT, delegacji służbowych, kosztów materiałów, rozliczeń miesięcznych z ZUS, i inne. Zapoznaje się ze środowiskiem pracy, prowadzeniem dokumentacji, współpracy i komunikacji z pracodawcą. Z kolei w urzędzie skarbowym student zapoznaje się z obsługą klientów, pracuje z dokumentacją w archiwum, uczy się technik naliczania podatku, przygotowania egzekucji. Dokonuje oceny poprawności rozliczania podatku VAT przez przedsiębiorców, weryfikacji poprawności składanych przez płatników zeznań podatkowych. Ponadto zapoznaje się z procedurami obowiązującymi w urzędzie, uczy się zasad współpracy w zespole. W wydziałach budżetu i finansów JST studenci poznają zasady opracowania budżetu, procedur i zasad ewidencji podatków, zasady ewidencji ściągania podatków, poznają pracę w zespołach przygotowujących założenia finansowe dla budżetu obywatelskiego, biorą udział w audycie finansowym. W działach finansowo-księgowych przedsiębiorstw, spółek, grup kapitałowych studenci poznają organizację działu księgowości, działu sprzedaży, programów księgowych, obiegu dokumentów księgowych i sprzedażowych, dekretowanie dokumentów, zasady ewidencji kosztów, proces fakturowania, obsługę kadrowo-płacową, zakresy obowiązków pracowników i głównego księgowego oraz proces komunikacji wewnętrznej i zewnętrznej.

Ważną rolę w procesie kształcenia praktycznych umiejętności zawodowych i kompetencji społecznych pełnią praktyki zawodowe. Efekty uczenia się osiąmane w czasie realizacji praktyk zawodowych również podlegają weryfikacji i zaliczeniu na ocenę, po każdym semestrze dokonuje ich opiekun praktyk z ramienia Uczelni, uwzględniając w tym oceny potwierdzające osiągnięcie poszczególnych efektów uczenia się, wystawione przez opiekuna praktyk z ramienia zakładu pracy. Kryteria oceny osiągniętych efektów uczenia się dla każdej formy zajęć, w tym zaliczenia praktyki zawodowej, zamieszczono w przedmiotowych sylabusach. Zaliczenie praktyk zawodowych semestralnych i międzysemestralnych prowadzone jest na podstawie poprawnie wypełnionego przez studenta Dzienniczka Praktyki Zawodowej. Ocenie podlegają: poziom osiągnięcia efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych; analiza zapisów w dzienniku praktyk dotyczących realizacji powierzonych zadań oraz opis zasad funkcjonowania zakładu pracy/organizacji/instytucji, w którym student odbywał praktykę. Opiekun praktyk z ramienia zakładu pracy ocenia stopień realizacji efektów uczenia się przypisanych praktykom. W semestrze piątym przeprowadzany jest egzamin pisemny, który służy weryfikacji wiedzy zdobytej podczas praktyk zawodowych.

Efekty uczenia się ze znajomości Języka obcego są weryfikowane na podstawie zaliczeń na ocenę w poszczególnych semestrach, a na czwartym semestrze na podstawie egzaminu w formie pisemnej. Dla innych przedmiotów dwusemestralnych efekty uczenia się są weryfikowane także po każdym semestrze, a w ostatnim semestrze formą zaliczenia jest egzamin lub zaliczenie na ocenę.

Przedmiotowe efekty uczenia się osiąmane przez studentów w ramach *Seminarium dyplomowego* weryfikowane są w formie zaliczeń cząstkowych. W pierwszym semestrze student przedstawia temat pracy, plan pracy, część teoretyczną oraz założenia do badań, w kolejnym semestrze przedstawia kwestionariusz badawczy lub przeprowadzone badania (prezentacja), a w ostatnim prezentuje pracę dyplomową.

Wprowadzony na Uczelni system CloudA umożliwia studentom dostęp do całego spektrum informacji związanych ze studiowanym kierunkiem, w tym także do struktury ocen z konkretnego przedmiotu, zakładanych i osiągniętych efektów przedmiotowych (wgląd do sylabusu dla danego przedmiotu, który zawiera opis efektów przedmiotowych odnoszących się kierunkowych efektów

uczenia się). Ponadto studenci mają dostęp do wyników/ocen z egzaminów pisemnych, zaliczeń, a także do oceny pracy dyplomowej (recenzji promotora i recenzenta).

Dokumentowanie efektów uczenia się osiągniętych przez studentów odbywa się poprzez archiwizowanie prac (np. próbki prac egzaminacyjnych, testy, zadania wykonane przez studentów, projekty zrealizowane przez studentów, prace dyplomowe) oraz dokumentów (np. protokoły egzaminów dyplomowych) w dziekanacie Wydziału w formie pisemnej i/lub elektronicznej. Wszystkie efekty uczenia się osiągane przez studentów są dokumentowane i przechowywane przez okres 3 lat, zgodnie z wytycznymi WSZJ. Z protokołu Komisji ds. kontroli archiwum dokumentacji efektów uczenia się wynika, że efekty uczenia się dla I, II i III roku studiów w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych zostały udokumentowane w formie prac zadeklarowanych w sylabusach, a prace weryfikujące osiągnięcie efektów uczenia się uwzględniają treści kształcenia przewidziane w toku studiów dla poszczególnych przedmiotów (kontrola wybranych losowo wytworów prac, pod względem ich zgodności z kryteriami oceny osiągniętych efektów uczenia się dla każdej formy zajęć, pozwoliła na stwierdzenie, że sposób weryfikowania efektów uczenia się jest zgodny z informacjami zamieszczonymi w sylabusach, dobrano prawidłowe metody weryfikowania efektów uczenia się zgodnie z zapisami w sylabusach przedmiotowych - losowo oceniano po trzy zestawy z wytworami na każdym roku studiów), a treści przedmiotowe pozwoliły na osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się.

System weryfikacji osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się, w tym procedura analizy i oceny realizacji efektów uczenia się, jest jednym z załączników (załącznik nr 18) aktualnie obowiązującego Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia (<https://puz.tarnobrzeg.pl/jakosc-ksztalcenia>) i razem z miernikami ilościowymi i jakościowymi weryfikacji efektów uczenia się został on szczegółowo przedstawiony w kryterium 10 raportu samooceny.

Zalecenia i opis realizacji dotyczące kryterium 3 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę prezentuje tabela 12.

Tabela 12. Zalecenia i opis realizacji dotyczące kryterium 3 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę.

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 3 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	Wzmocnić skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w ocenie sposobów weryfikacji osiągnięć przedmiotowych efektów kształcenia, analizy wyników egzaminacyjnych w szczególności w zakresie dostosowania metod weryfikacji do specyfiki efektów kształcenia i celów przedmiotu	Zastąpiono zaliczenia ustne pisemnymi, aby sposób weryfikacji osiągniętych przez studenta efektów był przejrzysty, porównywalny i odpowiednio udokumentowany (przedmioty: matematyka, statystyka). Ponadto wprowadzono od 1 października 2022 roku zmiany we wzorze sylabusu, które m. in. polegają na przypisaniu każdemu efektowi uczenia się treści programowych przedstawianych w poszczególnych formach zajęć oraz sposobów weryfikacji efektów uczenia się (zmiana ta była rekomendowana przez Uczelnianą Komisję ds. Jakości Kształcenia w roku akademickim 2021). Ponadto, przed każdą sesją, koordynatorzy przedmiotów oraz nauczyciele akademicy zostali zobligowani do wnikliwego monitorowania treści pytań egzaminacyjnych i zaliczeniowych ze względu na stopień ich trudności i zakres wymagań, a także dostosowania metod weryfikacji do specyfiki efektów uczenia się i celów przedmiotu.
2.	W ramach przeglądu programu kształcenia weryfikować przydatność prowadzonej dokumentacji praktyk zawodowych do weryfikacji efektów osiągniętych na praktykach zawodowych przez studentów	Zmieniono wzór dzienniczka praktyk, ujednolicono opis przedmiotowych efektów uczenia się w dzienniczkach praktyk i opis efektów uczenia się zamieszczonych w sylabusach dla praktyk zawodowych na każdy semestr, na którym realizowane są praktyki zawodowe.
3.	Zaleca się podjęcie działań mających na celu popularyzowanie różnorodnych form opiniowania programu kształcenia przez studentów	Studenci zapoznają się z programem studiów na Radzie programowej dla kierunku Finanse i rachunkowość, Radzie Wydziału oraz podczas spotkań z Dziekanem. Ponadto w ramach WSZJ (Załącznik nr 16 do Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w Państwowej Uczelni Zawodowej im. prof. Stanisława Tarnowskiego w Tarnobrzegu Kwestionariusz oceny jakości kształcenia – student) student dokonuje oceny programu studiów.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Nauczyciele akademicy realizujący zajęcia dydaktyczne na kierunku *Finanse i rachunkowość* to praktycy posiadający wieloletnie doświadczenie zawodowe w pracy zawodowej na różnych stanowiskach pracy zarówno w zakresie finansów, jak też rachunkowości. Osoby ze stopniem doktora habilitowanego mają w swoim dorobku również doświadczenie eksperckie w ocenie projektów unijnych, na stanowisku kierownika projektu naukowo-badawczego.

Wykaz nauczycieli akademickich realizujących zajęcia na kierunku *Finanse i rachunkowość* w roku akademickim 2023/2024 wg tytułów i stopni naukowych (stan na dzień 1 października 2023 r.) prezentuje poniższa tabela.

Tabela 13. Wykaz nauczycieli akademickich realizujących zajęcia na kierunku Finanse i rachunkowość.

Lp.	Tytuł / stopień naukowy	Liczba osób
	prof. dr hab.	-
	dr hab.	4
	dr	7
	mgr	11
	Razem	22

Państwowa Uczelnia Zawodowa im. prof. Stanisława w Tarnobrzegu permanentnie podejmuje wszelkie możliwe starania w zakresie motywowania kadry Uczelni do aktywności naukowej, badawczej oraz dydaktycznej poprzez umożliwianie pracownikom publikowania swoich artykułów, monografii, prac zbiorowych, materiałów pokonferencyjnych i innych w Uczelnianym Wydawnictwie PUZ oraz w innych zarówno krajowych, jak i zagranicznych. Wszelkie koszty związane z wydawaniem przez pracowników ich publikacji w Uczelnianym Wydawnictwie PUZ są w całości finansowane przez Uczelnię. Inną formą zachęcania pracowników PUZ, w tym WNTiE, do twórczej aktywności jest umożliwianie każdemu uczestnictwa w różnych naukowych konferencjach, seminariach, sympozjach, projektach itp. organizowanych zarówno wewnątrz jednostki, a także poza Uczelnią. Ponadto Uczelnia wspiera możliwość podnoszenia kwalifikacji i wzbogacania indywidualnego dorobku naukowo-badawczego oraz warsztatu metodologicznego poprzez inicjowanie uczestnictwa wykładowców w różnych formach doskonalenia swojego warsztatu pracy zarówno na terenie Uczelni, jak i poza nią, np. w ramach Erasmus+, szkoleniach, kursach, projektach, czy we współpracy z naukowymi ośrodkami za granicą. Poza tym dba o bieżące doskonalenie umiejętności wykładowców i studentów w zakresie posługiwania się językami obcymi poprzez coroczne organizowanie w każdym semestrze bezpłatnych ogólnodostępnych zajęć językowych (stacjonarnych lub zdalnych na platformie MS Teams 365).

Moduł przedmiotów kierunkowych prowadzony jest przez adiunktów, asystentów rekomendujących się ze środowiska finansów, bankowości, small biznesu o bogatym doświadczeniu zawodowym jako główny księgowy w banku, audytor w Urzędzie Marszałkowskim, właściciel biura rachunkowego, dyrektor z wieloletnim stażem w zakresie księgowości.

Moduł przedmiotów specjalnościowych powierzany jest praktykom zawodu z wieloletnim doświadczeniem zawodowym w zakresie finansów, rachunkowości, bankowości.

Dorobek naukowy zatrudnionej kadry corocznie się powiększa, a publikacje, w tym także skrypty dla studentów wykorzystywane są w procesie dydaktycznym (np. skrypt „Zadanie w mikroekonomii”, który jest wykorzystywany do takich przedmiotów jak *Mikroekonomia i Makroekonomia*). Matematyka na zajęciach z *Matematyki*, a metody ilościowe w pracach dyplomowych na *Statystyce opisowej*. Natomiast osoby prowadzące zajęcia z *Podstaw organizacji i zarządzania, Przedsiębiorczości, Etyki gospodarczej, Ubezpieczeń społecznych i praw pracy, Ubezpieczeń gospodarczych, Marketingu w przedsiębiorstwie* posiadają doświadczenie zawodowe zdobyte na stanowiskach kierowniczych w Uczelni oraz w instytucjach finansowych PZU, otoczenia biznesu ZUS i poprzez prowadzenie własnej działalności gospodarczej.

Nauczyciele akademicki realizujący zajęcia na kierunku *Finanse i rachunkowość* są również opiekunami studenckich kół naukowych (KN Młodych Przedsiębiorców, KN GLOBTROTTER, KN Marketing & Quality Praxis). Wraz ze studentami biorą także udział w lokalnych wydarzeniach popularyzujących naukę (np. Sympozjum biznesowo-naukowe, konferencjach naukowych o zasięgu krajowym) oraz spotkaniach z uczniami szkół ponadpodstawowych w subregionie tarnobrzeskim (Dzień Otwarty, Uczelniany Kubek Biznesu).

W trakcie pandemii Covid-19 podczas ograniczenia funkcjonowania Uczelni i konieczności przejścia na zdalną formę nauczania, każdy wykładowca korzystał ze szkoleń online w zakresie użytkowania narzędzi e-learningowych, tj. platformy MS Teams 365 oraz z platformy Moodle.

Mając na uwadze osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, głównym z kryteriów doboru wykładowców jest ich dorobek naukowy, doświadczenie dydaktyczne i/lub doświadczenie zawodowe zdobyte poza Uczelnią. Obsada zajęć w roku akademickim 2023/24 została przedstawiona w załączniku (Załącznik nr 2. Obsada zajęć na kierunku *Finanse i rachunkowość*). Szczegółowy wykaz dorobku naukowego i dydaktycznego kadry znajduje się także w załączniku (Załącznik nr 4. Charakterystyka nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia).

Dążenie do podnoszenia ciągłej jakości kształcenia ma swoje odzwierciedlenie w kreowaniu rozwoju polityki kadrowej ukierunkowanej na wzmacnianiu kompetencji zawodowych oraz rozwój naukowy połączony z permanentnym wzrostem liczby publikacji i aktywności naukowej. Ponadto zatrudnianie nauczycieli akademickich w ramach otwartego konkursu (dotyczy pracowników zatrudnionych na więcej niż pół etatu), pozwala na pozyskanie wysoko wykwalifikowanej kadry dydaktycznej, posiadającej udokumentowany wieloletni staż zawodowy i dorobek naukowy. Głównymi czynnikami wpływającymi na decyzję o zatrudnieniu pracownika są: wykształcenie, staż pracy, osiągnięcia naukowe oraz doświadczenie zawodowe. Podstawą prawną polityki kadrowej jest Ustawa prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, Statut Uczelni, Regulamin zatrudniania nauczycieli akademickich, Wykaz nauczycieli akademickich realizujących zajęcia na kierunku *Finanse i rachunkowość* Regulamin organizacyjny.

W Uczelni działa Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia, który określa m.in. procedury hospitacji zajęć dydaktycznych (Procedura dotycząca hospitacji), według której, każdy nauczyciel powinien być objęty procesem hospitacji. Hospitacja zajęć dydaktycznych udokumentowana jest protokołem oraz zakończona jest rozmową pohospitacyjną z osobą ocenianą, w celu ustalenia dalszych działań służących doskonaleniu jakości procesu dydaktycznego. Hospitacje odbywają się zgodnie z planem hospitacji, według harmonogramu przygotowanego przez dziekana Wydziału.

Kolejnym działaniem, mającym służyć poprawie jakości kształcenia, jest ocena zajęć dydaktycznych przez studentów. Jej przebieg reguluje Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości

Kształcenia (ankieta dotycząca oceny nauczycieli akademickich przez studentów). Ocena ta przeprowadzana jest w formie ankiety elektronicznej, a w przypadku jej nie wypełnienia prowadzona jest ankietyzacja w wersji papierowej. Studenci mają możliwość ocenienia każdego nauczyciela prowadzącego zajęcia w danym semestrze. Ankiety przeprowadzane są z zachowaniem zasad poufności i anonimowości. Zawierają one pytania dotyczące: umiejętności przekazywania wiedzy (jasność, przystępność), umiejętności zainteresowania studenta treściami przedmiotu, komunikatywności na zajęciach planowych i konsultacjach, stosunku do studentów, oceniania zgodnie z wcześniej ustalonymi wymaganiami, terminowości odbywania zajęć. Studenci mają też możliwość sformułowania dowolnej wypowiedzi. Dziekan Wydziału przedstawia wyniki ankietyzacji każdemu nauczycielowi akademickiemu indywidualnie. W przypadku, gdy studenci sformułowali powtarzające się negatywne komentarze lub/i gdy ocena nauczyciela jest negatywna lub przeciętna, dziekan wydziału w celu wyjaśnienia otrzymanej oceny przeprowadza rozmowę z nauczycielem.

Średnia ocen pracowników Wydziału Nauk Technicznych i Ekonomicznych (w skali 0-5) w poszczególnych latach przedstawia poniższa tabela.

Tabela 14. Średnia ocen pracowników Wydziału Nauk Technicznych i Ekonomicznych.

Lp.	Rok akademicki	Średnia ocen
	2021/2022	4,71
	2022/2023	4,74

Zgodnie z wprowadzonymi praktykami przynajmniej raz w roku dziekan Wydziału przeprowadza spotkanie ze studentami poszczególnych kierunków studiów, w ramach którego m.in. przedstawia informacje o głównych problemach zgłaszanych w ankietach przez studentów wraz z informacją zwrotną do studentów o planowanych przez władze Wydziału działaniach doskonalących proces kształcenia.

Co cztery lata przeprowadzana jest ocena okresowa nauczycieli, która dotyczy: działalności dydaktycznej pracownika, rozwoju zawodowego i działalności organizacyjnej. Ocena działalności dydaktycznej dokonywana jest przez dziekana Wydziału na podstawie samooceny pracownika oraz na podstawie wyników hospitacji. Ocena rozwoju zawodowego i działalności organizacyjnej dokonywana jest przez dziekana Wydziału, w oparciu o informacje złożone przez ocenianego nauczyciela oraz na podstawie własnej oceny rozwoju zawodowego i stopnia zaangażowania nauczyciela w prace organizacyjne na rzecz Wydziału, Uczelni i studentów. W ocenie okresowej uwzględniane są także wyniki ankietyzacji przeprowadzanej wśród studentów. Regulamin okresowej oceny pracy nauczycieli akademickich określa Zarządzenie Nr 47/2021 Rektora Państwowej Uczelni Zawodowej w sprawie okresowej oceny pracy nauczycieli akademickich.

W celu podnoszenia jakości kształcenia, rozwoju naukowego, aktywności i kreatywności w działaniach organizacyjnych na rzecz Uczelni Rektor przyznaje nagrody i wyróżnienia w formie pisemnej oraz finansowej. Ponadto dofinansowuje publikacje naukowe wydawane przez pracowników na zewnątrz Uczelni oraz dofinansowuje proces publikacyjny prowadzony w ramach uczelnianego wydawnictwa.

Zalecenia i opis realizacji dotyczące kryterium 4 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę przedstawia tabela 15.

Tabela 15. Zalecenia i opis realizacji dotyczące kryterium 4 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę.

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 4 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	Wsparcie kadry w obszarze rozwoju współpracy zagranicznej i umiędzynarodowienia aktywności kadry.	<p>Dokonania w ramach zalecanej współpracy i umiędzynarodowienia aktywności kadry:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Zagraniczne publikacje wykładowców</u>, np. dr hab. I. Britchenko prof. ucz. (w bazach naukowych SCOPUS Veb of Science i na stronach internetowych) oraz dr hab. Maria Borowska prof. ucz. (w: VUZF University(Sofia, Bułgaria) 2020; Professor Marin Drinov Publishing House of BAS (Sofia, Bułgaria)2020; Mathematics and Informatics Journal w: Journal of Scientific Papers VUZF, REVIEW 6(1), (Sofia, Bułgaria)2021; University of Security Management in Košice (Košice, Slovakia) 2023), • <u>Zagraniczna współpraca indywidualna wykładowców z zagranicznymi uczelniami</u>: np.: Marii Borowskiej z Wyższą Szkołą Ubezpieczeń i Finansów w Sofii (Bułgaria) w zakresie zastosowań matematyki do ekonomii i finansów, sfinalizowana obroną pracy habilitacyjnej i otrzymaniem stopnia naukowego doktora habilitowanego przez Marię Borowską 10.06.2021 r. oraz zrecenzowanie monografii autorstwa Aliny Walenia pt.: „Издательство на Българската академия на науките” Проф. Марин Дринов” Professor Marin Drinov Publishing House of Bulgarian Academy of Sciences Sofia 2022, • <u>Uczestnictwo wykładowców i studentów w międzynarodowych i zagranicznych konferencjach</u>, np.: Międzynarodowa Interdyscyplinarna Konferencja Naukowa nt.: Horyzont zmian i prognoz gospodarczych oraz przeobrażeń społecznych globalizującego się świata, PWSZ, Tarnobrzeg, 30-31.05.2019 r., (referaty m.in. Marii Borowskiej: „Metody ilościowe w dziedzinie nauk ekonomicznych” i „Miejsce logistyki we współczesnej gospodarce” i innych wykładowców WNTiE PUZ); IX Międzynarodowa Konferencja Naukowo-Praktyczna on line nt. Rzeczywiste problemy współczesnej nauki (Drohobycz, Ukraina) 20.04.2022 r. (prezentacja Marii Borowskiej i Aleksandra Kasprzyka : „Metody i techniki badawcze – ujęcie teoretyczne i

		<p>praktyczne”); 15 Międzynarodowa Konferencja nt.: Bezpieczeństwo Słowacji, a Unia Europejska (Koszyce, Słowacja) 10-11.11.2022 r.; Kongres Obsługi Gotówki, Warszawa (stacjonarnie) 08.09.2022r. (uczestniczyli wykładowcy PUZ: Bożena Zygmunt, Maria Borowska, Aleksander Kasprzyk); Konferencja Carpathian Startup Fest 15-16.06.2023 (uczestniczyli wykładowcy: Maria Borowska, Aleksander Kasprzyk + studenci PUZ),</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Uczestnictwo wykładowców PUZ w programie Erasmus+ Program mobilności dla nauczycieli szkół wyższych</u>, np.: dr hab. I. Britchenko prof. ucz. i dr. T. Dziechciarz: Požega (Chorwacja) 21.05. - 25.05. 2018 ERASMUS+ KA (STE) TEACHINSTAFF MOBILITY ERASMUS+EUPROGRAMME KA 103 HESTT - STAFF TRAINING MOBILITY, • <u>Organizowanie przez Uczelnię co semestr bezpłatnych kursów języków obcych dla wykładowców i studentów</u> – do 2020 r. forma stacjonarna, po 2020 r, forma stacjonarna.
2.	<p>Wsparcie kadry w obszarze rozwoju metod dydaktycznych jak np. wspieranie kadry akademickiej w szkoleniu w posługiwaniu się nowoczesnymi zasobami <i>open source</i></p>	<p>Permanentne samokształcenie kadry i samodoskonalenie warsztatu dydaktycznego wykładowców:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Wprowadzenie na terenie Uczelni systematycznych (raz w semestrze) szkoleń wewnętrznych wspierających wykładowców w zakresie doskonalenia ich warsztatu metodologicznego pod kątem stosowania przez nich zarówno w ich działalności naukowo-badawczej, publikacjach, jak i w pracy promotorskiej z dyplomantami PUZ szeroko rozumianych metod ilościowych</u>, np.: pomiaru i analizy statystycznej, Koncepcja tej formy doskonalenia wykładowców służy im także w zakresie doboru odpowiednich metod i form bieżącej pracy dydaktycznej podczas prowadzonych zajęć ze studentami. W związku z powyższym od r. akad. 2019/2020 objęto wszystkich pracowników cyklem szkoleń nt.: Narzędzia statystyczne i ich zastosowanie w pracach dyplomowych studentów, prowadzonych przez Marią Borowską. Oto szczegółowa tematyka już zrealizowanych w tym zakresie 8 seminariów: I. 15.11.2019 r. nt. Etapy badania statystycznego, II. 18.03.2020 r. Materiał statystyczny i jego prezentacja, III. 13.11.2020 r. Analiza struktury zjawisk, IV. 24.03.2021 r. Analiza dynamiki zjawisk i ich prognozowanie, V. 19.11.2021 r. Analiza współzależności zjawisk, VI. 16.03.2022 r. Podstawy wnioskowania statystycznego, VII. 18.11.2022 r.

		<p>Estymacja i jej rodzaje, VIII. 15.03.2023 r. Weryfikacja hipotez statystycznych. Ponadto, jako materialny ogólnodostępny w uczelnianej bibliotece, efekt w/w seminariów, została wydana w PUZ w 2021 r. tematyczna recenzowana publikacja autorstwa prowadzącej seminaria pt.: „Narzędzia statystyczne i ich zastosowanie w pracach dyplomowych studentów”.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Realizacja rozwoju metod dydaktycznych stosowanych przez wykładowców</u> odbywa się na bieżąco tj.: - zarówno podczas permanentnie organizowanych tematycznych wydziałowych szkoleń i seminariów oraz - poprzez koleżeńską możliwość uczestnictwa w zajęciach otwartych prowadzonych przez wykładowców, jak i - w trakcie dyskusji i wymiany indywidualnych doświadczeń, czy zdobytych informacji z odbytych zewnętrznych szkoleń/webinariów/warsztatów lub - poprzez dzielenie się na bieżąco własnymi dobrymi innowacyjnymi i sprawdzonymi praktykami, efektami i osiągnięciami w zakresie poszukiwań skutecznych metod realizacji efektów uczenia się studentów wraz ze sposobami wiarygodnej weryfikacji i pomiaru ich osiągnięć, a także - podczas koleżeńskej współpracy i samopomocy, czy doradztwa przy redagowaniu przedmiotowych sylabusów; jednakże zawsze z niezbędnym uwzględnieniem celu, treści, rodzaju zajęć i specyfiki poszczególnych przedmiotów oraz właściwym doбором i dostosowaniem do nich własnego warsztatu metodycznego. Ponadto preferowane i praktykowane jest wzajemne inspirowanie się w ramach własnej twórczej aktywności i pomysłowości oraz ciągłych niespokojnych poszukiwań w tym zakresie. • <u>Systematyczne zebrania wykładowców i pracodawców na wydziale w ramach Rad Programowych i Rad Pracodawców</u>, np.: Maria Borowska: „Biznes i zarządzanie w edukacji szkolnej”. • <u>Systematyczne i aktywne uczestnictwo w organizowanych na WNTiE różnych eventach: konferencje szkoleniowe, Akademie Finansisty, Kubki Biznesu, Sympozjum</u>, np.: konferencje szkoleniowe: 28.09.2018r. nt.: „Pisanie biznesplanów”, 30.01.2019r. nt.: „Google Internetowe Rewolucje”, szkolenie 29.11.2019r. pt. „Zarządzanie organizacją, planowanie strategiczne, zarządzanie zasobami ludzkimi” w ramach projektu „ROWES – szansą rozwoju sektora ekonomii społecznej w subregionie II”, Uczelniany Kubek Biznesu
--	--	--

		<p>18.05.2022 z odczytem Marii Borowskiej nt. „Sposoby wyceny wartości przedsiębiorstw i mikro-przedsiębiorstw”, Symposium biznesowo-naukowe - współpraca biznesu z nauką – nowe perspektywy”</p> <p>22.06.2023 r. m. in. z odczytami I. Britchenko nt. „Miejsce szkolnictwa wyższego i nauki w nowoczesnej gospodarce i biznesie – nowe perspektywy”, Agaty Pierścieniak nt. „Globalne i lokalne Game changers - perspektywa nauk ekonomicznych”, Joanna Sepioło nt. „Koncepcja work-life balance w skutecznym zarządzaniu przedsiębiorstwem”, Maria Borowska nt „Przegląd ekonomicznych strategii Unii europejskiej na początku XXI wieku”</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Systematyczne uczestnictwo w Vebinariach on line organizowanych przez Centrum Prawa Bankowego i Informacji Sp. z o.o. w Warszawie w ramach Programu Analityczno-Badawczego WIB np.:</u> 26.01.2023 r. nt. „Sytuacja sektora bankowego w III kwartale 2022 r.”, 09.02 2023 r. nt. „Wyzwania polityki antyinflacyjnej w Polsce”, 23.02.2023 r. „Modele biznesowe dla prosumentów i wyposażenia dostaw po zmianie zasad rozliczeń z dokładnym pomiarem netto na rozliczeniach netto”, 30.03.2023 r. „ Płatności na rynku e-commerce: rynek polski na tle Europy i świata. Współpraca czy rywalizacja banków i fintechów?”, 21.04.2023 r. nt. „Kryptowaluty – wybrane kluczowe aspekty”, 09.05.2023 r. „Cyfrowy złoty. Bank Cyfrowej Gotówki”. • <u>Systematyczne uczestnictwo w konferencjach on line organizowanych przez StatSOFT Polska w zakresie planowania badań, analizy zebranych danych i interpretacji wyników oraz zrozumienia procesów uczenia się i stosowaniu różnorodnych metod nauczania, np.:</u> 1-2.03.2023 r. nt. „Data mining – kurs podstawowy”, 20-21.04.2023 r. nt. Prognozowanie i analiza szeregów czasowych. • <u>Udział 4 pracowników PUZ (dr hab. Paweł Maciaszczyk, prof. ucz., mgr Paweł Zasadni, mgr Urszula Szczytyńska i dr. hab. Maria Borowska prof. ucz.) w r. akad.2021/2022 w Projekcie Fundacji POPOJUTRZE: pt. INNOWACJE W EDUKACJI.</u> Był on poświęcony opracowaniu innowacji społecznej - odpowiadającej na wszechobecny i występujący na każdym etapie edukacji - problem. Nasz zespół zajął się trudnościami matematycznymi ogółu uczniów każdego typu szkoły ponadpodstawowej. Wynikiem naszej pracy jest
--	--	--

		<p>zredagowanie szczegółowych scenariuszy wybranych lekcji/zajęć powtórzeniowych z matematyki z zastosowaniem innowacyjnych i skutecznych technik ich przeprowadzania. Trwałym efektem uczestnictwa w w/w projekcie jest opracowywanie od 2022 r. publikacji zawierających pakiet materiałów wydawanych w częściach, zarówno dla nauczyciela/wykładowcy, jak i dla ucznia/studenta/słuchacza. Pierwsza część pakietu jest obecnie, po pozytywnych recenzjach, w procesie wydawniczym PUZ. Są to 2 publikacje: M. Borowska: „<i>Materiały metodyczne dla nauczycieli do prowadzenia wybranych lekcji powtórzeniowych z matematyki</i>” oraz M. Borowska: „<i>Materiały powtórzeniowe przygotowujące uczniów do sprawdzianu z wybranych działów matematyki</i>”. Stanowią one część I pakietu dla nauczyciela i ucznia, zaś część II – adresowana również dla wykładowców i studentów – złożona zostanie do druku jeszcze w 2023 r., zaś kolejne są w planach do kontynuacji edycji.</p>
3.	<p>Zaleca się wprowadzenie pozainstytucjonalnych form opiniowania kadry oraz promocję ankietyzacji</p>	<p>Do form pozainstytucjonalnego opiniowania kadry i ankietyzowania działań w ramach ewaluacji należy m. in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Przedyskutowywanie realizowanych przez wykładowców efektów uczenia z pracodawcami na zebraniach Rad Programowych i Rad Pracodawców, • Ewaluacja każdych organizowanych przez WNTiE form promocji Uczelni adresowanych na zewnątrz do uczniów klas maturalnych – potencjalnych studentów po zakończonych z nimi zajęciach z matematyki w ramach SOS Matura i Akademii BIS, • Inne formy opiniowania: poprzez - np. pozytywnie odbierane przez zewnętrzne otoczenie różnych spotkań i wykładów otwartych poza Uczelnią: <ul style="list-style-type: none"> - nagradzanie sukcesów wykładowców Uczelni różnymi formami osiągnięć przez zewnętrzne podmioty np.: przyznawanie tytułów naukowych, (habilitacja Marii Borowskiej w Sofii (Bułgaria)), - przyznawanie zagranicznych odznaczeń/orderów za wybitne osiągnięcia naukowe i zasługi dla nauki, order ukraińsko-słowackiego „profesora Mychajła Baludianskiego” za rozwój nauki, edukacji, współpracy międzynarodowej i szerzenia wartości europejskich przyznany przez University of Security Management in Kosice (Słowacja) and Transcarpathian Regional Foundation „ Education” (Ukraine) przyznany m.in. Marii Borowskiej, Aleksandrowi Kasprzykowi i in. w

		<p>2021 r.</p> <p>- nadawanie tytułów naukowych (Igor Britchenko: 2008 2023 – Dyplom doktora habilitowanego nauk ekonomicznych potwierdzony w Ministerstwie Edukacji Grecji, Polski, Chorwacji, Estonii, Bułgarii, Anglii, Niemczech, tytuł profesora potwierdzony w Ministerstwie Edukacji Słowacji, Bułgarii, Anglii, 2023 - tytuł „Doktor honoris causa” na Uniwersytecie Zarządzania Bezpieczeństwem w Koszycach (Słowacja)).</p>
--	--	--

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Bazę dydaktyczną Uczelni stanowią dwa nowoczesne budynki. Pierwszy zlokalizowany przy ul. Kard. S. Wyszyńskiego 10 w Tarnobrzegu, drugi przy ul. H. Sienkiewicza 50. Baza dydaktyczna umożliwia osiągnięcie przez studentów wszystkich zakładanych efektów uczenia się, w tym nabycie umiejętności praktycznych. Zajęcia realizowane się w klimatyzowanych aulach wykładowych oraz specjalistycznych Symulatorach i Pracowniach, odzwierciedlających środowisko pracy współczesnych firm oraz instytucji otoczenia biznesu. Powierzchnia w/w bazy oraz liczba stanowisk i miejsc jest dostosowana do liczby studentów uczestniczących w zajęciach teoretycznych i praktycznych. Szczegółowa charakterystyka wyposażenia sal wykładowych i pracowni przedstawiona jest w załączniku nr 5.

Baza dydaktyczna jest wyposażona w stały dostęp do Internetu o dużej przepustowości. Istnieje możliwość podpięcia się zarówno do Internetu przewodowego, jak również korzystania z sieci WI-FI.

W Uczelni funkcjonuje Akademickie Centrum Kształcenia Praktycznego, obejmujące pracownie wykorzystywane do kształcenia praktycznego w ramach realizowanych kierunków studiów.

Dla celów kształtowania umiejętności praktycznych na kierunku Finanse i rachunkowość wykorzystywane są przede wszystkim następujące pracownie: **Symulator firmy, Symulator Inkubatora Przedsiębiorczości, Pracownia procesów biznesowych, Pracownia finansów i rachunkowości, Pracownia informatyczna**. Pracownie służą rozwijaniu u studentów umiejętności praktycznych i kompetencji zawodowych odzwierciedlających autentyczne warunki pracy w przedsiębiorstwie i instytucjach otoczenia biznesu.

Pracownia Symulatora Inkubatora Przedsiębiorczości (sala nr 2.27) o powierzchni 50 m² posiada komfortowe warunki do realizowania zajęć na kierunkach ekonomicznych, ze względu na odpowiednie jej wyposażenie m.in. w 20 stanowisk komputerowych z dostępem do sieci Internetu. W pracowni znajduje się mobilna szafa do przechowywania i ładowania notebooków MALOW oraz szafa typu Rack z wyposażeniem sieciowym oraz rejestratorem kamer video. W Symulatorze Inkubatora Przedsiębiorczości zainstalowany został system klimatyzacji, podwieszany projektor multimedialny, multimedialna tablica, telewizor LCD, kamera dozoru wizyjnego oraz tablica typu flipchart. Pracownię wyposażono w nowe oświetlenie, nowoczesne meble biurowe oraz specjalne stanowisko pracy przystosowane do pracy dla osoby niepełnosprawnej, niszczarkę Wallner JP830C, kamerę video-sony

HDR CX 240 i telefon bezprzewodowy Gigaset A540 IP oraz urządzenie wielofunkcyjne HP Color Laser Jet Pro.

Pracownia Symulator Firmy (sala nr 2.25) o powierzchni 50,7m² z uwagi na dostępne wyposażenie multimedialne stworzyła studentom i kadrze akademickiej profesjonalne warunki dydaktyczne do prowadzenia zajęć praktycznych. W pracowni zamontowano nowoczesne oświetlenie, system klimatyzacji, podwieszany projektor multimedialny, tablicę multimedialną, monitor multimedialny, tablicę typu flipchart oraz rolety okienne. Pracownię Symulator Firmy wyposażono w 24 stanowiska pracy dla studentów. Ze względu na praktyczne profile kształcenia posiada ona mobilną szafę do przechowywania i ładowania notebooków wyposażoną w 20 sztuk laptopów HP. Ponadto zamontowano nowoczesne oświetlenie, system klimatyzacji, podwieszany projektor multimedialny, tablicę multimedialną, monitor multimedialny, tablicę typu flipchart oraz rolety okienne. Pracownia została wyposażona w urządzenie wielofunkcyjne HP Color Laser Jet Pro, aparat cyfrowy Canon Eos oraz nowoczesne meble biurowe, jak również w specjalne stanowisko pracy przystosowane do pracy dla osoby niepełnosprawnej.

Pracownia procesów biznesowych (sala nr 2.11) o powierzchni 43,8 m² wyposażona jest w monitor interaktywny AVTEK TOUCHSCREEN 75", komputer z pakietem Microsoft Office 2018 dla użytku dużych i małych firm, ponadto w pracowni znajduje się mobilna szafa do przechowywania i ładowania notebooków wyposażona w 20 sztuk laptopów HP. Pracownia ta przeznaczona jest dla 30 studentów oraz nauczyciela akademickiego. Wyposażona jest w biurko na stelażu elektrycznym zakupionym z myślą o osobach z niepełnosprawnością. Pracownia wyposażona jest również w rolety okienne, co pozwala na dogodne warunki pracy. Podczas zajęć w Pracowni procesów biznesowych kształcą umiejętności praktyczne podejmowania decyzji w wirtualnym środowisku z wykorzystaniem Branżowych symulacji biznesowe - Zarządzanie Firmą (Serwis IT lub inną). Ponadto do procesu uczenia się wdraża się dodatkowe formy służące rozwijaniu, kreatywnemu podejmowaniu decyzji i współpracy w zespole poprzez udział w grach planszowych. Jest to także jeden ze sposobów przygotowania studentów do udziału w międzyuczelnianych konkursach zarządzania projektami (I Uczelnianych Igrzysk z Zarządzania Projektami, organizowanych przez PMI PC Oddział Podkarpacie).

Pracownia finansów i rachunkowości (sala nr 2.03) o powierzchni 54 m² wyposażona jest w monitor interaktywny AVTEK TOUCHSCREEN 75", komputer z pakietem Microsoft Office 2018 dla użytku dużych i małych firm, 5 zestawów komputerowych DELL 7010, urządzenie wielofunkcyjne HP Pro oraz drukarkę laserową HP. W pracowni tej znajdują się 32 stanowiska pracy dla studentów oraz 1 stanowisko (biurko na stelażu elektrycznym) przeznaczone do pracy dla osób niepełnosprawnych. Pracownia wyposażona jest w rolety okienne, co pozwala na dogodne warunki pracy. Podczas zajęć w Pracowni finansów i rachunkowości studenci mają dostęp do oprogramowania w wersji edukacyjnej Comarch ERP Optima, Sage Symfonia ERP, e-Płatnik, Branżowe symulacje biznesowe - Zarządzanie Firmą (symulują w wirtualnym środowisku operacje wykonywane w biurze rachunkowym).

Pracownia Informatyczna (sala nr 2.24) o powierzchni 85,2 m² wyposażona jest w 31 niezależnych stanowisk komputerowych typu AIO z dostępem do sieci Internetu, podwieszany projektor multimedialny, tablicę multimedialną oraz w rolety i nowoczesne meble biurowe. W pracowni stworzono warunki do realizacji wszystkich zajęć również w formie ćwiczeń uwzględniających uzyskanie efektów uczenia się przypisanych do danego przedmiotu.

W pracowni tej znajduje się również miejsce pracy przystosowane do potrzeb osoby niepełnosprawnej.

Podczas zajęć w Pracowni Informatycznej studenci mają dostęp do oprogramowania w wersji edukacyjnej Comarch ERP Optima, Sage Symfonia ERP, e-Płatnik, Branżowe symulacje biznesowe - Zarządzanie Firmą (interaktywne podejmowanie decyzji, na wirtualnym rynku na przykładzie Fabryki Łożysk lub nowej firmy Agencji Interaktywnej, analiza finansowa po każdym etapie w konsultacji z nauczycielem akademickim posiadającym wieloletnie doświadczenie w zakresie finansów).

W wyżej wymienionych pracowniach wykorzystywane są w edukacji nowoczesne środki dydaktyczne w celu przekazywania wiedzy oraz kształcenia niezbędnych umiejętności praktycznych, a także niezbędnych kompetencji społecznych - oczekiwanych od studenta i pracodawców w ich przyszłej pracy zawodowej, zgodnie z wymogami współczesnego świata nauki i gospodarki.

W ramach zajęć takich jak Technologie informatyczne w biznesie, studiujący poznają darmowe oprogramowanie i aplikacje przydatne do realizacji różnych zadań zawodowych związanych z pracą w międzynarodowych korporacjach (benchmarking, desk research, analityka i wizualizacja danych, prezentacje, infografiki, prowadzenie warsztatów, copywriting, tworzenie contentu na media społecznościowe, tworzenie moodboardów, tworzenie prostych stron internetowych, redagowanie i wysyłanie newsletterów itp.). Programy i aplikacje są wybierane przez wykładowców, którzy – jako specjaliści posiadający doświadczenie zawodowe zdobyte poza Uczelnią – dopasowują treści programowe do aktualnych trendów i praktyk na rynku w danej branży. W roku akademickim, w wykorzystywano także m.in. pakiet Google Office, zaawansowane funkcje programów MS Word i Excel, Wordpress, Canva.

Zajęcia na kierunku Finanse i rachunkowość realizowane są także w formie wizyt studyjnych i zajęć trenowych w Urzędzie Skarbowym i Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych, które posiadają odpowiednią infrastrukturę powiązania z obsługą klientów oraz powierzchnię sal konferencyjnych do realizacji tego rodzaju zajęć praktycznych.

Zajęcia z Wychowania fizycznego oraz inne sportowe i rekreacyjne aktywności studenci mogą realizować w nowoczesnej Siłowni będącej w zasobach Uczelni, a także w terenie w formie zajęć aktywności rekreacyjno-ruchowych Nordic walking (np. w kompleksie Zamkowo-Parkowym Rodu Tarnowskich zlokalizowanego w bezpośrednim sąsiedztwie Uczelni) oraz w nowoczesnej Sali gimnastycznej wynajętej w Zespole Szkół nr 2 w Tarnobrzegu.

Z kolei praktyki zawodowe stanowiące integralną część procesu kształcenia na studiach o profilu praktycznym odbywają się w realnym środowisku firmy/organizacji/institucji, w których mają możliwość nabywania doświadczenia zawodowego, które pozwala na rozwijanie i wykorzystywanie nabytych na zajęciach umiejętności i kompetencji podczas zajęć trenowych i uczelnianych Symulatorach. Sylwetka absolwenta studiów na kierunku *Finanse i rachunkowość* zakłada, że absolwent kierunku będzie poruszać się w finansowym i biznesowym środowisku interkulturowym, wykonując wiedzę i nabyte umiejętności w firmach z takich działów księgowości, handlu, marketingu, HR. Ponadto Wydziałów: Budżetu i finansów, Podatków, JST, biur rachunkowych. Instytucje, w których studenci realizują praktyki zawodowe stanowią jednak bardzo szeroki przekrój różnych branż, co umożliwi wieloaspektowe kształcenie umiejętności praktycznych i kompetencji zawodowych.

Praktyki zawodowe są realizowane zarówno w dużych firmach dysponujących nowoczesnym sprzętem biurowym i dużą liczbą stanowisk do pracy oraz w mniejszych, np. biura rachunkowe, które mają do dyspozycji maksymalnie trzy stanowiska pracy. Instytucje, w których studenci kierunku *Finanse i rachunkowość* mogą odbywać praktyki są weryfikowane pod względem spełniania przez nie przyjętych kryteriów, takich jak: profil działalności instytucji, odpowiednie oprogramowanie i zaplecze techniczne, doświadczenie instytucji w prowadzeniu studenckich praktyk zawodowych,

charakter i zakres świadczeń umożliwiające realizację efektów uczenia się wyszczególnionych w sylabusie.

Studenci mają możliwość korzystać z komputerów znajdujących się w dyspozycji uczelni: w Pracowni komputerowej (2.24) oraz w Symulatorze Inkubatora Przedsiębiorczości (2.27), a także ze stanowisk z komputerami zlokalizowanych w czytelnii. W całym budynku Uczelni dostępna jest sieć WI-FI. Od czerwca 2021 r. studenci korzystają z platformy MS Teams 365, która była wykorzystywana do nauki na odległość podczas pandemii. Indywidualne stanowiska komputerowe w Pracowni komputerowej dają studentom również dostęp online do pakietu MS Office (Word, Excel, Forms, OneDrive, OneNote, PowerPoint). Uczelnia dysponuje także dostępem do platformy e-learningowej Moodle. Uczelnia ma swój system CLOUDA do interaktywnego kontaktu ze studentami pracownikami. Na platformach tych umieszczane są przez nauczycieli akademickich materiały dydaktyczne dla studentów oraz zadania do wykonania.

Budynek Uczelni jest przystosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnością. Wejście do budynku ułatwia rampa, w budynku funkcjonuje winda dla osób z niepełnosprawnością ruchową, na każdym poziomie zapewnione jest odpowiednie zaplecze sanitarne przystosowane do osób z niepełnosprawnościami, a na parkingu znajdują się odpowiednio oznaczone miejsca parkingowe.

Zajęcia dla grup, w których studiuje osoba z niepełnosprawnością ruchową, np. poruszająca się na wózku inwalidzkim są wydzielone odpowiednie stanowiska, miejsca we wszystkich aulach wykładowych, Symulatorach, Pracowniach i innych salach dedykowanych prowadzeniu zajęć praktycznych. W przypadku studentów ze spektrum autyzmu, zwraca się uwagę na takie rozłożenie zajęć, aby jak najskuteczniej wyeliminować stymulujące bodźce (np. nadmierną głośność).

W zakresie infrastruktury i wyposażenia dostosowanych do potrzeb studentów z niepełnosprawnością zapewnia środki na: przystosowanie i opracowanie materiałów dydaktycznych i naukowych w formie dostępnej dla osób uprawnionych z różnymi rodzajami i stopniami niepełnosprawności; zakup literatury naukowej wspierającej proces kształcenia, z której mogą korzystać osoby uprawnione; nabycie sprzętu i urządzeń niezbędnych do wsparcia procesu dydaktycznego osób uprawnionych w celu ich wypożyczenia; likwidowanie barier architektonicznych w Uczelni; zapewnienie miejsc parkingowych dla osób uprawnionych; dostosowanie na terenie Uczelni miejsc, ciągów komunikacyjnych i sanitariatów w celu dostępności korzystania osobom z niepełnosprawnościami; transport osób uprawnionych z niepełnosprawnościami narządu ruchu, poruszających się na wózkach lub posiadających innego rodzaju trudności w samodzielnym przemieszczaniu się z i do Uczelni; nieodpłatne użyczenie specjalistycznego sprzętu oraz zorganizowanie dodatkowych zajęć dydaktycznych, prowadzonych z uwzględnieniem specyficznych potrzeb wynikających z rodzaju niepełnosprawności studentów. Regulamin oraz formularze wniosków dostępne są na stronie internetowej Uczelni, w zakładce Wsparcie osób niepełnosprawnych. Udogodnienia dla studentów z niepełnosprawnościami znajdują się także w Bibliotece Uczelni. W czytelnii zorganizowane są dwa stanowiska dla osób z niepełnosprawnością ruchową. Ponadto Biblioteka dysponuje powiększalnikiem dla osób słabo widzących, który ułatwia korzystanie ze zbiorów. Na parkingu znajduje się miejsce dla osób korzystających z wózków inwalidzkich, a do budynku prowadzi specjalny podjazd.

W aulach audytoryjnych ze stałymi siedziskami oraz w pracowni informatycznej znajdują się miejsca przeznaczone dla osób niepełnosprawnych na wózku. W zakresie udogodnień dydaktycznych Państwowa Uczelnia Zawodowa im. prof. Stanisława Tarnowskiego w Tarnobrzegu przygotowała i udostępniła dla osób niewidomych, słabo widzących, niesłyszących oraz słabo słyszących zestawy komputerowe (komputery All in One, Klawiatura BigKeys, program powiększająco-udźwiękujący i

ubrajlawiający środowisko Windows, Wizualizer, odwrócone i powiększone myszy komputerowe BigTrack,, słuchawki LOGITECH CLEARCHAT PRO USB, program WINDOW EYES PRO, program ZOOMTEX), biurka z elektryczną regulacją wysokości, drukarki Braillovskie, lupy powiększające, odtwarzacz książek DAISY, wizualizer. Dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich oraz mających problem w poruszaniu się przygotowano udogodnienia w ciągach komunikacyjnych na terenie uczelni, zlikwidowano progi przy wejściach na teren sal wykładowych i ćwiczeniowych.

Uczelnia wzbogaciła się także o modułowe zestawy komunikacji ze studentami niepełnosprawnymi, które umożliwią zdalne załatwianie spraw studentów w dziekanatach. W celu zrozumienia potrzeb i problemów studentów z niepełnosprawnością oraz zapoznania z nimi pracowników Uczelni, przeprowadzone zostało szkolenie z zakresu udzielania pierwszej pomocy osobom niepełnosprawnym. Uczelnia w celu zbadania potrzeb Uczelni, kadry oraz samych studentów zatrudnia pełnomocnika ds. studentów niepełnosprawnych. Jego zadaniem jest stałe monitorowanie i analizowanie potrzeb osób niepełnosprawnych oraz ścisła współpraca ze środowiskiem osób z niepełnosprawnościami. Ponadto przeprowadzony został audyt uczelni przez zewnętrzną firmę, w celu zdiagnozowania potrzeb w zakresie dostępności obiektów i pomieszczeń dla osób z niepełnosprawnościami. W ramach projektu Narodowego Centrum Badań i Rozwoju Uczelnia we współpracy ze środowiskiem osób z niepełnosprawnościami wdraża racjonalne dostosowania procesu dydaktycznego oraz podniesiona została świadomość i kompetencje kadry, co w rezultacie niweluje ww. bariery i przekłada się na większą liczbę studentów na Uczelni. Zgodnie z założeniami projektu, przeprowadzona została diagnoza z zakresu dostępności architektonicznej Uczelni dla osób ze specjalnymi potrzebami. Ponadto zmodernizowane zostały obecnie wykorzystywane internetowe systemy informatyczne. Modernizacja polega na dostosowaniu ich do wytycznych WCAG 2.0, rozszerzeniu zakresu usług świadczonych drogą elektroniczną i podwyższenie jakości usług obecnie świadczonych w taki sposób, aby możliwe było ich wykorzystanie przez społeczność osób niepełnosprawnych.

Wśród udogodnień architektonicznych i sprzętu służącego osobom niepełnosprawnym Uczelnia posiada krzesła ze stolikami dostosowanymi dla osób leworęcznych oraz aule z miejscami przeznaczonymi dla osób niepełnosprawnych na wózkach. Parkingi uczelni posiadają wydzielone i oznaczone miejsca parkingowe dla osób z niepełnosprawnością. Budynek przy ul. Wyszyńskiego wyposażony jest w windę. Biblioteka Państwowej Uczelni Zawodowej im. prof. Stanisława Tarnowskiego w Tarnobrzegu wykupiła dostęp do wybranych publikacji w największej w Polsce czytelni internetowej on-line IBUK LIBRA pozwalający na dostęp do publikacji w wersji elektronicznej.

Czytelnia oferuje publikacje z zakresu nauk medycznych, humanistycznych, społecznych i ekonomicznych. Zapewnienie dostępu do bazy IBUK LIBRA ma na celu m.in. zwiększenie dostępności do publikacji studentom niepełnosprawnym. W czytelni przygotowano stanowiska komputerowe przystosowane dla osób niewidomych i słabowidzących.

Czytelnia zajmuje pomieszczenie o powierzchni 120,8 m² i dysponuje 47 miejscami dla studentów.

Studentom Uczelnia udostępnia także **Wypożyczalnię**, którą zlokalizowano w pomieszczeniu o powierzchni 49,5 m². Wypożyczalnię wyposażono w 5 stanowisk komputerowych z dostępem do sieci Internet oraz do katalogu bibliotecznego. Trzy stanowiska przygotowano dla osób niewidomych i słabowidzących: (zestawy komputerowe dla osób z dysfunkcją wzroku komputery All in One, Klawiatura BigKays, program powiększająco-udźwiękujący i ubrajlawiający środowisko Windows, biurka z elektryczną regulacją wysokości). Ponadto elektroniczne lupy powiększające oraz wizualizer LUMENS).

Biblioteka posiada pomieszczenie do magazynowania książek o powierzchni 143,8 m². Pomieszczenie to wyposażone jest w regały przesuwne przeznaczone na 50 tys. woluminów oraz magazyn księgozbioru podręcznego o powierzchni 58 m² przeznaczone na 2,5 tys. woluminów.

Biblioteka oferuje bezprzewodowy dostęp do Internetu za pomocą sieci WiFi (dostęp HOT SPOT)

Opracowanie i udostępnianie księgozbioru odbywa się za pomocą komputerowego systemu bibliotecznego MOL Optivum.

Gromadzenie zbiorów w bibliotece PUZ w Tarnobrzegu związane jest z prowadzonymi kierunkami studiów oraz potrzebami studentów i pracowników uczelni. Gromadzona literatura poza potrzebami dydaktycznymi, wynikającymi ze wskazanej w sylabusach do poszczególnych przedmiotów literatury obowiązkowej i uzupełniającej, uwzględnia badania naukowe realizowane przez pracowników, prace dyplomowe studentów oraz nowe kierunki studiów otwierane w Uczelni. Gromadzona jest literatura najnowsza, wydana przez prestiżowe wydawnictwa. Uzupełnieniem wydawnictw zwartych są prenumerowane czasopisma polskie i obcojęzyczne. W roku 2023 r. biblioteka w bieżącej prenumeracie otrzymuje łącznie 32 tytuły czasopism, w tym 2 czasopisma obcojęzyczne, 7 czasopism z zakresu rachunkowości i finansów.

W bibliotece znajduje się ponad 152 tytułów publikacji z zakresu finansów i rachunkowości oraz ponad 240 tytułów publikacji z pozostałych nauk ekonomicznych.

Biblioteka wykupiła dostęp do 289 wybranych publikacji w największej w Polsce czytelni internetowej on-line IBUK LIBRA PWN. Czytelnia ta oferuje publikacje z zakresu nauk medycznych, humanistycznych, społecznych i ekonomicznych. Zapewnienie dostępu do tej bazy ma na celu m.in. zwiększenie dostępności do publikacji studentom niepełnosprawnym, którzy w przypadku orzeczenia lekarskiego o braku przeciwwskazań do podjęcia nauki na studiach będą mieć stworzone optymalne warunki do efektywnego korzystania ze źródeł wiedzy.

Ponadto w ramach krajowej licencji biblioteka zapewnia dostęp do baz Wirtualnej Biblioteki Nauki (EBSCO, SpringerLink, Wiley Online Library, Web of Science, Scopus, Nature, Science), dzięki czemu studenci i pracownicy mają możliwość dotarcia do ogromnej liczby artykułów naukowych.

Ponadto biblioteka PUZ umożliwia sprowadzenie książek i innych materiałów naukowych w ramach wypożyczeń międzybibliotecznych. Studenci mają także możliwość korzystania z Cyfrowej wypożyczalni międzybibliotecznej książek i czasopism naukowych ACADEMICA.

Studenci mogą również korzystać ze zbiorów Biblioteki Pedagogicznej w Tarnobrzegu. Biblioteka Pedagogiczna posiada w swoich zbiorach m.in. publikacje z zakresu finansów i rachunkowości.

Biblioteka PUZ monitoruje potrzeby studentów i pracowników w zakresie literatury wykorzystywanej w procesie kształcenia. Pracownicy i studenci mogą zgłaszać propozycje zakupu książek i czasopism do biblioteki. W miarę posiadanych środków finansowych Uczelnia kupuje po kilka egzemplarzy danego tytułu. Jeden egzemplarz każdej zakupionej książki trafia do czytelni, pozostałe egzemplarze są przeznaczone do wypożyczeń na zewnątrz na dłuższy okres czasu.

Ponadto pracownicy biblioteki przeglądają oferty księgarń i wydawnictw naukowych, wyszukując najnowsze pozycje książkowe przydatne w procesie kształcenia.

Planując zakupy księgozbioru bierzemy również pod uwagę opinie studentów oraz ich potrzeby związane z pisaniem prac dyplomowych, zaliczeniowych, czy też przygotowaniem się do zajęć.

W przypadku prenumeraty, wykaz poszczególnych czasopism co roku jest konsultowany z dziekanami i pracownikami WNSiH oraz WNTiE. Czasopisma kupowane są w jednym egzemplarzu i udostępniane w czytelni.

Księgozbiór biblioteki jest aktualny i zgodny z wykazami zalecanej literatury.

Zalecenia i opis realizacji dotyczące kryterium 5 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę prezentuje poniższa tabela 16.

Tabela 16. Zalecenia i opis realizacji dotyczące kryterium 5 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę.

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 5 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	Zaleca się uzupełnienie zasobów bibliotecznych o publikacje obcojęzyczne	Zgodnie z zaleceniami dokonano uzupełnienia zasobów bibliotecznych w ramach krajowej licencji biblioteka zapewnia dostęp do baz Wirtualnej Biblioteki Nauki (EBSCO, SpringerLink, Wiley Online Library, Web of Science, Scopus, Nature, Science), dzięki czemu studenci i pracownicy mają możliwość dotarcia do bardzo dużej liczby artykułów naukowych. Ponadto biblioteka PUZ umożliwia sprowadzenie książek i innych materiałów naukowych w ramach wypożyczeń międzybibliotecznych. Studenci mają także możliwość korzystania z Cyfrowej wypożyczalni międzybibliotecznej książek i czasopism naukowych ACADEMICA.

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Wydział Nauk Technicznych i Ekonomicznych aktywnie podejmuje współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym ukierunkowaną na dostosowanie programów studiów do zdiagnozowanych oczekiwań pracodawców i ich doskonalenie. Współpraca ta jest prowadzona w zakresie:

- konsultowania programów studiów oraz diagnozy oczekiwań pracodawców dotyczących przygotowania absolwentów kierunku *Finanse i rachunkowość*,
- kreowania nowych miejsc praktyk zawodowych i ich organizacji,
- realizacji prac dyplomowych o tematyce powiązanej z problematyką społeczno-gospodarczą regionu lub/i praktykami zawodowymi,
- współorganizacji seminariów, warsztatów i szkoleń z udziałem przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego,
- promocji kształcenia praktycznego i dzielenia się dobrymi praktykami biznesowymi podczas wspólnych eventów.

Uczelnia od początku jej powołania dynamicznie się rozwija, a otwartość na wszystkie środowiska społeczno-gospodarcze subregionu tarnobrzeskiego łączy środowisko akademickie, studentów ze środowiskiem przedsiębiorców, pracodawców, przedstawicieli instytucjonalnego otoczenia biznesu. Zbudowane relacje sprzyjają prowadzeniu przez Wydział cyklicznych konsultacji ukierunkowanych na weryfikowanie zmieniających się oczekiwań pracodawców w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych absolwentów kierunku *Finanse i rachunkowość*. Stanowią one podstawę do modyfikacji i doskonalenia programu studiów z pracodawcami współpracującymi z

Wydziałem. Forma konsultacji jest zróżnicowana i realizowana w trakcie spotkań, zajęć praktycznych prowadzonych przez pracodawców, wizyt studyjnych oraz w ramach organizacji praktyk zawodowych, a także eventów z podmiotami deklarującymi podjęcie takiej współpracy. Celem tych konsultacji jest dostosowanie programu i treści kształcenia do aktualnych potrzeb i trendów rynkowych. Partnerami w tym procesie są m.in. podmioty gospodarcze, banki, urzędy skarbowe, biura rachunkowe, spółki, instytucje otoczenia biznesowego, fundacje. W ramach Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia regularnie wdrażane są Procedury doskonalenia programów studiów, które mają na celu zdiagnozowanie potrzeb w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, które stanowią źródło informacji do przeprowadzenia ewaluacji, modyfikacji programów studiów na podstawie opinii interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych.

W ostatnich latach w ramach niniejszej procedury, swoimi spostrzeżeniami i opiniami dotyczącymi programu studiów na kierunku *Finanse i rachunkowość* podzieli się między innymi następujący interesariusze:

- studenci kierunku *Finanse i rachunkowość* (interesariusze wewnętrzni),
- nauczyciele akademicy nauczający na kierunku *Finanse i rachunkowość* (interesariusze wewnętrzni),
- pracownicy administracyjni Uczelni (interesariusze wewnętrzni),
- przedstawiciele Uczelnianego Samorządu Studenckiego (interesariusze wewnętrzni),
- Wydziałowa Rada Pracodawców,
- Agencja Rozwoju Przemysłu Oddział w Tarnobrzegu,
- Tarnobrzaska Agencja Rozwoju Regionalnego,
- Rzeszowska Agencja Rozwoju Regionalnego,
- Zakłady Chemiczne Siarkopol Sp. z o.o.,
- Bank Spółdzielczy w Tarnobrzegu,
- Biuro Rachunkowe VERA KONSULTING w Nowej Dębie,
- Powiatowy Urząd Pracy w Tarnobrzegu,
- Urząd Miasta w Tarnobrzegu,
- Zakład Mechaniczny Siarkopol Sp. z o.o.,
- Fundacja Kubka Biznesu w Mielcu
- ENERGO-TARNYSYSTEM Sp. z o.o. w Stale,
- HYDRO TRANS Barbara Bolek w Stale,
- Urząd Skarbowy w Tarnobrzegu.

Wśród zaproponowanych sugestii, modyfikacji i działań wprowadzonych na podstawie powyższych konsultacji można wymienić m.in. następujące propozycje:

- wprowadzenia na zajęciach praktycznych z języka obcego pracy z dokumentami finansowymi i wykonywanie praktycznych tłumaczeń ich treści, jako formę przygotowania studentów do pracy w firmach prowadzących działalność gospodarczą na lokalnym i międzynarodowym rynku,
- modyfikacja przedmiotowych efektów uczenia się oraz treści kształcenia w sylabusie „Matematyka”, „Statystyka opisowa” tak, aby uwzględniały aktualną sytuację na rynku pracy.
- zalecenie obowiązkowego odbywania praktyk zawodowych przez wszystkich studentów oraz rzetelnego wypełniania przez nich dzienników praktyk zawodowych,

- ujednolicenie zasad dotyczących przygotowania projektów analiz finansowych przez studenta,
- aktywizowanie studentów do korzystania z kształcenia na specjalistycznych programach księgowych.
- popularyzowanie prowadzenia zajęć z wykorzystaniem branżowych symulacji biznesowych,
- możliwość zróżnicowania projektów biznesplanów, co ma wyzwolić większe zaangażowanie w przygotowanie własnej działalności gospodarczej,
- zmianę promotora na seminarium dyplomowym,
- zwiększenie liczby recenzentów prac dyplomowych, odejście od dotychczasowego klasycznego losowania,
- zwiększenie nacisku na wybór tematów prac dyplomowych o charakterze aplikacyjnym, bazujących na zebranych danych lub udostępnionych przez pracodawców podczas praktyk zawodowych, także dotyczących badania lokalnego rynku pracy.

Praktyka zawodowa na kierunku *Finanse i rachunkowość* jest integralną częścią procesu kształcenia i podlega obowiązkowi zaliczenia. Każdego roku prowadzone jest badanie skuteczności osiągania efektów uczenia się podczas praktyk zawodowych. Opiekun praktyk z ramienia Uczelni przeprowadza konsultacje z opiekunami praktyk z ramienia zakładów pracy w zakresie oceny i propozycji zmian w programie studiów, a następnie przedstawia je Dziekanowi Wydziału.

Inną formą współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym jest zapraszanie interesariuszy zewnętrznych do udziału w sympozjum biznesowo-naukowym, warsztatach i szkoleniach powiązanych z tematyką programu studiów. W ramach takiej współpracy 22 czerwca 2023 r. studenci i wykładowcy wzięli udział w Sympozjum biznesowo-naukowym, na którym dodatkowo prowadzona była debata z aktywnym udziałem studentów. Warsztaty pozwoliły studentom na zdobycie praktycznej wiedzy na temat oczekiwań rynku pracy oraz umiejętności praktycznych wymaganych przez pracodawców.

W ramach współpracy Wydziału z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego studenci uczestniczą też w Targach pracy. Takie spotkanie odbyło się 18 kwietnia 2023 roku.

Podczas Akademii Finansisty w ramach zajęć z *Bankowości*, poświęconych tematyce nowoczesnych rozwiązań i usług wprowadzanych przez Bank Spółdzielczy w Tarnobrzegu, kierownictwo i pracownicy Banku przedstawili aktualne informacje związane z płatnością za pomocą aplikacji BLIK oraz bezpieczeństwem e-usług finansowych.

Cyklicznie organizowany Uczelniany Kubek Biznesu stanowi interaktywną formę współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, którego założeniem jest promowanie postaw pro przedsiębiorczych i dobrych praktyk biznesowych. Studenci mają tu możliwość bezpośredniego nawiązania kontaktu z pracodawcami. Na wybranych kubkach prowadzone są także warsztaty dotyczące rozwoju kompetencji miękkich np. przez dr hab. Agatę Pierścieniak, prof. ucz.

Studenci, członkowie Kół Naukowych wraz z przedstawicielami Samorządu Studenckiego, uczestniczą aktywnie w spotkaniach z pracodawcami m.in. w ramach cyklicznych Uczelnianych Kubków Biznesu organizowanymi na terenie Uczelni w 2022 r., jak również w formie wyjazdowej w Stalowej Woli i Nowej Dębie w 2023 r. Aktywnie biorą udział w konferencjach naukowych oraz sympozjach zorganizowanym na naszej Uczelni.

Na Wydziale funkcjonują procedury monitorowania i doskonalenia form współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym. W ramach wewnętrznego systemu zapewnienia jakości, dzięki ankietyzacji oczekiwań w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych możliwe jest

między innymi aktualizowanie treści kształcenia oraz treści realizowanych podczas wykładów i zajęć praktycznych. W ramach cyklicznych spotkań regularnie w każdym roku akademickim w określonych datach, możliwy jest realny wpływ środowiska społeczno-gospodarczego, z którym współpracuje Wydział na proces ewaluacji programu studiów i doskonalenie jego realizacji.

Nadzór nad przebiegiem i formami współpracy z otoczeniem odbywa się corocznie w ramach monitorowania realizacji strategii rozwoju Uczelni. Dużą rolę w tym zakresie pełni Rada Uczelni, która pełni rolę doradczą w procesie podejmowania decyzji przez Rektora. Ma także na celu wspieranie procesu doskonalenia realizowanych programów studiów prowadzonych w Uczelni, dzięki pozyskiwaniu informacji o zmianach zachodzących na lokalnym rynku pracy.

Rada integruje środowiska biznesu i akademickie i aktywizuje oraz zacieśnia współpracę między Uczelnią a lokalną społecznością i pracodawcami. Z kolei na Wydziale Nauk Technicznych i Ekonomicznych powołana została Rada Programowa dla kierunku Finanse i rachunkowość, której priorytetowym zadaniem jest opracowywanie i aktualizowanie programów studiów. Ponadto diagnozowanie zmian zachodzących na lokalnym rynku, w tym oczekiwań pracodawców, które zbierane są podczas licznych spotkań odbywa się w ramach dotychczasowej współpracy z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego. Przedmiotowe konsultacje z interesariuszami zewnętrznymi prowadzone były w ramach indywidualnych spotkań, rozmów i dyskusji. Zbierane w ten sposób opinie są gromadzone w formie protokołów. Wydział zbudował i rozwija aktywną współpracę z kluczowymi podmiotami na lokalnym rynku.

Nauczyciele akademicy biorą aktywny udział w różnego rodzaju eventach, spotkaniach, konferencjach i wydarzeniach organizowanych na Uczelni. Stanowią one ważne źródło wymiany informacji, poszerzania wiedzy i dzielenia się nowoczesnymi rozwiązaniami.

Rozwijająca się współpraca pomiędzy pracodawcami a Uczelnią na trwale wpisała się w popularyzowanie przedsiębiorczości akademickiej i ma duży wpływ na poziom kształcenia praktycznego na kierunku Finanse i rachunkowość oraz jego popularyzację w lokalnym środowisku.

Zalecenia dotyczące kryterium 6 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeżeli dotyczy).

Brak zaleceń w raporcie z wizytacji dokonanej w dniach 4 i 5 czerwca 2018.

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Państwowa Uczelnia Zawodowa w Tarnobrzegu poszukuje konstruktywnych rozwiązań w zakresie aktywizowania studentów do zwiększenia poziomu aktywności zmierzającej do wzrostu poziomu umiędzynarodowienia kierunku Finanse i rachunkowość oraz kreuje ten proces poprzez zatrudnienie na pełny etat obcokrajowców (na podstawie otwartego konkursu, ze znajomością języka polskiego) posiadających dorobek naukowy i zawodowy w zakresie finansów.

Podstawową formą współpracy zagranicznej jest udział pracowników i studentów w wyjazdach w ramach Programu Erasmus+, wizytach studyjnych. Uczelnia i Wydział są również otwarte na przyjmowanie studentów i pracowników z uczelni zagranicznych oraz zawieranie kolejnych porozumień o współpracy zagranicznej. Należy podkreślić, iż PUZ posiada **kartę Erasmus+ dla Szkolnictwa Wyższego na lata 2021-2027. Karta Erasmus+ dla Szkolnictwa Wyższego (KARTA ECHE)** określa ogólne zasady działania w ramach programu Erasmus+. Szczegółowe informacje wraz z regulaminem zamieszczone są na stronie PUZ/studenci/ERASMUS+.

Wizytę studyjną w roku 2018 odbyło dwóch nauczycieli akademickich w ramach Programu Erasmus+ w Chorwacji.

W dniach 11-17 czerwca 2023 r. Prorektor ds. Rozwoju i Badań Naukowych PUZ w uczestniczył w wizycie studyjnej i szkoleniu na Uniwersytecie w Cambridg w Wielkiej Brytanii w zorganizowanej przez Ministerstwo Edukacji i Nauki w ramach projektu „Liderzy w zarządzaniu uczelnią w ramach POWER”.

W dniach 13-19 czerwca 2023 roku nauczyciel akademicki uczestniczył w wizycie studyjnej na Uniwersytecie w Foggi we Włoszech w ramach programu Erasmus+.

W grupie pracowników realizowano zarówno wyjazdy do uczelni partnerskich na Słowacji w 2022 r. oraz telekonferencje z tymi uczelniami.

W ramach zajęć na kierunku *Finanse i rachunkowość* studenci mogą uczestniczyć w wykładach i zajęciach praktycznych prowadzonych przez wykładowców z zagranicy. W bieżącym roku kalendarzowym zaplanowane zostały wykłady i zajęcia praktyczne: 11.10.2023 r. w formie zdalnej oraz w listopadzie 5.11.2023 r. w formie zdalnej.

Uczelnia integruje również międzynarodowe środowisko akademickie oraz pracodawców i władze samorządowe Województwa Podkarpackiego. W dniu 10.01.2023 r. odbyła się uroczysta Rada Wydziału o charakterze międzynarodowym, na której Gośćmi honorowymi byli samorządowcy, nauczyciele akademicy oraz przedstawiciele biznesu. Atutem tego spotkania była debata problemowa na temat współpracy międzynarodowej w obszarze Euroregionu karpackiego w obszarze naukowym i dydaktycznym w zakresie kreowania kształcenia praktycznego na kierunkach ekonomicznych, w tym finansach i rachunkowości oraz wspieraniu przedsiębiorczości akademickiej.

Wydział zaplanował aktywną współpracę międzynarodową ukierunkowaną na wizyty studyjne pracowników i studentów, udział w konferencjach międzynarodowych, wykładach i zajęciach praktycznych, Uczelnianych Kubkach Biznesu realizowanych w formie on-line i stacjonarnej również z przedstawicielami pracodawców zagranicznych. Przykładem takich działań był Uczelniany Kubek Biznesu zorganizowany w Stalowej Woli w kwietniu 2023 r., podczas którego zaprezentowano wykłady w języku polskim i angielskim, połączone z zajęciami praktycznymi i debatą problemową z ekspertami reprezentującymi biznes krajowy i międzynarodowy w subregionie tarnobrzeskim. Służyła ona wymianie poglądów na temat potrzeby i roli kształcenia praktycznego w Polsce i Korei. Debata miała charakter otwarty i była transmitowana on-line przez lokalne media. Moderatorami byli Prezes Fundacji Kubka Biznesu z Mielca oraz dziekan Wydziału, a odbyła się ona pomiędzy studentami, pracodawcami i pracownikami SK Nexilis oraz uczniami szkół ekonomicznych i dyrektorami oraz wykładowcami.

Zalecenia i opis realizacji dotyczące kryterium 7 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę prezentuje tabela 17.

Tabela 17. Zalecenia i opis realizacji dotyczące kryterium 7 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę.

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 7 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	Podjęcie współpracy z partnerem zagranicznym na	Uczelnia od kilku lat podejmuje aktywną współpracę z Władzami Spółki, której zakłady zlokalizowane są na terenie

	lokalnym rynku pracy	<p>Sandomierza i Chmielowa. Prezes Spółki aktywnie włącza się w proces promocji, współpracy podczas spotkań w ramach Uczelnianego Kubka Biznesu, Targów Pracy, Dni Otwartych Uczelni oraz eventów organizowanych przez Agencję Rozwoju Przemysłu oraz Pilkington Automotive Poland Sp. z o.o.</p> <p>Ponadto Wydział podjął starania nawiązania współpracy z partnerem koreańskim, efektem którego był udział Pracowników z tej zagranicznej firmy w Uczelnianym Kubku Biznesu w 2023 r. w Stalowej Woli.</p>
2.	Wprowadzenie oferty przedmiotów prowadzonych w języku angielskim	<p>Na kierunku Finanse i rachunkowość wprowadzono przedmiot Accounting in English w języku angielskim w formie 15 godzin zajęć praktycznych oraz Financial in English w wymiarze 15 godzin wykładowych i 15 godzin zajęć praktycznych, które ukierunkowane są na zwiększenie liczby zajęć w formie praktycznej, a ponadto stanowi to realne rozszerzenie dotychczasowej oferty w module przedmiotów specjalistycznych do wyboru II i III w miejsce przedmiotu, który pierwotnie był planowany do realizacji w formie Accounting and Financial in English w wymiarze 30 godzin wykładowych. Powyższe rozwiązania także zostały zasugerowane przez pracodawców podczas konsultacji społecznych oraz spotkań z pracodawcami i przedstawicielami Uczelni zagranicznych.</p>
3.	Pogłębienie wpływu możliwej współpracy zawodowej i dydaktycznej z zagranicznymi partnerami oraz mobilności międzynarodowej studentów i nauczycieli akademickich na koncepcję kształcenia na ocenianym kierunku.	<p>Po okresie pandemii COVID -19 od 2022 roku zintensyfikowano poziom współpracy zagranicznej z partnerami Uczelniami z Koszyc, ukierunkowanej na rozwój koncepcji kształcenia zawodowego i dydaktycznego. Wizyta dziekana Wydziału Nauk Technicznych i Ekonomicznych oraz dziekana Wydziału Nauk Społecznych i Humanistycznych na Słowacji w październiku 2022 r. miała swoje bezpośrednie implikacje w nawiązaniu współpracy dydaktycznej i naukowej pomiędzy Uczelniami oraz poprawie mobilności międzynarodowej studentów i nauczycieli akademickich. Efektem zacieśniania współpracy pomiędzy Uczelniami, w kontekście współpracy zawodowej i dydaktycznej, było zaproszenie przedsiębiorców z subregionu tarnobrzeskiego oraz władz samorządowych oraz Uczelni w styczniu bieżącego roku na Radę Wydziału, podczas której omawiano realne możliwości współpracy z partnerami zagranicznymi w kierunku umiędzynarodowienia kształcenia praktycznego. Dyskusja poprzedzona była wykładami Gości z zagranicy, skierowanymi do zaproszonych pracodawców i studentów.</p>

		<p>W debacie otwartej, w której uczestniczyli partnerzy ze Słowacji, pracodawcy z subregionu tarnobrzeskiego, władze samorządowe przeprowadzono dyskusję na temat aktywnego rozwoju kształcenia praktycznego na kierunkach ekonomicznych w kontekście lokalnego, regionalnego rynku pracy i współpracy w ramach Euroregionu Karpackiego. Przedstawiono koncepcję kształcenia na kierunku finanse i rachunkowość oraz ekonomii menedżerskiej, w tym ofertę przedmiotów przygotowanych w języku angielskim pod względem współpracy zawodowej. Zaproszeni partnerzy, przedsiębiorcy poparli wprowadzone rozwiązania dotyczące poszerzenia oferty zajęć i zasugerowali, aby upraktynić je, co może przyczynić się do wzrostu zainteresowania nimi przez studentów oraz rozwoju umiejętności praktycznych i kompetencji zawodowych. Partnerzy zagraniczni zaproponowali zintensyfikowanie współpracy naukowej pomiędzy naszymi Uczelniami, której efektem będzie udział Pracowników w/w Uczelni w Międzynarodowej Konferencji Naukowej 21-23 września 2023 r. Dalszym etapem będą wizyty studyjne pracowników i studentów na Słowacji w IV kwartale 2023 r., które wpłyną na poziom mobilności międzynarodowej studentów i nauczycieli akademickich oraz koncepcję kształcenia praktycznego. Wprowadzone zmiany wpłynęły na wybór przedmiotów Finance and English oraz Business and management przez studentów. Planuje się cyklicznie co roku realizowane i rozwijanie tej formy współpracy i aktywności międzynarodowej.</p>
4.	Przygotowanie studentów w toku nauczania języka angielskiego do egzaminu z języka biznesowego.	<p>Wydział podejmuje wiele działań zmierzających do przygotowania studentów do egzaminu z języka biznesowego. Podczas nauczania języka angielskiego zintensyfikowano poziom kształcenia z wykorzystaniem metod aktywizujących studentów do rozwoju kompetencji miękkich ukierunkowanych na zagadnienia biznesowe. Wprowadzono pracę na dokumentach finansowych, które pozwalają na rozwój umiejętności praktycznych służących weryfikacji, analizie danych w języku angielskim. Wprowadzone rozwiązania stanowią praktyczny wkład w rozwój umiejętności i kompletacji językowych, przygotowujący studentów do egzaminu z języka biznesowego. Ponadto studenci zapraszani są na spotkania z przedstawicielami firm zagranicznych prowadzących działalność biznesową w subregionie tarnobrzeskim np. pracownikami SK Nixilis, gdzie mają możliwość bezpośredniego kształcenia swoich umiejętności</p>

		<p>językowych podczas konwersacji biznesowych. Z kolei w ramach Akademii Menedżera i Finansisty prezentowane były wyniki badań przez pracowników Wydziału i studentów dotyczących Oceny jakości usług Banku Spółdzielczego w Tarnobrzegu w formie tłumaczenia symultanicznego w języku angielskim, przy wsparciu merytorycznym uczelnianego lektora, co stanowiło kolejne rozwiązanie ukierunkowane na wspieranie komunikacji w języku biznesowym. Ponadto studenci mogą korzystać z bezpłatnych zajęć z języka angielskiego oferowanych przez Uczelnię, które dodatkowo rozwijają umiejętności z zakresu komunikacji biznesowej. Dodatkową formę wsparcia stanowią konsultacje indywidualne z lektorem.</p>
5.	<p>Podjęcie akcji promującej współpracę międzynarodową. Zaleca się zatem organizację spotkań ze studentami, którzy brali udział w programie Erasmus+, dzięki czemu studenci ocenianego kierunku mieliby możliwość dowiedzenia się o zaletach tego programu od swoich rówieśników. Zaleca się organizację spotkań z pracodawcami, dzięki którym przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego mieliby możliwość przekazywania studentom informacji o walorach posiadania umiejętności lingwistycznych.</p>	<p>Wydział zgodnie z zaleceniami Polskiej Komisji Akredytacyjnej realizuje intensywnie promocję współpracy międzynarodowej wieloaspektowo tj. poprzez uczelnianego koordynatora Erasmus+, spotkania z pracodawcami, eventy, debaty z zagranicznymi Gośćmi. Organizowane są spotkania poprzez uczelnianego koordynatora Erasmus+, na których przedstawiane są zalety i korzyści z udziału w programie. Co roku dziekan w październiku przedstawia studentom różne formy wsparcia, w tym informacje na temat możliwości skorzystania z programu Erasmus+ podając linki do zapoznania się z programem zamieszczone na stronie PUZ. Studenci mieli możliwość uzyskania informacji na temat zalet programu Erasmus+ np. podczas wyjazdu na Carpathia Startup Fest w Rzeszowie 2023 r., gdzie byli uczestnikami spotkań otwartych studentami z różnych Uczelni i mieli możliwość zebrać informacje na temat korzyści z programu Erasmus+. Ponadto studenci spotykają się podczas Kubka Biznesu z uczniami szkół średnich np. z Nowej Dęby, Stalowej Woli, Tarnobrzega, którzy uczestniczyli w programie Erasmus+. Cyklicznie realizowane są spotkania z pracodawcami i przedstawicielami otoczenia biznesu, gdzie podczas wykładów 2022 r., Akademii Menedżera (2022 r.), Akademii Finansisty (2023r.), Uczelnianego Kubka Biznesu (2022 r., 2023 r.), Sympozjum biznesowo-naukowego (2023r.), Targów Pracy (2023 r.), wizyt studyjnych w RARR, PZU, Urzędzie Skarbowym mają możliwość bezpośredniego kontaktu z pracodawcami podczas, których przekazywane są studentom informacje o walorach posiadania umiejętności lingwistycznych i możliwości podjęcia pracy.</p>

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Uczelnia podejmuje liczne działania wspierające studentów, takie jak pomoc osobom z niepełnosprawnościami, wspieranie w procesie uczenia się, rozwoju naukowym, kreowaniu studenckich postaw przedsiębiorczych, bezpośrednim kształceniu w środowisku pracodawców, pomoc we wchodzeniu na rynek pracy, umożliwianie kontynuowania kształcenia na drugim stopniu, popularyzowaniu i rozwijaniu różnych form aktywności sportowej, wolontarystyczne oraz organizacyjnej.

Na Wydziale przyjęto model interaktywnego wsparcia studentów w procesie uczenia się, od rozpoczęcia studiów po współpracę z absolwentami. Dziekan powołuje dwóch opiekunów roku rekomendowanych i cieszących się uznaniem wśród studentów, jeden z nich koncentruje się na wsparciu procesu dydaktyczno-naukowego rozwoju, drugi - posiadający wieloletnie doświadczenie zawodowe w pomocy, doradztwie w obszarze rozwijania umiejętności praktycznych i kompetencji zawodowych. Temu służą cykliczne comiesięczne spotkania studentów z opiekunami oraz z dziekanem Wydziału. Częstą praktyką są indywidualne spotkania, rozmowy telefoniczne, maile ze studentami, które mają na celu rozwiązanie zgłaszanych spraw przez opiekunów. Dodatkowo, każdy ze studentów może korzystać z bezpłatnych konsultacji z nauczycielami akademickimi podczas ich dyżurów na Uczelni. Przedmiotem konsultacji jest uzupełnienie wiedzy, pomoc w nabyciu umiejętności rozwiązywania zadań, przeprowadzenie diagnozy problemu np. z wykorzystaniem diagramu Ishikawy i inne. Ważną kwestią jest popularyzowanie wśród studentów bezpłatnej uczelnianej oferty sześciu języków obcych i kształcenia praktycznego posługiwania się nimi w przyszłej pracy zawodowej. Studenci zachęceni są także do podjęcia aktywności naukowej z pełnym wsparciem opiekunów kół naukowych, a także opiekunów roku. Seminarzyści zapraszani są do udziału w Wydziałowych Seminariach Naukowych oraz do udziału w różnych eventach rozwijających dodatkowe umiejętności praktyczne i kompetencje społeczne (np. współorganizowanie spotkań z pracodawcami, akademii, aktywny udział w debatach z przedstawicielami otoczenia biznesu i inne).

Pomoc osobom z niepełnosprawnościami reguluje Regulamin Wsparcia Osób Niepełnosprawnych w PUZ w Tarnobrzegu. Zasady i formy wsparcia studentów znajdują się na stronie internetowej Uczelni. Dokument ten zawiera informacje o kryteriach i trybie udzielania wsparcia na zadania związane z zapewnieniem warunków pełnego udziału studentów z niepełnosprawnościami w procesie rekrutacji i studiowania.

Wsparcie dla osób z niepełnosprawnością obejmuje tworzenie odpowiednich warunków oraz właściwej organizacji procesu dydaktycznego, takich jak np. korzystanie z asystenta osoby niepełnosprawnej, indywidualnego instruktora dydaktycznego dostosowanego do potrzeb i możliwości studenta. Aby umożliwić wyrównanie szans osobom z niepełnosprawnością, student ma możliwość wnioskowania do Rektora o dodatkowe wsparcie Pełnomocnika Rektora ds. osób z niepełnosprawnych.

Pracownicy dydaktyczni mają możliwość uczestnictwa w szkoleniach dotyczących integracji i pracy z osobami niepełnosprawnymi. Pracownicy dydaktyczni, na których zajęcia uczęszczają osoby o niepełnosprawnością, dostosowują materiały dydaktyczne do potrzeb studentów z różnymi rodzajami i stopniami niepełnosprawności. Przykładowo, dla osób słabowidzących (np. wielkość czcionki). Uczelnia wypożycza niezbędny sprzęt służący do właściwego realizowania procesu kształcenia. W celu dostosowania procesu uczenia się do indywidualnych potrzeb student z

niepełnosprawnością ma możliwość: preferencyjnego korzystania z zasobów bibliotecznych, dostępu do wyznaczonych miejsc parkingowych, bezpłatnej konsultacji psychologicznej oraz wsparcia duchowego – informacje na stronie internetowej Uczelni.

W Uczelni aktywnie współpracuje ze studentami z niepełnosprawnościami Rektor Uczelni, który powołał pełnomocnika ds. osób niepełnosprawnych. Informacje dotyczące sposobów wspierania osób niepełnosprawnych dla kandydatów na studia publikowane są na stronie internetowej Uczelni.

Budynek Uczelnia wraz z infrastrukturą komunikacyjną jest przystosowany do potrzeb dla osób z niepełnosprawnością poruszających się wózkach inwalidzkich i posiada oznaczone znakami poziomymi i pionowymi miejsca parkingowe dla tych osób, łatwy dojazd do budynku również dla większych pojazdów, windę, przystosowane toalety, odpowiednio przystosowane pomieszczenia, podjazd dla wózków. W godzinach otwarcia Wydziału jest obecny personel techniczny służący pomocą studentowi i opiekunom osoby niepełnosprawnej. W okresie od 2018/2019 do semestru zimowego 2022/2023 studiowało w WNTiE kilkadziesiąt osób z orzeczeniem o niepełnosprawności, a na kierunku *Finanse i rachunkowość* kilkanaście osób. Dodatkowo Uczelnia umieszcza informacje dotyczące wsparcia finansowego (kredyty studenckie, bezzwrotne świadczenia, zapomogi, stypendia) na bieżąco na stronie internetowej Uczelni.

Zgodnie z Regulaminem studiów Uczelni, w zależności od rodzaju niepełnosprawności, student może starać się o zmianę warunków uczestnictwa w zajęciach, możliwość używania komputera na zajęciach, zmianę formy egzaminów i zaliczeń dostosowaną do możliwości studenta, w tym wydłużenie czasu pisania testu, kolokwium do 60%, zmianę warunków uczestnictwa w zajęciach, indywidualną organizację studiów, uczestnictwo w zajęciach asystenta osoby niepełnosprawnej, wykonanie materiałów dydaktycznych w formie dostosowanej do jego potrzeb i możliwości, np. druk powiększony oraz o możliwość zadawania materiału w mniejszych częściach. Studentom niepełnosprawnym Uczelnia stwarza możliwość używania urządzeń rejestrujących dźwięk lub dźwięk i obraz oraz indywidualną organizację toku studiów.

Dodatkowo studenci niepełnosprawni, którzy ubiegają się o przyjęcie na studia w PUZ, są zwolnieni z opłaty rekrutacyjnej na studia, a także na podstawie umowy z firmą ubezpieczeniową, która ubezpiecza studentów od nieszczęśliwych wypadków, studenci z orzeczeniem o niepełnosprawności nie ponoszą kosztów ubezpieczenia.

Każdy student z niepełnosprawnością posiadający orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, studiujący w Uczelni może ubiegać się o stypendium dla osób niepełnosprawnych, jak również o pozostałe stypendia tj. stypendium socjalne oraz stypendium Rektora, na zasadach wynikających z Regulaminu świadczeń dla studentów.

Studenci ze znacznym stopniem niepełnosprawności ubiegać się mogli o uzyskanie pomocy asystenta studenta niepełnosprawnego. Wszelką pomoc dla studentów z niepełnosprawnościami, zarówno w procesie edukacji, jak i innych spraw związanych z niepełnosprawnością, świadczy Pełnomocnik Rektora ds. Osób Niepełnosprawnych.

Zapisy o wyrównywaniu szans osób z niepełnosprawnościami w dostępie do edukacji zawarte są w: Regulaminie studiów, Wewnętrznym systemie zapewnienia jakości kształcenia oraz Regulaminie świadczeń dla studentów Państwowej Uczelni Zawodowej im. prof. Stanisława Tarnowskiego w Tarnobrzegu. W Uczelni obowiązuje regulamin przyznawania wsparcia oraz dysponowania środkami z Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych w ramach dotacji na zadania związane ze stwarzaniem studentom będącym osobami niepełnosprawnymi warunków do pełnego udziału w procesie kształcenia w PUZ. System pomocy materialnej dla studentów, określony w Regulaminie świadczeń dla studentów Uczelni, obejmuje m.in. stypendium dla osób niepełnosprawnych.

Uczelnia zapewnia wszechstronne wsparcie instytucjonalne dotyczące wielu aspektów i potrzeb studentów. Mogą oni kontaktować się z wykładowcami, opiekunem roku lub dziekanem Wydziału. Wsparcie ze strony wykładowców odbywa się między innymi poprzez organizację godzin konsultacji. Student może nawiązać również kontakt mailowy z pracownikami lub za pomocą platform edukacyjnych. Lista terminów konsultacji dostępna jest w Systemie CloudA, a także wywieszona jest na tablicach ogłoszeniowych.

Do form wsparcia dla studentów można także zaliczyć indywidualną organizację studiów, dającą szansę na częściowo indywidualne planowanie zajęć. Regulamin studiów umożliwia studentom otrzymanie zgody dziekana na indywidualną organizację studiów i dotyczy takich sytuacji jak: cięża, opieka nad dzieckiem, niepełnosprawność lub w innych szczególnie uzasadnionych przypadkach.

W Uczelni realizowany jest program „Legii Akademickiej” od 2017 roku, czyli od początku projektu – przygotowanego i zrealizowanego wspólnie przez Ministerstwo Obrony Narodowej i Ministerstwo Edukacji i Nauki, Uczelnia aktywnie włącza się w szkolenie wojskowe studentów – ochotników.

Udział w programie Legia Akademicka umożliwia studentom nabycie wiedzy i umiejętności praktycznych niezbędnych tak w sferze cywilnej, jak i służb mundurowych, w szczególności wojska. Uczestnictwo w projekcie na każdym jego etapie jest dobrowolne i ewentualna rezygnacja nie pociąga za sobą żadnych negatywnych skutków.

Istotną formą wsparcia studentów są stypendia. Student może skorzystać z następujących rodzajów stypendiów: stypendium socjalne, stypendium dla osób niepełnosprawnych oraz stypendium Rektora, będące formą uznania za osiągnięte wyniki w nauce. Istnieje też możliwość wnioskowania o zapomogę dla studenta, która jest formą jednorazowej pomocy w szczególnych wypadkach lub sytuacjach losowych. Szczegółowe informacje umieszczone są na stronie internetowej Uczelni.

Studenci poza tradycyjnymi formami wsparcia, mają możliwość korzystania m.in. z nagród Rektora (Zarządzenie Rektora) za najlepszą pracę dyplomową.

Pierwszą instancją przyjmującą zgłoszenia o wszelkich problemach i zapytaniach są opiekunowie roku.

W dziekanacie pracuje jedna osoba na pełen etat, która cyklicznie poszerza i aktualizuje wiedzę oraz rozwija swoje kompetencje zawodowe. W pracy dziekanatu wykorzystywane są systemy informatyczne (system CloudaA). System ten umożliwia studentom dostęp do ich wyników nauki, otrzymywanie informacji o płatnościach i osiągnięciach naukowych oraz przeglądanie programów studiów. Dodatkowo istnieje możliwość komunikacji z wykładowcami i uczestnikami danych zajęć. Raz w roku przeprowadzane jest badanie ankietowe wśród studentów, dotyczące oceny pracy pracowników administracji.

Regulamin pracy opiera się na Prawie o szkolnictwie wyższym i nauce oraz stosowanych rozporządzeniach w sprawie sposobu zapewnienia w Uczelni bezpiecznych i higienicznych warunków pracy i kształcenia oraz zasady dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy, w tym bezpieczeństwa i higieny pracy.

Studenci uwrażliwiani są w programie zajęć z BHP na tematy z zakresu BHP, studenci rozpoczynający studia w Uczelni są zaznajamiani m. in. z tematyką równego traktowania bez względu na płeć, wiek, niepełnosprawność, rasę, religię, narodowość, przekonania polityczne, przynależność związkową, pochodzenie etniczne, wyznanie, orientację seksualną, zakazem dyskryminacji pośredniej i bezpośredniej oraz molestowania seksualnego, mobbingu. W ramach prewencji szkolenie obejmuje pouczenie o zakazie palenia tytoniu oraz e-papierosów, zakazie przychodzenia na teren Uczelni w stanie po spożyciu alkoholu, środków psychoaktywnych oraz spożywania ich na terenie Uczelni,

zakazie wnoszenia na teren Uczelni przedmiotów i materiałów niebezpiecznych takich jak broń i broń gazowa oraz pneumatyczna, noży, paralizatorów, petard i fajerwerków.

Problematyka antymobbingowa jest w Uczelni regulowana prawem wewnętrznym w Regulaminie Pracy oraz Zarządzenie Rektora nr 95/2019 z dnia 16 października 2019 r. w sprawie Procedury przeciwdziałania mobbingowi i dyskryminacji w Państwowej Uczelni Zawodowej im. prof. Stanisława Tarnowskiego w Tarnobrzegu, a antydyskryminacyjna w KP.

Studenckim organem działającym w Uczelni jest Uczelniana Rada Samorządu Studentów. Jej przedstawiciele działają i reprezentują studentów przed władzami uczelnianymi. Rolą URSS jest między innymi aktywny udział w pracach Senatu, popularyzowanie różnych form aktywności wolontarystycznej i naukowej. Funkcjonowanie samorządu oparte jest na zasadach opisanych w Regulaminie Samorządu Studentów.

W Państwowej Uczelni Zawodowej im. prof. Stanisława Tarnowskiego w Tarnobrzegu funkcjonuje Samorząd Studencki. Uczelniana Rada Samorządu Studentów współdecyduje m.in. o: regulaminie studiów, kryteriach oceny nauczyciela akademickiego. Rada kieruje przedstawicielemi studentów do komisji senackich oraz do organów powołanych przez Rektora realizujących zadania w obszarach kształcenia, jakości kształcenia, obsługi studentów, postępowania dyscyplinarnego, finansów i systemów, regulaminów itp. Działalność obejmuje np. wspieranie działalności studenckiej w zakresie wspierania inicjatyw naukowych, kulturalnych, turystycznych, gospodarczych i sportowych studentów. URSS decyduje o podziale środków na funkcjonowanie kół naukowych i inne cele studenckie. Ponadto realizuje projekty o charakterze edukacyjnym, kulturowym, integracyjnym i rozrywkowym. Do tych projektów wpisują się działania zewnętrzne mające wpływ na rozwój samorządności studentów takie jak: udział w Forum Uczelni Podkarpackich, podpisanie porozumienia Samorządów Studenckich podkarpackich uczelni zawodowych w Jarosławiu, udział w Konferencji Parlamentu studentów RP w Zakopanem, udział w Zjeździe Sprawozdawczo – Wyborczym Forum Akademii Nauk Stosowanych PSRP w Nowym Targu.

Do działań wewnątrz Uczelni wpisuje się aktywność Samorządu Studenckiego w Radzie Uczelni i Senacie, jak również w komisjach działających na Uczelni takich jak: Komisja Stypendialna i Odwoławcza Komisja Stypendialna, Uczelniana Komisja do Spraw Jakości Kształcenia, Rady Wydziałów.

Członkowie Samorządu Studenckiego aktywnie współpracują z Władzami Uczelni w zakresie promocji Uczelni, współpracują z Organizacjami Studenckimi przy ważnych akcjach charytatywnych jak i profilaktycznych. Angażują się w sprawy studenckie i starają się spełnić oczekiwania studentów.

W Państwowej Uczelni Zawodowej im. prof. Stanisława Tarnowskiego w Tarnobrzegu działa 9 organizacji studenckich, w tym 7 kół naukowych, umożliwiających studentom rozwój, dostosowany do ich indywidualnych potrzeb. Studenci kierunku finanse i rachunkowość działają w 3 z nich: Kole Naukowym Młodych Przedsiębiorców, Kole Naukowym Marketing & Quality Praxis oraz w Kole Naukowym Globtrotter, których cele i zadania wpisują się w kierunek i przypisane są do Wydziału Nauk Technicznych i Ekonomicznych. Uczelnia zapewnia członkom kół naukowych wsparcie finansowe i merytoryczne. Członkowie Kół poszerzają wiedzę, kompetencje i umiejętności z zakresu ekonomii, finansów, zarządzania, przedsiębiorczości, marketingu. Prowadzą własne badania, uczestniczą w konferencjach naukowych, warsztatach, wykładach. Współpracują z różnymi instytucjami finansowymi. Aktywnie biorą udział w projektach organizowanych przez Wydział Nauk Technicznych i Ekonomicznych między innymi: Akademii Finansisty, Akademii Menedżera, Akademii Maturzysty, SOS Matura, Akademia Maturzysty BIS, Uczelnianych Kubkach Biznesu itp.

Na terenie Uczelni działa Biuro Karier, powołane w celu świadczenia studentom szeroko rozumianego wsparcia w wejściu i efektywnym funkcjonowaniu na rynku pracy. Pełni funkcję informacyjną, doradczą i pośredniczącą dla studentów.

W porozumieniu z Wojewódzkim Urzędem Pracy w Rzeszowie – Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej - organizowane są dyżury doradców zawodowych oraz warsztaty z zakresu aktywnego poszukiwania pracy. Potwierdzeniem zdobytych umiejętności jest zaświadczenie o ukończeniu warsztatu.

We współpracy z Punktem Informacyjnym Funduszy Europejskich w Tarnobrzegu oraz Punktem Informacyjnym Funduszy Europejskich w Mielcu organizowane są spotkania online oraz stacjonarne na temat możliwości wsparcia z Funduszy Europejskich. Studenci mogą uzyskać informacje jak i gdzie szukać różnego rodzaju wsparcia nie tylko na rozwój przedsiębiorczości, ale także na podnoszenie kwalifikacji zawodowych.

W latach 2021-2023 zorganizowano 16 warsztatów, w których uczestniczyło 390 osób oraz 8 spotkań ze specjalistą ds. Funduszy Europejskich.

Biuro Karier współpracuje z Powiatowym Urzędem Pracy w Tarnobrzegu w zakresie organizacji Targów Pracy oraz aktywnie w nich uczestniczy. Biuro Karier bierze aktywny udział w Uczelnianych Kubkach Biznesu – inicjatywie łączącej przedsiębiorców, ludzi ze świata nauki oraz studentów, w ramach której odbywa się szereg pokazów i wykładów. Kubek Biznesu umożliwia nawiązywanie kontaktów i ich wymianę w relacji studenci-pracodawcy. Organizatorem spotkań jest Państwowa Uczelnia Zawodowa im. prof. Stanisława Tarnowskiego w Tarnobrzegu oraz Fundacja Kubek Biznesu.

Na stronie internetowej Uczelni na bieżąco umieszczane są informacje o ofertach pracy, stażach, kursach, warsztatach, konkurach oraz innych wydarzeniach.

Proces wsparcia i motywowania studentów realizowany jest w sposób ciągły przez pracowników dydaktycznych, Prorektora ds. kształcenia, władze Wydziału, opiekunów lat, opiekunów praktyk zawodowych oraz ze strony organizacji studenckich.

Po zakończeniu każdego semestru studiów prowadzący są oceniani przez studentów.

W doskonaleniu procesu nauczania stosowane jest również hospitowanie nauczycieli akademickich, które odbywa się zgodnie z zaktualizowanym w 2023 roku harmonogramem. Dziekan sporządza semestralny plan hospitacji pracowników prowadzących zajęcia. Każdy nauczyciel akademicki powinien być hospitowany przynajmniej raz w okresie, któremu odpowiada ocena okresowa nauczyciela.

Dziekan Wydziału cyklicznie prowadzi konsultacje wśród pracowników i studentów na temat przebiegu procesu dydaktycznego oraz proponowanych zmian dotyczących realizacji zajęć dydaktycznych i praktyk zawodowych, a także dodatkowych zajęć realizowanych w formie wizyt studyjnych. Działania te ukierunkowane są na skuteczniejsze osiągnięcie efektów uczenia się, a także wzrostu poziomu satysfakcji z kształcenia się na kierunku Finanse i rachunkowość.

Zalecenia i opis realizacji dotyczące kryterium 8 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą prezentuje tabela 18.

Tabela 18. Zalecenia i opis realizacji dotyczące kryterium 8 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę.

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 8 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	Zaleca się podjęcie działań promocyjnych na temat działalności i oferty Biura Karier oraz promocję działalności kół naukowych.	<p>Uczelnia zintensyfikowała promocję działalności i ofert Biura Karier zarówno w środowisku akademickim, jak również na zewnątrz w otoczeniu społeczno-gospodarczym i edukacyjnym. Cyklicznie organizowane są przez dziekana Wydziału spotkania ze studentami na początku każdego semestru (zimowego i letniego), na których prezentowana jest aktualna oferta Biura Karier, ponadto sukcesy poszczególnych kół naukowych w aspekcie rozwoju naukowego i organizacyjnym oraz woluntarystycznym. Nawiązano aktywną współpracę z Wojewódzkim Urzędem Pracy w Rzeszowie – Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w celu zaoferowania studentom dyżurów doradców zawodowych. Ponadto organizowane są warsztaty z zakresu aktywnego poszukiwania pracy. Z kolei z Punktem Informacyjnym Funduszy Europejskich w Tarnobrzegu oraz Punktem Informacyjnym Funduszy Europejskich w Mielcu organizowane są spotkania online oraz stacjonarne na temat możliwości wsparcia z Funduszy Europejskich.</p> <p>W ramach Dni Otwartych Uczelni promowana jest działalność Biura Karier – w tym na temat aktywności szkoleniowej (w trzech ostatnich latach przeprowadzono 16 szkoleń dla studentów). Równoległe promowana jest aktywność publikacyjna trzech kół naukowych działających na Wydziale oraz działalność organizacyjna na rzecz przygotowania eventów, spotkań z pracodawcami, Akademii Menedżera i Finansisty, pomoc w popularyzowaniu i promocji SOS MATURY, Akademii Maturzysty, Akademii Maturzysty BIS, woluntarystyczny udział w eventach wspierających osoby z niepełnosprawnością oraz akcje charytatywne na rzecz lokalnej społeczności „Biegamy i Pomagamy” 1-6.06.2023 r. Kolejny wymiar zewnętrznej promocji aktywności Biura Karier i kół nauk realizowany był w ramach Uczelnianego Kubka Biznesu w 2022 r., 2023 r., a także podczas wyjazdów promocyjnych do szkół średnich. Symposium biznesowo-naukowe zorganizowane 22.06.2023 r. posłużyło do prezentacji wyników badań w formie wygłoszonych referatów przez studentów z kół naukowych, a także prezentacji działalności Biura Karier. Innym miejscem promocji i rozwoju naukowego są cykliczne konferencje naukowe np. 24-25.05.2023 r. w WSiLiZ w Rzeszowie.</p>

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Głównym kanałem udostępniania aktualnych informacji jest strona internetowa Uczelni: www.puz.tarnobrzeg.pl. Intuicyjna konstrukcja strony ułatwia dostęp do publikowanych treści, lokowanych w tematycznych zakładkach.

Wśród miejsc dostępu dla poszczególnych grup interesariuszy znajduje się zakładka *UCZELNIA* zawierająca prezentację PUZ w Tarnobrzegu oraz między innymi informacje dotyczące wydziałów i jakości kształcenia. Osoby zainteresowane podjęciem studiów w zakładce *DLA KANDYDATÓW* znajdują niezbędne wskazówki: jak przejść proces rejestracji internetowej, aplikować na wybrane kierunki studiów oraz zasoby informujące o zasadach rekrutacji na dany rok akademicki, kalendarz rekrutacyjny, wymagane dokumenty, opłaty i stypendia. Zakładka *DLA STUDENTÓW* zawiera informacje związane z działalnością samorządu studenckiego, organizacji studenckich, Biura Karier, stypendiów, kredytu studenckiego, zasad ubezpieczenia, praktyk oraz wsparcia dla osób z niepełnosprawnością i wsparcia psychologicznego dla studentów. To również miejsce, gdzie Dziekanaty udostępnią informacje dotyczące organizacji roku akademickiego, sesji egzaminacyjnej, zasad dyplomowania i wzory podań w sprawach studenckich. Informacje publikowane dla absolwentów i pracowników Uczelni znajdują się w zakładkach z nazwami dedykowanymi tym grupom. Ponadto architektura strony internetowej ułatwia sprawną nawigację w układzie kaskadowym i daje możliwość zapoznania się z ofertą kształcenia, charakterystyką poszczególnych kierunków studiów, polecanymi miejscami na Uczelni, Akademickim Centrum Kształcenia Praktycznego. Bieżące wydarzenia i komunikaty udostępniane są w module aktualności.

Biuletyn Informacji Publicznej PUZ w Tarnobrzegu zapewnia otwarty dostęp do informacji związanej z działalnością Uczelni. Stanowi kluczowe źródło przekazu treści informacyjnych dotyczących programów studiów, zasad i trybu przyjmowania na studia, świadczeń dla studentów, opłat, wzorów dokumentów ukończenia studiów oraz innych istotnych informacji objętych wymogami prawa w zakresie ich udostępnienia.

Internetowy System Obsługi Studiów CloudA, którego pełne uruchomienie nastąpiło 1 października 2022 r., to narzędzie umożliwiające Uczelni skuteczne przekazywanie informacji dedykowanych studentom, osobom prowadzącym zajęcia i innym pracownikom za pomocą platformy online. To również wielopoziomowy system zarządzania Uczelnią, publikacji aktów prawnych i planów zajęć, obsługi toku studiów, realizacji wymogów programów studiów, weryfikacji efektów uczenia się, procesu dyplomowania, przyznawania świadczeń studentom. Nowoczesna struktura systemu CloudA umożliwia bezpieczne korzystanie z jego zasobów wszystkim użytkownikom, posiadającym do niego nadany przez administratorów dostęp. To także narzędzie do przekazu informacji za pomocą danych wprowadzonych przez użytkowników (adres email, numer telefonu).

Integralną częścią CloudA jest *System Internetowej Rekrutacji Kandydatów (SIRK)* to narzędzie wykorzystywane przez Uczelnię do efektywnego zarządzania procesem rekrutacji. Ten system umożliwia przeprowadzenie całości procesu rekrutacyjnego online, od rejestracji danych, aplikacji na wybrane kierunki, składanie podań i wymaganych dokumentów, po publikację wyników i dokonywanie zgłoszeń do Uczelni. SIRK umożliwia bieżącą komunikację z kandydatami oraz zapewnia dostęp do informacji związanych z rekrutacją.

Tradycyjnym źródłem przekazu informacji pozostają tablice informacyjne, które znajdują się w budynkach Uczelni przy ulicy Sienkiewicza 50 i Wyszyńskiego 10. Ponadto bieżące informacje są przekazywane przez Samorząd Studencki, opiekunów lat studiów, starostów i grupowych.

Platforma MS Microsoft 365 Teams, Skype, Zoom to również kanały informacji i komunikacji, z których Uczelnia korzysta realizując zadania organizacyjne, szkoleniowe i edukacyjne w kontaktach z różnymi interesariuszami.

Uczelnia ponadto wykorzystuje media społecznościowe (Facebook, Instagram) jako skuteczne narzędzia przekazywania informacji, komunikowania się ze społecznością akademicką oraz zwiększanie swojego zasięgu. Dzięki tej formie regularnie publikowane aktualności, informacje o wydarzeniach, konferencjach, oferta kształcenia, prezentacja poszczególnych kierunków studiów mogą dotrzeć do kandydatów, studentów, pracowników i społeczności lokalnej.

Ważnym źródłem informacji o Uczelni są jej absolwenci, partnerzy oraz media lokalne. Ich pozytywne opinie, wsparcie i relacje wpływają na zwiększenie zainteresowania ofertą i działalnością wśród przyszłych studentów i budowanie mocnych relacji z otoczeniem.

PUZ w Tarnobrzegu realizuje procedurę upowszechniania i aktualizowania informacji dotyczących Uczelni jako kluczowe zadanie w zapewnieniu jakości kształcenia i budowaniu zaufania, transparentności działań, pozytywnego wizerunku i spełnienia wymogów społeczeństwa informacyjnego.

Zalecenia dotyczące kryterium 9 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeżeli dotyczy).

Brak zaleceń w raporcie z wizytacji dokonanej w dniach 4 i 5 czerwca 2018.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Polityka jakości obejmuje system zapewnienia jakości kształcenia, którego cele sprowadzają się do stałego monitorowania jakości kształcenia w Uczelni, poprzez stworzenie mechanizmów zarządzania i permanentnego doskonalenia systemu, a także wypracowania procedur zapewniania jakości kształcenia, służących podnoszeniu poziomu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych studentów.

Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia został wprowadzony uchwałą nr 15/2007 Senatu Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. prof. Stanisława Tarnowskiego w Tarnobrzegu z dnia 26 marca 2007 roku. W ramach jego systematycznej ewaluacji, doskonalenia oraz dostosowania do obowiązujących przepisów prawa, dokument był wielokrotnie aktualizowany. Obecnie od 1 października 2022 obowiązuje WSZJK, wprowadzony uchwałą Senatu nr 8/2022 z dnia 22 czerwca 2022 roku w sprawie wprowadzenia Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia.

W celu usprawnienia procesów związanych z zapewnieniem jakości kształcenia Pełnomocnik ds. Jakości Kształcenia prowadzi stronę internetową, na której udostępnia najważniejsze dokumenty związane z WSZJK, pod adresem: <https://puz.tarnobrzeg.pl/jakosc-ksztalcenia>.

Nadzór merytoryczny, organizacyjny i administracyjny nad kierunkami studiów, w tym również nad kierunkiem finanse i rachunkowość jest regulowany przez dokumenty wewnętrzne Uczelni, w tym: Statut Państwowej Uczelni Zawodowej im. prof. Stanisława Tarnowskiego w Tarnobrzegu,

Regulamin Organizacyjny, Regulamin Studiów, Uchwały Senatu, Zarządzenia Rektora oraz wynika z regulacji Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia.

Rektor sprawuje nadzór nad funkcjonowaniem i doskonaleniem wewnętrznego systemu zapewnienia jakości poprzez powołanie Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia oraz Pełnomocnika Rektora ds. Jakości Kształcenia. Przewodniczącym Komisji jest Prorektor ds. Kształcenia. Uczelniana Komisja ds. Jakości Kształcenia przygotowuje coroczne raporty analizujące i oceniające jakość kształcenia (m.in. w zakresie procesu kształcenia, infrastruktury i zasobów edukacyjnych, udziału interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w pracach dotyczących jakości kształcenia, aktów prawnych regulujących kształcenie i sprawy socjalne, wyrównywania szans edukacyjnych osób niepełnosprawnych, warunków i sposobów podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia, informacji na temat kształcenia i ich upowszechnianie, badania losów absolwentów, oceny wsparcia studentów, oceny polityki jakości, projektowania, zatwierdzania, monitorowania, przeglądu i doskonalenia programów studiów).

Z kolei zakres obowiązków Pełnomocnika obejmuje m.in.: działania o charakterze koncepcyjnym i organizacyjnym, zmierzające do zapewnienia i podnoszenia jakości kształcenia. Działania te dotyczą m.in. współdziałania z Prorektorem ds. Kształcenia, Dziekanami i Radami Wydziałów przy opracowywaniu strategii rozwoju oferty dydaktycznej Uczelni, współpracy w ramach opracowywania zasad zatwierdzania, monitorowania oraz systematycznego i kompleksowego przeglądu programów studiów. Zakres obowiązków Pełnomocnika dotyczy również współpracy z Biurem Karier i Spraw Studenckich w zakresie planowania strategicznego, rozwijania i zarządzania systemem analiz, badań oraz ewaluacji Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia. Do zadań Pełnomocnika Rektora ds. Jakości Kształcenia należą również: tworzenie projektów procedur, uchwał i zarządzeń dotyczących zapewnienia i doskonalenia Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia, sporządzanie raportów na podstawie wyników ankiet oraz ich analiza, opracowywanie dokumentów, raportów i analiz dotyczących jakości kształcenia, sporządzanie sprawozdania z funkcjonowania Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia wraz z wnioskami służącymi jego stałemu doskonaleniu, nadzór nad prawidłowym przebiegiem realizacji procesu dydaktycznego w zakresie planowej realizacji zajęć.

Bezpośredni nadzór merytoryczny nad jakością kształcenia na kierunku Finanse i rachunkowość od roku akademickiego 2023/2024 sprawuje Komisja ds. Jakości Kształcenia dla kierunku Finanse i rachunkowość, w skład której wchodzi zatrudnieni w Państwowej Uczelni Zawodowej im. prof. Stanisława Tarnowskiego w Tarnobrzegu nauczyciele akademicy, reprezentujący różne dyscypliny naukowe oraz osoby nie będące nauczycielami akademickimi,

Do zadań Komisji ds. Jakości Kształcenia dla kierunku Finanse i rachunkowość należy ocena jakości procesu kształcenia ze wszystkimi elementami składającymi się na realizację tego procesu, ze szczególnym uwzględnieniem następujących zagadnień: ocena procesu kształcenia (koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się); realizacja programu studiów (treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się); weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się (zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie); współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku; ocena infrastruktury i zasobów edukacyjnych wykorzystywanych w realizacji programu studiów oraz jego doskonalenie; ocena punktowego systemu rozliczania pracy studentów (punkty Europejskiego Systemu Transferu i Akumulacji ECTS); ocena warunków i

sposobów podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku, w tym ocena mobilności studentów.

Podstawą oceny skuteczności Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia był roczny raport Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia, a od 2023 roku będą również roczne raporty Komisji ds. Jakości Kształcenia dla danego kierunku.

Procedury, wymogi i zasady projektowania oraz zatwierdzania programu studiów zostały określone uchwałą Senatu nr 8/2022 z dnia 22 czerwca 2022 roku w sprawie wprowadzenia Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia, w rozdziale 3.3.10. Polityka jakości, zasady projektowania, zatwierdzania, monitorowania, przeglądu i doskonalenia programów studiów (<https://puz.tarnobrzeg.pl/jakosc-ksztalcenia>). W projektowaniu programu studiów udział biorą interesariusze wewnętrzni, tj. studenci, władze Uczelni, nauczyciele akademicy lub inne osoby prowadzące zajęcia, pracownicy administracyjni oraz interesariusze zewnętrzni i inne podmioty współpracujące w realizowaniu WSZJK. Przedstawiciele samorządu studentów są członkami Senatu, Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia, Komisji ds. Jakości Kształcenia dla kierunku Finanse i rachunkowość, Rady Wydziałowej, Rady programowej dla kierunku Finanse i rachunkowość. Interesariusze zewnętrznymi (pracodawcy, zakładowi opiekunowie praktyk, absolwenci, nauczyciele szkół średnich, praktycy zawodu) biorą udział w projektowaniu i modyfikowaniu programu studiów dzięki narzędziom wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia. Sugestie i postulaty interesariuszy zewnętrznych na temat programu studiów są zebrane w protokołach spotkań Rad Pracodawców oraz Rad Programowych dla danego kierunku studiów. Wiele informacji uzyskiwanych jest także w nieformalnych rozmowach z pracodawcami, praktykami zawodu i absolwentami kierunku. Dobrą praktyką jest organizowanie wspólnych spotkań poszczególnych komisji i rad, zapraszanie gości (interesariuszy zewnętrznych i nauczycieli praktyków zawodu). Pozwala to na wymianę zdań, dyskusję nad treściami i formami kształcenia na kierunkach studiów. Informacje i opinie przekazywane są podczas spotkań za pośrednictwem Dziekana, a także innych osób biorących udział w spotkaniach do poszczególnych komisji i rad. W projektowaniu programu studiów uwzględnione zostają wnioski wynikające z analizy zgodności efektów uczenia się z potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym rynku pracy oraz wnioski z analizy monitoringu karier zawodowych absolwentów Uczelni. Przykładem zakresu, form i wpływu interesariuszy jest opiniowanie przez Radę Pracodawców tematyki prac dyplomowych zgłoszonych do realizacji na kierunku Finanse i rachunkowość, realizowanie wybranych zajęć w formie wizyt studyjnych, np. udział w III edycji Carpathian Startup Fest 2023, udział studentów w Uczelnianych Kubkach Biznesu.

Zatwierdzanie programu studiów odbywa się w dwóch etapach. Najpierw Dziekan Wydziału projektowanego kierunku studiów przedkłada Rektorowi, zatwierdzony przez Radę Wydziału, wniosek o skierowanie pod obrady Senatu uchwały w sprawie programu studiów określonego kierunku, poziomu, profilu i formy wraz z załącznikiem w postaci programu studiów, a także opinię Rady Uczelnianej Samorządu Studenckiego dotyczącą programu studiów oraz uchwałę Rady Wydziału w sprawie zatwierdzenia programu studiów. Następnie Uchwałę w sprawie ustalenia programu studiów określonego kierunku, poziomu, formy i profilu kształcenia podejmuje Senat. Za zgodność programu studiów z wymaganiami określonymi w przepisach odpowiada Dziekan.

W Uczelni systematyczna ocena i doskonalenie programu studiów jest oparta o wyniki analizy miarodajnych oraz wiarygodnych danych i informacji poprzez stosowanie narzędzi Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia, w szczególności są to: Protokół z konsultacji z interesariuszami wewnętrznymi (zał. nr 10), Procedura pozyskiwania i przetwarzania informacji od

interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych dotyczących projektowania, realizacji i ewaluacji programu studiów (zał. nr 14), Kwestionariusz oceny jakości kształcenia – student (zał. nr 16), Kwestionariusz oceny jakości kształcenia – nauczyciel akademicki (zał. nr 17), Kwestionariusz oceny praktyki zawodowej (zał. nr 3), Protokół z hospitacji zajęć dydaktycznych (zał. nr 5), Protokół z hospitacji praktyk zawodowych (zał. nr 6), Protokół okresowej oceny poziomu przygotowania prac dyplomowych oraz recenzji dokonanych przez promotora i recenzenta pracy (zał. nr 7) oraz wnioski wynikające z raportu Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia, a od roku 2022/2023 raportu Komisji ds. Jakości Kształcenia dla danego kierunku, protokołów Rady programowej dla danego kierunku studiów (z kolei Rada Programowa korzysta m. in. z propozycji nowych opisów przedmiotów przekazanych przez nauczycieli akademickich realizujących określony przedmiot).

W przegląd programu studiów zaangażowani są interesariusze wewnętrzni i zewnętrzni kompetentni w danej dziedzinie, co zapewnia jego ocenę z uwzględnieniem różnych punktów widzenia i różnej perspektywy, co potwierdzają protokoły Rad programowych i Rad pracodawców, raport Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia. Cykliczna ocena i monitoring procesu kształcenia obejmuje koncepcje, cele kształcenia i efekty uczenia się; treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizację zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizację procesu nauczania i uczenia się; weryfikację osiągniętych przez studentów efektów uczenia się (zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie); współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programów studiów; ocenę infrastruktury i zasobów edukacyjnych wykorzystywanych w realizacji programów studiów oraz ich doskonalenie; ocenę punktowego systemu rozliczania pracy studentów, ocenę warunków i sposobów podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunkach. Czynności te prowadzone są zgodnie z procedurami określonymi w WSZJ, takimi jak procedura projektowania programu studiów, monitoring programów.

Monitoring programów studiów jest przeprowadzany w każdym roku akademickim. Do 30 marca nauczyciel akademicki opracowuje nowe opisy prowadzonych przedmiotów wraz z metodami oceniania studenta i metodami weryfikacji zakładanych efektów uczenia się z uwzględnieniem wyników ankiet z poprzedniego roku akademickiego, dotyczących prowadzenia zajęć dydaktycznych, w tym osiągania przez studentów założonych efektów uczenia się, analizy wytworów prac studentów wraz z egzaminem dyplomowym, opinii opiekunów praktyk studenckich w miejscu odbywania studenckich praktyk zawodowych, wyników badania karier zawodowych absolwentów i hospitacji zajęć. Koordynator przedmiotu wprowadza zmiany w sylabusie w zakresie zasad zaliczania i systemu oceniania, literatury, metod dydaktycznych, treści programowych, efektów przedmiotowych (zał. nr 18- zał. 1), a następnie przekazuje do Dziekana opisy przedmiotów do 30 marca. Członkowie Rady programowej **opiniują Sylabusy** dla danego kierunku studiów i z opinią tą zapoznaje się Rada Wydziału, **która** zatwierdza zmiany w programie studiów, w tym w opisie przedmiotów (w sylabusach) na nowy cykl kształcenia. Uchwałę w sprawie ustalenia programu studiów określonego kierunku, poziomu, formy i profilu kształcenia podejmuje Senat.

Wnioski z systematycznej oceny programu studiów są wykorzystywane do ustawicznego doskonalenia tego programu. Przykładowo od roku akademickiego 2021/2022 wprowadzono do programu studiów m.in. następujące zmiany:

- na wniosek studentów zwiększono liczbę godzin zajęć pracy własnej studentów w ramach przedmiotu: Programy finansowo księgowe specjalistyczne, Biznes plan/Plan marketingowy oraz Sprawozdawczość finansowa wg MSSF/Doradztwo podatkowe na cykl kształcenia 2021-2024 oraz

dokonano zmian w organizacji i liczbie godzin praktyk zawodowych tj. zwiększenie liczby godzin w semestrze IV (z 225 godz. na 250 godz.) i semestrze V (z 150 godz. na 160 godz.), a także zmniejszono liczbę godzin praktyk zawodowych ogółem z 1000 godz. na 960 godz., co zostało uzasadnione potrzebą poświęcenia większej liczby godzin pracy własnej na przygotowanie pracy dyplomowej (protokół Rady programowej z dnia 21 maj 2021 roku),

- na wniosek studentów wprowadzono zmiany pozwalające na pogłębienie wiedzy z finansów w języku obcym w ramach przedmiotu Finance in English i zrealizowanie go w formie wykładów, a także wprowadzono dodatkowo 15 godz. zajęć praktycznych oraz zmieniono formę zajęć Accounting in English z teoretycznych na praktyczną. Pracodawcy natomiast zasugerowali, aby zwiększyć liczbę przedmiotów do wyboru, co pozwoli na bardziej elastyczne podejście do studiowania i bardziej wszechstronne przygotowanie absolwentów do pracy na konkurencyjnym rynku (protokół Rady programowej 18 maj 2022 roku). Dodatkowo nauczyciele zaproponowali zgodnie z sugestią studentów, aby zwiększyć nakład pracy własnej studentów, również na seminarium w semestrze IV i VI. Dziekan wraz z zaproszonymi Gośćmi oraz członkami Rady Programowej dokonali merytorycznej weryfikacji nakładu pracy własnej studenta i bilansu punktów ECTS we wskazanych przedmiotach w konsultacji ze studentami i przy ich aprobacie.

System weryfikacji osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się, w tym procedura analizy i oceny realizacji efektów uczenia się, jest jednym z załączników Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia. Celem procedury weryfikacji osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się stało się ujednoclenie sposobu weryfikowania efektów uczenia się osiągniętych przez studentów w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych na wszystkich wydziałach Państwowej Uczelni Zawodowej im. prof. Stanisława Tarnowskiego w Tarnobrzegu. Procedura dotyczy wszystkich nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia dydaktyczne, bez względu na rodzaj zatrudnienia i formę zajęć, pracowników administracyjnych, dziekanatów wydziałów oraz wszystkich studentów Uczelni. Źródła i metody weryfikacji założonych efektów uczenia się w Uczelni obejmują:

1. Ze strony nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia dydaktyczne są to: analiza wytworów prac studentów w czasie trwania i po zakończeniu realizacji przedmiotu/modułu, udział w badaniu z wykorzystaniem kwestionariusza ankiety, dotyczącym zebraniu opinii studentów na temat prowadzenia zajęć dydaktycznych, w tym realizacji założonych efektów uczenia się oraz opis przedmiotu/modułu zawierający metody oceny studenta i założone efekty uczenia się.

2. Ze strony studentów i Samorządu Studenckiego metody weryfikacji efektów uczenia się obejmują: udział w badaniu z wykorzystaniem kwestionariusza ankiety, udział w kołach naukowych, konferencjach (informacje o wystąpieniach publicznych), konkursach, (informacje o zdobytych nagrodach i wyróżnieniach).

3. Z kolei opiekunowie studenckich praktyk zawodowych w miejscu praktyki dokonują weryfikacji efektów uczenia się poprzez wydawanie opinii o wiedzy, umiejętnościach i kompetencjach społecznych jakie student posiada lub nabył podczas realizacji praktyki.

4. Sami absolwenci wypowiadają się w powyższym temacie za pośrednictwem kwestionariuszy ankiet badających losy absolwentów Uczelni.

System oceny osiągnięć studentów

W procesie weryfikacji efektów uczenia się w Uczelni zastosowano również mierniki ilościowe i jakościowe. **Mierniki ilościowe weryfikacji efektów uczenia się obejmują:** oceny z egzaminów i zaliczeń (analiza sesji egzaminacyjnej), procentowy współczynnik zaliczeń przedmiotów zrealizowanych w pierwszym terminie (dotyczy poszczególnych przedmiotów), odsetek

studentów studiujących na więcej niż jednym kierunku, odsetek studentów z zaliczeniem warunkowym i powtarzających semestr, odsetek „odsiewu studentów”, oceny uzyskane na egzaminie dyplomowym (analiza na poszczególnych wydziałach i kierunkach), odsetek studentów, którzy obronili pracę dyplomową w terminie, odsetek studentów zrzeszonych w kołach naukowych (analiza na poszczególnych wydziałach i kierunkach), odsetek studentów biorących udział w konferencjach, odsetek studentów publikujących artykuły. **Mierniki jakościowe weryfikacji efektów uczenia się obejmują:** wnioski z hospitacji zajęć i oceny zajęć dydaktycznych przez studentów Uczelni, w tym realizacji założonych efektów uczenia się, wnioski z hospitacji praktyk zawodowych i oceny praktyk zawodowych przez studentów Uczelni, wyniki ankiet ewaluacyjnych dotyczących m. in. weryfikacji założonych efektów uczenia się, protokół weryfikacji efektów uczenia się dla egzaminów i zaliczeń ustnych, protokół analizy zgodności zagadnień zaliczeniowych oraz egzaminacyjnych z założonymi do realizacji efektami uczenia się dla przedmiotu, wnioski z okresowej oceny poziomu przygotowania prac dyplomowych oraz recenzji dokonanych przez promotora i recenzenta pracy, dostosowanie pytań na egzaminie dyplomowym do weryfikacji założonych efektów uczenia się, wyniki badań ankietowych dotyczących losów absolwentów, wyniki ankiet ewaluacyjnych dotyczących opinii pracodawców na temat praktyk zawodowych.

Ponadto wprowadzony **system weryfikacji efektów uczenia się** w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych zawiera opracowany w formie tabelarycznej tok postępowania w ramach procedury dotyczący: nauczycieli akademickich, Dziekanów Wydziałów, Rad Wydziałów, członków Senatu Uczelni. Są to: procedura i system oceny prac zaliczeniowych, projektowych, egzaminacyjnych (termin realizacji zgodny z założeniami planu studiów), procedura i weryfikacja efektów uczenia się uzyskanych w wyniku odbycia praktyk (termin realizacji zgodny z założeniami planu studiów), procedura i system sprawdzania końcowych efektów procesu kształcenia, procedura i udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w procesie określania i weryfikacji zakładanych efektów uczenia się, procedura zapewniająca publiczną dostępność opisu efektów uczenia się, systemu ich oceny oraz weryfikacji oraz procedura i system zapobiegania zjawiskom patologicznym związanych z procesem kształcenia.

System nadzoru obejmuje również realizację praktyk zawodowych oraz proces dyplomowania. Egzamin dyplomowy, jest końcowym etapem weryfikacji stopnia osiągnięcia efektów uczenia się. Wydziałowa komisja do spraw oceny tematów prac dyplomowych powoływana przez Dziekana opiniuje tematy prac dyplomowych w zakresie zgodności z profilem absolwenta, celami i metodami kształcenia na kierunku. Wymogi dotyczące pisania prac dyplomowych są dla studentów dostępne i zamieszczone są w systemie CloudA. Ponadto omawiane są podczas seminariów przez promotorów, którzy obowiązani są zgłosić przyjęte na seminarium tematy prac licencjackich do 6 tygodni po rozpoczęciu semestru, w którym zaczyna się seminarium dyplomowe. Istniejąca procedura doboru i opiniowania tematu pracy dyplomowej i jego ewentualnej zmiany jest spójna i elastyczna. Umożliwia reakcję na indywidualne zainteresowania studenta wyrażone w podjętym temacie pracy dyplomowej oraz wsparcie merytoryczne zarówno studenta jak i promotora. Pracę dyplomową obejmuje procedura antyplagiatoowa. Ponadto raz w roku dokonywana jest ocena poziomu przygotowania prac dyplomowych oraz złożonych przez promotora i recenzenta recenzji prac. Właściwy druk stanowi załącznik do WSZJK. Oceny dokonuje Komisja powołana przez Dziekana.

W nawiązaniu do kierunku Finanse i rachunkowość Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia ma na celu zapewnienie studentom rzetelnego przygotowania teoretycznego i praktycznego oraz zdobycia specjalistycznej wiedzy z zakresu nauk: ekonomia i finanse, nauk o zarządzaniu i jakości oraz nauk prawnych dających możliwość podjęcia pracy w działach ds.

księgowości oraz kadr i płac, ds. sprzedaży w dużych podmiotach (spółki, grupy kapitałowe), Wydziale Budżetu i Finansów, Wydziale Podatków w JST. Zapewnianie jakości kształcenia w Uczelni jest procesem ciągłym, systematycznym i wieloaspektowym. U jego podstaw leży przekonanie, że umacnianiu wysokiej jakości kształcenia służy ocena własna, dyskusja, współpraca, promowanie i upowszechnianie najlepszych rozwiązań oraz wsłuchiwanie się w głosy twórców i odbiorców procesu kształcenia.

W Uczelni innowacje dydaktyczne, współczesna technologia informacyjno-komunikacyjna, w tym narzędzia i techniki kształcenia na odległość są uwzględnione w projektowaniu programów studiów. Dla przykładu na posiedzeniu Rady Programowej dla kierunku: Finanse i rachunkowość – studia pierwszego stopnia o profilu praktycznym w dniu 14 kwietnia 2023 r., Rada programowa rekomendowała zakupienie kolejnego pakietu branżowych symulacji biznesowych – **REVAS**, ponieważ został on efektywnie wprowadzony do procesu uczenia się w poprzednich latach na zajęciach praktycznych. Rozwiązanie symulacyjne zostało ukierunkowane na pogłębienie rozwoju umiejętności i kompetencji analitycznych studentów. Atutem symulacji biznesowych jest możliwość weryfikowania i optymalizowania zasobów rzeczowych, finansowych i ludzkich, a także współpraca w ramach zespołów zadaniowych, co jest niezbędne w procesie uczenia się studentów. Ponadto Rada rekomendowała dodatkowo takie programy jak: Biuro rachunkowe, Agencja Interaktywna, Serwis IT. Wpisują się one w oczekiwane preferencje pracodawców, ponieważ sprzyjają rozwijaniu umiejętności pracy w środowisku wirtualnym, wzmacniają potencjał pracy zespołowej i wpływają korzystnie na wzrost kompetencji miękkich.

Zmiany programów i planów studiów wprowadzane są uchwałą Senatu, po zasięgnięciu pisemnej opinii Samorządu Studenckiego oraz zatwierdzeniu programu studiów przez właściwą dla danego kierunku studiów Radę Wydziału z początkiem nowego cyklu kształcenia. Zmiany w programie studiów na kierunku Finanse i rachunkowość uwzględniały oczekiwania pracodawców, absolwentów i nauczycieli akademickich. Aktywny udział w doskonaleniu programu studiów mieli studenci, przede wszystkim oceniali efekty uczenia się, sposób ich weryfikacji i sposób prowadzenia realizowanych przedmiotów poprzez udział w badaniach ankietowych. Zmodyfikowany program studiów jest udostępniany w Biuletynie Informacji Publicznej Uczelni w terminie 14 dni od dnia jego przyjęcia. Przy wprowadzeniu zmian przestrzegane są procedury projektowania programów studiów.

Zalecenia dotyczące kryterium 10 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeżeli dotyczy).

Brak zaleceń w raporcie z wizytacji dokonanej w dniach 4 i 5 czerwca 2018.

Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów

Analiza SWOT programu studiów na ocenianym kierunku i jego realizacji, z uwzględnieniem szczegółowych kryteriów oceny programowej

	POZYTYWNE	NEGATYWNE
Czynniki wewnętrzne	<p>Mocne strony</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bardzo dobra współpraca z lokalnymi pracodawcami umożliwiającą bieżącą aktualizację efektów uczenia się oraz dostosowanie treści kształcenia do potrzeb rynku pracy. 2. Bardzo dobrze wyposażona infrastruktura dydaktyczna Uczelni przystosowana do potrzeb kształcenia praktycznego, a także dla osób z niepełnosprawnościami. 3. 6-miesięczne praktyki zawodowe umożliwiające wyposażenie studentów w umiejętności i kompetencje niezbędne na rynku pracy. 4. Zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne prowadzone przez doświadczonych praktyków. 5. Kształcenie w małych grupach pozwalające na indywidualne podejście do każdego studenta. 	<p>Słabe strony</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Braki edukacyjne kandydatów na studia, wynikające z obniżenia jakości kształcenia w szkołach średnich (nauka w okresie pandemii COVID-19). 2. Ograniczone środki finansowe na realizację kształcenia praktycznego studentów. 3. Mała liczba studentów zagranicznych.
Czynniki zewnętrzne	<p>Szanse</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Poszerzanie oferty współpracy z otoczeniem biznesu pozwalające studentom na równoległe, wraz ze studiowaniem, podejmowanie pracy zawodowej. 2. Wzrost znaczenia kształcenia praktycznego na lokalnym i regionalnym rynku pracy. 3. Rozwój infrastruktury poprzez poszerzanie kształcenia na specjalistycznych programach finansowych i księgowych. 4. Możliwość korzystania ze środków unijnych oraz innych źródeł zewnętrznych umożliwiających permanentne unowocześnianie infrastruktury i doskonalenie jakości kształcenia na kierunku. 	<p>Zagrożenia</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrost liczby konkurencyjnych Uczelni kształcących na podobnych kierunkach w subregionie tarnobrzeskim. 2. Chęć podnoszenia wiedzy przez studentów w większych ośrodkach akademickich. 3. Migracje młodych osób do innych krajów. 4. Brak stabilnej polityki finansowania uczelni zawodowych oraz częste zmiany przepisów prawa. 5. Niż demograficzny w grupie osób podejmujących studia. 6. Duża zmienność trendów rynkowych wymuszająca konieczność szybkich zmian w programach studiów, w celu aktualizowania bieżących potrzeb pracodawców.

Państwowa Uczelnia Zawodowa
im. prof. Stanisława Turnowskiego
w Tarnobrzegu
ul. Sienkiewicza 50, 39-400 Tarnobrzeg
tel. 15 822 90 15, tel./fax 15 823 57 88
REGON 831214367, NIP: 867-19-84-803
-5-

(Pieczęć uczelni)

DZIEKAN
Wydziału Nauk
Technicznych i Ekonomicznych
.....
dr inż. Aleksander Kasprzyk

(podpis Dziekana/Kierownika jednostki)

REKTOR

.....
dr hab. Anna Szylar, prof. ucz.

(podpis Rektora)

Tarnobrzeg, dnia 15.09.2023 r.
.....
(miejsowość)